

Sváteční Velikonoce

vám přinášíme v několika různých pohledech

▶ STR. 12-15 Přílohy, 28

Česká rajčata

po celý rok, podívejte se na jejich pěstování ve skleníku

▶ STR. 32

Bohatá a rozličná krása dřeva

přináší lidem potěchu oka i praktické využití

▶ STR. 40

KAŽDÉ VYDÁNÍ AGROBASE můžete mít v **PŘEDSTIHU** na vašem e-mailu, objednávky na www.akcr.cz

25. BŘEZEN
2021

AGRObase ZPRAVODAJ

**INFORMAČNÍ NOVINY AGRÁRNÍ
KOMORY ČESKÉ REPUBLIKY**

VYCHÁZÍ JAKO MĚSÍČNÍK

www.akcr.cz

Na zemědělce se často zapomíná, přesto covid-19 zvládají statečně a ve prospěch všech

Přestože jsme si za poslední rok užili své, lze povinné testování pracovníků na covid-19 bez nadsázky označit za jednu z největších výzev celého tohoto období. Nové povinnosti nařízené státem se společností musely přizpůsobit v řádu dnů. S vypětím všech sil situaci nakonec zvládly, i když se to neobešlo bez problémů.

Zaměstnavatelé s více než 250 pracovníky museli testy provést do pátku 12. března, tuto informaci přitom měli teprve od 1. března.

Problémem byl především nedostatek testů a málo certifikovaných dodavatelů, kteří v danou chvíli disponovali výjimkou Minister-

stva zdravotnictví pro tzv. samoodběr a zároveň byli schopni zaručit dostatečné dodávky spolehlivých testů. Proto jsme členské zá-

kladně doporučovali především ty dodavatele, kteří byli schopni zaměstnavatelům včas testy dodat tak, aby vyhověli termínu stanovenému vládou. Podniky nad 50 pracovníků musely stejnou povinnost zvládnout do pondělí 15. března, přičemž nejnověji se nařízení vztahuje i na ty nejmenší (do deseti zaměstnanců). Řada podniků přitom začala iniciativně a s ohledem na svou firemní strategii testovat pracovníky s předstihem, pro ostatní to byla nicméně nová zkušenost, při které jsme se snažili být maximálně nápomocni.

Výsledky průzkumu

- 69 % dotazovaných firem uvedlo, že testují od března, tj. kdy vláda nařídila povinné testování ve firmách.
- 31 % testuje již delší dobu. Většina z těchto firem od prosince 2020, některé firmy dokonce uvádějí, že testují nepravidelně nebo na základě trasování již od začátku pandemie.
- 45 % firem uvedlo, že by testovalo své zaměstnance i v případě, kdyby testování nebylo povinné, 55 % zaměstnavatelů by tedy dobrovolně netestovalo.

První kolo povinného testování odhalilo poměrně nízké procento SARS-COV2 pozitivních. Zasloužil se o to přístup většiny zemědělských a potravinářských podniků, v nichž už vloni na jaře došlo na základě vyhodnocení rizik a vlastního zájmu situaci bez větších úhony ustát, k zavedení přísných hygienických opatření. Tedy ještě před tím, než jim to kdokoli uložil jako povinnost. Standardní praxí se tak stalo rozdělení pracovníků do oddělených směn tak, aby se potkávali v práci co možná nejméně. Zaměstnavatelé dále do zásoby nakoupili roušky či respirátory, rukavice, dezinfekci a k tomu museli zvládnout a zajistit do té doby neznámou logistiku a distribuci všech ochranných prostředků. Tato opatření se během zkoušky času ukázala jako efektivní a přispěla k tomu, že podniky své pracovníky dokázaly efektivně ochránit.

To vše, včetně výdajů na testování, nicméně dále zvýšilo výrobní náklady, které zemědělcům nikdo v plné výši neuhradí, a do ceny svých výrobků je vzhledem k obchodní politice řetězců promítnout nemohou. Zemědělství a zemědělci se logicky – a s ohledem na specifika jednotlivých odvětví, jako je chov zvířat, kde prostě nejde zhasnout a odejít, během koronakrizy na rozdíl od jiných sektorů nezastavili. Proto by si zasloužili nejen větší spo-

lečenské uznání, ale také férovější podmínky pro odbyt svých výrobků.

Často a oprávněně si stěžujeme na zvyšující se administrativní zátěž, která nás zbytečně a často až vysilujícím způsobem zdržuje od naší práce. Vždyť zemědělec by měl trávit více času na poli nebo ve stáji a méně času zbytečným papírováním. V tomto ohledu také odmítáme nově navrženou povinnost testovat zaměstnance dvakrát týdně. Dalším a stejně logickým argumentem je velmi nízký záchyt pozitivních zaměstnanců – pod 0,5 % z celkově testovaných osob, který je i díky výše popsaným opatřením pod celorepublikovým průměrem. Vzhledem k výše popsaným komplikacím, s nimiž se zemědělské podniky potýkají při zvládání pandemie, považujeme něco takového za přinejmenším velmi obtížně realizovatelné.

Přednostní očkování zemědělců je nutnost

Se zvládáním pandemie covidu-19 souvisí další otázka, kterou je očkování proti tomuto onemocnění. Na rozdíl od povinného testování je očkování stále v dobrovolném režimu a je samozřejmě na každém z nás, zda ho podstoupí. Zemědělské podniky jsou v této věci vysoce zodpovědné a mají velký zájem na zajištění nepřetržitého provozu rostlinné a živočišné výroby – to je ostatně nezbytnost,

jak vyplývá ze všech provázaných činností, a žádnému zodpovědnému hospodáři to není potřeba vysvětlovat. Široké veřejnosti, dnes již vzdálené reálným požadavkům a práci zemědělců, je ale nezbytné to objasňovat neustále, o což se Agrární komora ČR a další její členské organizace ostatně intenzivně snaží po vlastní linii, jako jsou třeba sociální sítě či přímo v médiích.

Z vyjmenovaných důvodů a ze zpětné vazby od zemědělských podniků, které Agrární komora ČR zaznamenala, doporučí svým pracovníkům urychlené očkování 90 % společností v okamžiku, jakmile bude dostupná očkovací látka. To značí velkou odpovědnost zemědělců nejen vůči stabilnímu provozu svých podniků, ale také vůči veřejnosti, pro niž je pokračování normálního života a samozřejmě také zajištění dodávek potravin mimořádně důležité. Z toho důvodu apelovala Agrární komora ČR společně s Potravinářskou komorou ČR na to, aby byli zemědělci a potravináři zařazeni do přednostní skupiny pro očkování proti covidu-19. Požadavek vyvolal velký ohlas ze strany médií a informovaly o něm celostátní deníky i televizní stanice. V této snaze podpořilo Agrární komoru ČR i Ministerstvo zemědělství, které se dlouhodobě snaží zasadit o přednostní očkování zemědělců v rámci jejich zařazení mezi zaměstnance tzv. krizové infrastruktury při dalším jednání vlády i s ministrem zdravotnictví Janem Blatným.

Bez zemědělství v dobré kondici to nepůjde
Povinné testování a očkování proti covidu-19 je ale jen špička ledovce, co se týče problémů zemědělců za poslední covidový rok. Opatření proti šíření onemocnění je samozřejmě potře-

ba respektovat a věrme, že přinesou kýžený efekt v podobě snížení počtu pozitivních případů. Kvůli zavřeným školám a školkám musí mnoho pracovníků zůstat doma s dětmi a mnoho firem si proto musí i v této situaci poradit. Současně začínají jarní práce a ty se bez zahraničních pracovníků prostě neobejdou, obzvlášť ti, kteří se věnují pracnějším speciální rostlinné výrobě jako ovocnářství, zelinářství, chmelářství a další.

Loňský rok byl vzhledem k dočasnému uzavření hranic v nejnevhodnější dobu, tedy v době začátku jarních prací, pro zemědělce mimořádně složitý. Jako Agrární komora ČR jsme intenzivně komunikovali s krizovým štábem, Ministerstvem zemědělství, ale i Ministerstvem zahraničních věcí a Ministerstvem vnitra, abychom společně zajistili dostatek pracovníků. Došlo sice k prodloužení krátkodobých víz pro zahraniční pracovníky, kteří se v tu chvíli nacházeli na území České republiky, nicméně zdaleka to nestačilo pro potřeby zaměstnavatelů v období největší poptávky po pracovní síle.

V letošním roce zase zaměstnavatele čeká výše zmíněné povinné testování, které je nutné zajistit také u pracovníků pracujících na dohody a negativním testem se musí prokázat i agenturní zaměstnanci. Pracovníci přijíždějící ze zahraničí musí mít navíc negativní PCR test při překročení hranic a následně musí absolvovat povinnou karanténu. Náklady jdou na vrub zaměstnavateli, respektive subjektu, u něhož agenturní zaměstnanci pracují. To kromě nákladů na ochranné pomůcky a prostředky, jako jsou respirátory a dezinfekce, znamená další-

Dodržení termínu testování

71 % testování všech zaměstnanců zvládne. 28 % firem je spokojeno se státním příspěvkem 60 Kč na jeden test, zbytek spokojen není. Finanční náročnost testování bez podpory vlády odhadují firmy v desítkách tisíc korun týdně, vždy podle počtu zaměstnanců. 59 % firem považuje informace poskytnuté vládou a gesčními ministerstvy zdravotnictví a průmyslu a obchodu za dostačující, zbytek spokojen není a považuje informování firem o povinnosti testovat svoje zaměstnance za chaotické.

prodrazení výroby na straně zemědělských podnikatelů.

Levné dovozy z Jižní Ameriky ohroží český trh

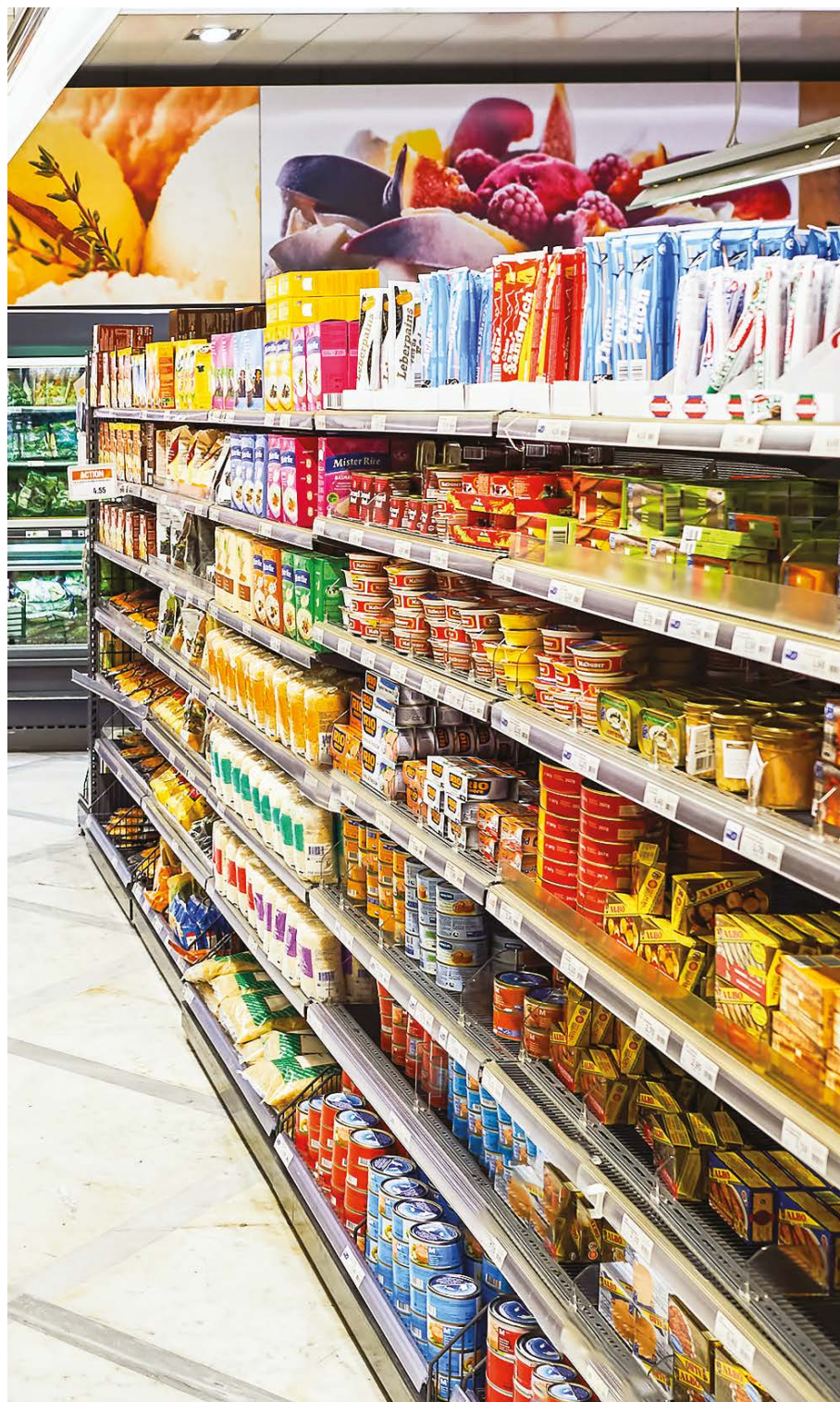
Celosvětová pandemie covidu-19 vytlačila z veřejného povědomí jiná témata. Do hledáčku médií se v souvislosti s odmítnutím ratifikace v sousedním Rakousku vrací obchodní dohoda mezi státy Evropské unie a jihoamerickými zeměmi Mercosur. Politická diskuse probíhá i v České republice, která je tradičně spíše exportně zaměřenou automobilovou velmocí. Chápeme potřebu německých a francouzských automobilek přesvědčit lidnaté státy Jižní Ameriky, aby se jejich obyvatelé raději vozili v evropských než amerických autech, nicméně od začátku tvrdíme, že pro unijní zemědělství v době, kdy disku-

Ovlivnilo testování výrobu?

Drtivá většina podniků odpověděla, že ne. Záchyty jsou minimální, nicméně, některé firmy poukazují na problémy s karanténami a s ošetřováním člena rodiny v minulosti. V mnoha případech dochází i k přesunům administrativních pracovníků do výroby. Více než samotní nakažení pracovníci znesnadňují výrobu spíše organizační problémy při testování v podnicích. Zemědělci zmiňují časovou náročnost na úkor běžné práce.

Problémy se zajištěním dostatečného množství testovacích sad zmínilo přesně 30 % zúčastněných firem. 72 % firem uvedlo, že testují formou samoodběru přímo v podniku, 18 % má smluvního zdravotníka, který provádí testy, a 10 % posílá zaměstnance do odběrových center. Některé firmy využijí všechny tyto možnosti současně.

jeme o Zeleném údělu a s tím souvisejícím zelenáním, by to mohl být poslední hřebíček do rakve unijního, respektive tuzemského zemědělství.

Proto říkáme, že pro Českou republiku je ratifikace smlouvy EU-Mercosur krajně nevýhodná. Dovoz ze zemí pod hlavičkou dohody o vzájemném obchodu zemí Jižní Ameriky (Mercado Comon del Sur) sice není zatím nijak zásadní, nicméně problém nastává v případě vyššího tlaku v podobě přebytků zbo-

ží z jiných evropských států. Ty by se rozhodly například výměnou za výše zmíněnou možnost snáze do Jižní Ameriky vyvážet automobily vpustit levnější a méně kvalitní produkty z prostoru Mercosur na svůj trh. Smlouva mezi EU a Mercosurem by tak pravděpodobně poškodila především český chov prasat, skotu, ale i produkci drůbežního masa. Ohrozit by mohla také tuzemské odvětví cukru, ovocnářství, zelinářství i klasickou polní výrobu. Pokud se o českém zemědělství často nepřesně mluví jako o intenzivním nebo průmy-

Údaje k průzkumu

Dotazování zorganizovala pro své členy Agrární komora ČR a Potravinářská komora ČR ve dnech 9.–12. 3. 2021. Detailního průzkumu se zúčastnilo 390 členů z obou profesních komor. 76 % respondentů (297 firem) uvedlo, že je členem AK ČR, 20 % (76 firem) PK ČR, zbytek (17 firem) je členem obou komor současně. 49 % firem zaměstnává maximálně 50 zaměstnanců, 42 % má 50–250 zaměstnanců a 9 % více jak 250 zaměstnanců.

slovém, hospodaření ve státech Mercosuru vystihuje tuto definici takřka do puntíku. V Jižní Americe dochází běžně k mycení pralesů kvůli získání zemědělské půdy, erozi a dezertifikaci nebo nadužívání pesticidů a hnojiv u rostlinné výroby. V živočišné výrobě se běžně používají u nás zakázané hormony, nadužívají léčiva, stáda jsou promořena v Evropě striktně hlídanými chorobami, nikdo neřeší zátěž odpadů a tamní hospodářská zvířata si mohou nechat o lokálních standardech životních podmínek a pohody jenom zdát. Tedy to, co se EU snaží dlouhodobě a úspěšně řešit, si zde můžeme v surovinách a výrobcích naprosto pokrytecky dovážet ze zemí, které si tím hlavu vůbec nelámou.

Nejen v kontextu současné debaty o Evropské zelené dohodě a uhlíkové neutralitě do roku 2050 bychom se také měli zabývat otázkou, zda je morálně správně přispívat k devastaci ekosystémů a nárůstu uhlíkové stopy mimo Evropu. Tím, že budeme dovážet přes oceán zboží, které dokážeme v Česku sami vyrobit, totiž problém jen přesuneme a navíc nezajistíme bezpečnost produkce pro spotřebitele ani vysoký standard ochrany přírody. Proto musí Evropa důraznětrvat na dovozu pouze toho zboží, které prokazatelně plní naše standardy a případné snížení cel by podle našeho názoru mělo být doprovázeno zavedením mechanismu uhlíkového vyrovnání.

Na závěr si dovoluji malé zamyšlení na v současné době tolik diskutované téma soběstačnosti v potravinách. I s ohledem na současnou pokračující situaci a její případné zhoršení bychom k těmto věcem měli přistupovat strategicky a zodpovědně, vnímat zemědělství a potravinářství jako strategický sektor a připravovat se na nejhorší. Staří Římané říkali „Si vis pacem, para bellum“, tedy chceš-li mír, připravuj se na válku. My bychom se měli mimo to ještě řídit heslem: „Chceš-li blahobyt, připravuj se na hladomor“.

Jan Doležal
prezident Agrární komory ČR

Zemědělcům pomůže předvídat rizika nový portál

Pšenice ozimá v Bystřici pod Lopeníkem je v těchto dnech ohrožená chorobou zvanou pravý stéblolam. Toto onemocnění vyznačující se hnědnutím stébel může způsobit zemědělcům výnosové ztráty dosahující až 30 %. Při včasné zásahu stačí snížená dávka přípravku proti houbovým chorobám. Tuto informaci a mnoho dalších získá zemědělec na novém portálu AgroRisk pro včasné výstrahy před negativními dopady počasí, chorob a škůdců na zemědělskou produkci.

Na jeho vzniku se podílely Ústav výzkumu globální změny Akademie věd České republiky (CzechGlobe), Mendelova univerzita v Brně (MENDEL), Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i. v Praze (VÚRV), Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) a Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ). Agrární komora ČR je partnerem tohoto projektu.

Portál, který vznikl od roku 2018, obsahuje interaktivní mapu Česka. Na ní je možné si zvolit konkrétní oblast a konkrétní zemědělskou plodinu. Na výběr jsou kromě zmíněné pšenice ozimé dále brambory, chmel, cukrová řepa, ječmen jarní, ozimá řepka a ovocné stromy. Mapa následně zobrazí možné rizikové faktory a pro každý z nich určí výši rizika na pětistupňovém semaforu od bílé znamenající zanedbatelné riziko přes žlutou až po tmavě červenou barvu signalizující mimořádné riziko.

Portál AgroRisk předpovídá rizika pro pěstování zemědělských plodin v podobě takzvaných abiotických činitelů, jako jsou silný vítr, vymrzání, jarní mrazy nebo nízký příjem živin a řada dalších. Současně varuje před vybranými biotickými činiteli – tedy chorobami a různými škůdci. Zobrazuje také fotky z dané oblasti, pokud jsou dostupné. Portál se bude postupně rozrůstat o nástroje, které zachytí další choroby a škůdce, jejichž vývoj úzce souvisí s vývojem počasí, a tak k v současnosti sledovaným plodinám a škodlivým činitelům přibudou v nejbližší době další.

„Jedná se o systém včasného varování, který má upozornit zemědělce na to, že nastávají vhodné podmínky pro výskyt abiotických a vybraných biotických rizik v katastru, v němž hospodář. Cílem není dát stoprocentně přesnou předpověď výskytu těchto rizik – takové ambice nemáme a ani vzhledem k heterogenitě našeho území a dostupnosti existující datové základny mít nemůžeme. Můžeme zemědělce ale včas upozornit na vhodné podmínky jejich výskytu, což může být jedním ze zdrojů pro rozhodování agronoma či rostlinolékaře. Například z důvodu výskytu silného

větru pro aplikaci postřiků nebo kapalných hnojiv či vymezení nepříznivých podmínek pro využití živin rostlinami, případně jak se včas připravit na zásah proti momentálně aktivním škodlivým činitelům, aby byl co nejúčinnější. Zvláště ovocnáři v pozdním jarním období ocení informaci, kde v jejich lokalitě hrozí návrat nízkých teplot a je třeba připravit protimrazová opatření,“ popsal jen některé možnosti portálu Zdeněk Žalud z Ústavu výzkumu globální změny AV ČR (CzechGlobe) a týmu Intersucho, který je koordinátorem projektu spuštěného v těchto dnech.

Portál využívá pro denní aktualizaci svých výstupů předpovědní model IFS (Integrated Forecast System) z Evropského centra pro střednědobou předpověď počasí, odkud čerpá meteorologická data. Tento model patří z pohledu přesnosti mezi nejúspěšnější. 24hodinová předpověď dosahuje až 97% spolehlivosti, ta se sice s časem snižuje, ale ještě na třetí den se pohybuje kolem 90 % s výjimkou srážek, které mají úspěšnost předpovědi mírně nižší.

„Pčasí, choroby a škůdci a z toho vyplývající škody výrazně ovlivňují úspěch či neúspěch zemědělského hospodaření, a je tudíž velmi důležité, že uživatelé portálu mají nyní k dispozici nejpřesnější předpověď potenciálních rizik. To pomůže předejít nebo se alespoň připravit na situace, kdy několikaměsíční úsilí zemědělce může být zmařeno během několika desítek minut. Agrární komora ČR si proto velice váží práce týmu Intersucho a jeho partnerských pracovišť, přičemž portál AgroRisk je důkazem této dobré spolupráce. Agrární komora ČR také dlouhodobě apeluje na maximální možné zapojení tzv. respondentů do reportování situace přímo na poli v rámci lokálního monitoringu, který týmu Intersucho dává důležitou zpětnou vazbu a data,“ uvedl Jan Doležal, prezident Agrární komory ČR.

Cílovou skupinou portálu AgroRisk nejsou jen zemědělci, ale také státní správa, která

získá přehled dopadů negativních agrometeorologických událostí. „V neposlední řadě jde i o naši krajinu. Protože pokud budou např. nezbytné chemické zásahy zemědělců díky našim informacím účinnější, pak budou pozitivní výsledky projektu mít nejen ekonomický, ale i ekologický rozměr. Zásahy s využitím dat AgroRisk budou cílenější a bude jich potřeba méně. Využívání systému se projeví nejen v úspoře nákladů našich uživatelů, ale i ve vyšší kvalitě potravin a ve zdravější krajině,“ poznamenal Žalud.

Více informací najdete na portále AgroRisk (www.agrorisk.cz).

Barbora Pánková, Agrární komora ČR

Planeta České televize je mimo realitu

„Tss tss tss tss... to slyšíte Smrtistříka Zhoubovce, jak vypouští své jedy do naší krajiny. Jak ten vemlouvavě kňoural, když nás přesvědčoval, že nám pomůže v zemědělství. Méně práce a více potravin, tvrdil nám... A teď se jen směje nad otrávenou půdou i vodami. Na jeho zkrocení se právě v březnu zaměřila princezna Prga.“

Podívej se na video a pomoz jí v boji. Smrtistřík Zhoubovec miluje hlavně velká pole. Tvrdí, že pomůže s jejich obděláním, ale je to jako obchod s čertem. Jeho jedovaté výměšky sice zabijí zvířata, hmyz i rostliny, které nám pěstování plodin znesnadňují, ale škodlivé jsou i pro nás. Navíc ničí půdu, takže po pár letech přestane plodit. Prga navrhuje hospodařit v souladu s přírodou nejlépe podle standardů BIO zemědělství. Dostaneme tak jídlo sice pracnější, ale zato chutnější a zdravější.“

Odkud že jsou tyto řádky? Z webu České televize a naposledy z éteru televizní stanice ČT D, která se programově zaměřuje na ty nejmenší. Že je potřeba řádně ideologicky podchytit už tu nejmladší generaci, věděly svého času všechny režimy s ambicí totalitní kontroly nad životy i myšlením lidí. Nejnověji je to Klimajugend, tedy mladá generace, jež musí zachránit svět před zlým bílým mužem a kapitalismem. Dětem je třeba hned od doby, kdy berou rozum, předložit ideového nepřítel, protože na rozdíl od dospělých jsou v nízkém věku vysoce vnímavé a také snadno manipulovatelné. Osobně vzhledem k svému pokročilému věku nevím, co Prga v moderní češtině znamená, možná něco jako první, tedy na prvním místě, nicméně tu nejde tolik o ne-logický název jako o poselství, které je bohužel nejen dětsky naivní a zjednodušené, ale navíc se ostře vyhraňuje proti rostlinolékařství, a hlavně vůči zemědělství a zemědělcům, jejichž primárním cílem a úlohou je produkovat bezpečné potraviny. Přípravky na ochranu rostlin totiž nejsou jedem, ale jsou ve své podstatě lékem, který má zaručit, že výsledná

plodina bude bezpečná pro lidskou spotřebu. Již středověký lékař Paracelsus slavně prohlásil, že rozdíl mezi lékem a jedem je především v dávkování. Řada syntetických přípravků navíc stejně jako v lidské medicíně využívá svých přírodních předobrazů. To platí třeba pro nechvalně známé neonikotiny, které se inspirovaly tabákovými výluhy často využívanými proti hmyzím škůdcům u nadšeneckých zahrádkářů. Rostlinné výluhy jsou ostatně i základem pro mnoho přípravků schválených pro ekologické zemědělství, které není „bez chemie“, jak média často tvrdí, ale využívá trochu jiné formy ochrany rostlin včetně ochrany chemické. Vzhledem k výrazně nižším výnosům nicméně není ekologie vždycky cesta a např. u polní výroby by bylo potřeba daleko větší množství lidské práce, která však v zemědělství není a asi už nikdy nebude. Lépe se zkrátka protestuje (ehm manifestuje, když při takovém protestu hrozí tak maximálně dobrý kádrový profil) za klima, než něco dělá.

České televize dokázala dětem namíchat hodně jedovatý koktejl nesmyslů.

Jak je to ale v tom konvenčním zemědělství, které podle ČT uzavřelo onu „smlouvu s ďáblem“. V minulosti, zejména s takzvanou zelenou revolucí, docházelo ve světě a na území dnešní České republiky k nárůstu spotřeby pesticidů a umělých hnojiv, proto se také občas ve spodních vodách objevuje tzv. stará zátěž, tedy přípravky, které dnes nejsou v oběhu, nebo dokonce nejsou povolené. Moderní měřicí metody jsou nicméně výrazně citlivější, než tomu bylo v minulosti, a tak je třeba chápat i výsledky měření. Poslední dostupná data navzdory vyšší citlivosti měření zcela jasně ukazují výrazné obrácení trendu v posledních desetiletích, tedy snížení celkového množství „chemie“ v prostředí, stejně jako přechod k šetrnějším alternativám.

K velkému pokroku dochází nejen u samotných přípravků, ale také v samotné aplikaci, která je mnohem sofistikovanější a využívá moderní výpočetní techniky. Je tak možné přípravky cíleně aplikovat s výrazným omezením vlivu na necílové organismy, je možné jich aplikovat méně a nejmodernější způsoby aplikace umožňují dokonce aplikovat v místech, kde je výskyt škodlivého organismu největší a ve chvíli, kdy jsou ty nejvhodnější povětrnostní podmínky. To všechno vede k minimalizaci rizika „chemické“ ochrany rostlin a zabránění negativního dopadu na živé ekosystémy.

Tím se dostáváme zpátky k rozdílu mezi jedem a lékem. I moderní lékařství se řídí zásadou léčit a neuškodit. To znamená, že lék by neměl nikdy být horší než sama nemoc. Přesto má mnoho léků potenciální vedlejší škodlivé účinky. Přesto si zatím – a v současné době by to bylo o to stupidnější, nedovolí žádný pořad určený pro děti mluvit o Doktoru Smrtopráškovci nebo „drogových dealerech“ s titulem MUDr. a jak se člověk upsal dáblu jménem moderní medicína. Tak jako medicína se ale i rostlinolékařství a zemědělství jako celek neustále posouvá kupředu na základě poznatků vědy a praxe. V době kovidové si asi těžko dokážeme představit, že budeme u našich nejbližších trvat na léčbě přírodní medicínou, naopak se internet plní nářky zvěrolékařů, jak z nich zoufalí covid pozitivní jedinci mají léky na odčervení koní. Prý na běžného člověka stačí hříběcí dávka.

Nakonec si něco k zasmání přeci jen dovolím. Planeta je Prga totiž v trochu infantilnější formě navazuje na Karla Havlíčka Borovského, který sice nebyl dvojím ministrem, ale velmi dobrým aforistou a na obranu historicky dehonestovaného selského stavu kdysi prohlásil: „Každý podle své chuti, pane můj, někdo umí dělat z hnoje chleba, jiný jen z chleba hnůj.“ Potenciální divák tak kromě informace o škodlivosti chemické ochrany rostlin dostane i informaci o potřebě statkových hnojiv. Nakonec ta Prga není úplně na nic, jen je v podstatě o h....ě.

Ing. Jan Doležal
prezident Agrární komory ČR

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky

Společně

pro budoucnost českého zemědělství
a potravinářství

Agrární komora České republiky je největší nevládní zemědělská organizace. Zastupuje všechny – malé, střední i velké zemědělce, soukromníky i společnosti. Její členové obhospodařují téměř 1,7 milionů hektarů orné půdy, což je zhruba 70 % zemědělské plochy. Významně tak přispívá k podobě českého venkova a krajiny.

Naleznete u nás zájmové svazy chovatelů a pěstitelů, ale i potravináře, lesníky či rybáře. Řešíme každodenní problémy i dlouhodobá témata. Členům pomáháme prosadit jejich práva k podnikání.

Bojujeme za férové prostředí a silnější pozici českých zemědělců na jednotném evropském trhu. Usilujeme o srovnatelné podmínky s kolegy z okolních zemí. Podílíme se na tvorbě agrární politiky.

Celostátní struktura

56	2	12
okresních	regionální	krajských
komor	komor	komor

Vybojovali jsme silný zemědělský rozpočet, zelenou naftu, podporu náročných odvětví rostlinné a živočišné výroby. Řešíme péči o krajinu, vodu a lesy, ekologii, myslivost, ochranu zvířat, rybářství a potravinářství či vzdělávání.

Chcete se stát členem?

www.akcr.cz/krajske-ak | www.akcr.cz/chcisesatclenem

Zemědělci a potravináři chtějí přednostní očkování

Zemědělské a potravinářské podniky v Česku požadují zařazení svých pracovníků do přednostní kategorie pro očkování proti onemocnění covid-19, jako součást tzv. kritické infrastruktury. V opačném případě může dojít ke znatelnému omezení do- dávek potravin pro obyvatele se všemi negativními důsledky. Vyjádřilo se tak 83 % společností v rámci průzkumu, který provedly mezi svými členy Agrární komora ČR a Potravinářská komora ČR. Průzkumu se zúčastnilo téměř 1 200 členů z obou komor.

„Péče o hospodářská zvířata je soustavná a nikdy nekončící práce. Zároveň stojíme na

počátku jarních prací, kdy pěstitelé potřebují více pracovníků než v jiná období roku,“ vysvětlil Jan Doležal, prezident Agrární komory ČR. „V předních liniích kromě výše zmiňovaných zdravotnických profesí stojí rovněž zemědělci a zpracovatelé potravin a udržení jejich schopnosti pracovat, vyrábět a zásobovat obyvatele potravinami je, stejně jako třeba u energetických sektorů, pro zvládnutí krizové situace i případných dalších vln pandemie naprosto zásadní. Ostatně význam potravinářského a zemědělského sektoru se ukázal již v jarní a podzimní vlně krize, kdy právě díky těmto sektorům nedocházelo k výpadkům zásobování obchodů potravinami,“ uvedla Dana Večeřová, prezidentka Potravinářské komory ČR.

Obě komory proto apelují na vládu, aby zařadila zemědělské a potravinářské podniky mezi přednostní kategorie pro očkování proti onemocnění covid-19. V současné chvíli je očkování proti nemoci covid-19 dobrovolné, přesto je problém spíše s nedostatkem očkovací látky než s neochotou pracovníků nechat se očkovat. Mnoho firem navíc od začátku března řeší jiné starosti, a to zajištění povinného testování svých pracovníků. Velké firmy nad 250 zaměstnanců musejí otestovat

všechny své pracovníky do 12. 3., podniky nad 50 zaměstnanců pak do 15. 3. 2021.

Podle dosavadních výsledků je míra pozitivních testů výrazně nižší, než se očekávalo. „Nevěděli jsme, jestli bude pozitivních na covid-19 5 nebo 50 % pracovníků a měli jsme připravená omezení provozu,“ podotkl Petr Hanka, jednatel společnosti Hanka Mochoch, specializující se na pěstování zeleniny. Jeho firma však již dříve zpřísnila protinákazový režim včetně technických opatření, jako jsou např. oddělené směny, a připisuje jim velmi dobré výsledky během probíhajícího testování.

Podobné zkušenosti hlásí také výrobci potravin. „Mluvila jsem s několika firmami a pozitivní případy jsou v řádu jednotek procent. Svědčí to o tom, že potravinářský průmysl skutečně vykazuje velmi přísná hygienická opatření a návyky, které fungují zjevně u zaměstnanců i mimo pracoviště,“ sdělila Dana Večeřová, prezidentka Potravinářské komory ČR.

Z průzkumu, který komory sdružující většinu zemědělských a potravinářských podniků v Česku provedly během několika posledních dnů dále vyplynulo, že očkování proti onemocnění covid-19 svým pracovníkům urychleně doporučí 91 % podniků. Současně se plánuje nechat osobně naočkovat 89 % vedoucích zaměstnanců těchto podniků.

Dvě třetiny zemědělských a potravinářských podniků pak daly v průzkumu najevo, že si chtějí vybrat konkrétní očkovací látku. Z nich by 77 % firem volilo vakcínu schválenou Evropskou unií. V tuto chvíli se jedná o vakcíny firem Pfizer/BioNTech, AstraZeneca a Moderna. Zbývajících 23 % podniků by nevadila ani vakcína, která ještě neprošla schvalovacím procesem Evropské agentury pro léčivé přípravky EMA. Mezi takové vakcíny patří například ruský Sputnik V nebo čínský Sinopharm.

Barbora Pánková
Agrární komora ČR

Jan Doležal, prezident Agrární komory ČR

JAK SE ZEMĚDĚLSTVÍ VYROVNÁVÁ S PLOŠNÝMI OPATŘENÍMI

Většina podniků v zemědělství a potravinářství z naprosto praktických důvodů nemůže přerušit svou činnost a práce z domova pro zaměstnance provozu tak pro ně není možná. Naopak administrativní pracovníci tento režim už nyní využívají v nejvyšší možné míře. Zároveň podniky využívají režimu střídavých směn bez vzájemného kontaktu a po konzultaci s příslušnými krajskými hygienickými správami se dodržují veškerá nutná opatření proti šíření nákazy. Agrární komora doporučuje svým členům využívat samotestování antigenními testy, které jsou pro potřeby sektoru praktičtější, jednodušší, rychlejší a cenově dostupnější než jiné varianty. Trvale také pomáhá svým členům s obstaráním testovacích sad od německého výrobce a českého dodavatele, které jsou nyní snáze dostupné a spolehlivější než čínské testy. Podle našich informací je má mnoho podniků již objednané, otázkou zůstává, zda budou již od začátku povinnosti k dispozici v dostatečném množství.

Úřad AK ČR

ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ
POJIŠTĚNÍ PLODIN

Známe jednodušší řešení, jak zachránit vaši úrodu

Pojištění plodin s nejširší pojistnou ochranou na trhu

- pojištění všech druhů pěstovaných plodin a trvalých kultur
- kvalitní a rychlá likvidace škod

241 114 114
www.generaliceska.cz

GENERALI
ČESKÁ POJIŠŤOVNA

Partner Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR

Prezident komory jednal v jižních Čechách

Jednání prezidenta AK ČR Jana Doležala s předsedou Regionální agrární komory Jihočeského kraje (RAK JK) Pavlem Dlouhým a s ředitelkou úřadu RAK JK Hanou Šťastnou se poslední únorový pátek uskutečnilo na symbolickém místě. V hlubockém podzámčí, nedaleko Bezdreva, který je druhým největším rybníkem v republice a významným korálem na téměř pět století starém rybníčním „náhrdelníku“ jižních Čech.

Region se z více než poloviny podílí na republikové produkci sladkovodních ryb. Společnost Rybářství Třeboň je členem Agrární komory a součástí holdingu produkujícího nejvíce sladkovodních ryb v Evropě. Problematika produkčního rybářství proto nemohla chybět na programu jednání.

„Je nutné ocenit nejen skutečnost, že RAK JK sdružuje velkou část místních zemědělců všech forem a velikostí, ale také aktivní roli jihočeských zemědělců při propagaci kvalitních českých potravin a při obhajobě produkčního a zároveň udržitelného zemědělského hospodaření s širokou paletou činností, která má pozitivní dopad nejen na atraktivní vzhled krajiny, ale také na zadržování vody v krajině a zajištění potravinové soběstačnosti a bezpečnosti“, poznamenal Doležal na úvod jednání. Prezident AK ČR dále získal aktuální informace o stále složitějším balancování jihočeských rybářů a zemědělců mezi snahou o ziskové hospodaření a snahou vyhovět stále více omezujícím zákonným požadavkům. Neúnosnost protichůdných tlaků umocňuje v příhraničním regionu enormní rozloha chrá-

něných oblastí a poměrně silná orientace na chov skotu – i přes výrazný pokles stavů skotu v roce 2020 si Jihočeský kraj udržel již popáté za sebou v mezikrajském srovnání druhé místo, a to se svým 15,4 % podílem z celkového počtu v ČR chovaného skotu. Podíl Jihočeského kraje na prodeji mléka zemědělského sektoru České republiky pak byl třetí nejvyšší (tvořil 11,3 %), a to i v době, kdy se nadále otevírají nůžky mezi cenami živočišných a rostlinných komodit. Pokles stavů skotu a krav a zároveň růst výroby mléka svědčí o zlepšování užitkovosti jihočeských dojnic a o lehkém úbytku masného skotu.

„Důkazem profesionality jihočeských chovatelů je meziroční navýšení průměrné dojivosti na krávu o 443 l i nárůst počtu odchovaných telat na 100 krav. Naopak snížení poptávky po hovězím mase zejména z důvodu uzavřených gastroprovozů a školních jídelen, plus bariéry v globálním obchodu s masem se projeví poklesem porážek jatečného skotu,“ komentovala Šťastná aktuální statistické údaje z oblasti chovu skotu na jihu Čech. Mírný meziroční nárůst stavů prasat v historicky vep-

říný „prošpikované“ oblasti označila pouhým dočasným odrazem krátkodobého optimismu chovatelů, který stoprocentně během loňského roku kvůli třetinovému propadu výkupní ceny vepřového masa opadl. „Pokud sečteme tento tragický cenový vývoj s nedostatečnými národními podporami a s meziročně sníženým stavem prasnic, dá se očekávat další gumování prasat z agrární mapy Jihočeského kraje,“ neskrývala pesimistický pohled na budoucí vývoj tradičního jihočeského odvětví.

Předseda RAK JK Pavel Dlouhý prezentoval hlavní priority krajské organizace a na příkladech konkrétních projektů dokládal dobrou spolupráci RAK JK se sedmi členskými okresními komorami, s AK ČR, s Jihočeským krajem a dalšími partnerskými institucemi či profesními organizacemi. Jde například o úspěšné projekty www.chutnahezkyjihocesky.cz; www.dovolenanavenkove.cz; www.agroreport.cz; www.produktova-mapa.cz; www.rakjk.cz; www.kisjk.cz. Jako prioritní činnost současnosti označil maximální pomoc členům při překonávání problémů spojených s pandemickou situací s cílem zajistit hladký průběh jarních prací, péči o hospodářská zvířata a výrobu potravin v regionu. V této souvislosti upozornil na nespokojenost cílové skupiny žadatelů s nastavením pravidel pro čerpání pomoci z programu Agricovid.

„Také příprava našich členů na nová pravidla společné zemědělské politiky má velký význam pro zajištění jejich konkurenceschopnosti. V této oblasti požadujeme od vedení republikové agrární komory zejména zabránění zastropování a zjednodušení administrativy dotačních podpor směrem k Bruselu,“ uvedl. „Na úrovni Bruselu se nyní i pod rouškou koronaviru rozhoduje o zásadních záležitostech (SZP, Nový zelený úděl), které mohou mít na jedné straně velký pozitivní potenciál a „narovnat hřiště“ v rámci jednotného trhu, nebo naopak Českou republiku ještě více znevýhodnit.“ Doležal proto ocenil angažovanost jihočeské agrární komory v jednání s lokálními politiky i s ohledem na skutečnost protahujících se jednání v Bruselu a „povolební“ implementace pravidel a především

pak nutnost prezentovat význam zemědělství, ale také vysvětlovat, že produkční nebo ve srovnání s unijním průměrně relativně větší zemědělec není špatným zemědělcem. V závěru jednání se všichni zúčastnění shodli na nutnosti pravidelného setkávání a zefektivnění „vertikální“ i „horizontální“ komunikace mezi jednotlivými články AK ČR, ve prospěch členské základny.

Setkání s předsedou Asociace krajů

Spolupráce při zajištění dodávek potravin pro veřejné stravování v institucích, zřízených Jihočeským krajem. Podpora zemědělského školství. „Povolenky“ k přejezdům zemědělské techniky po krajských komunikacích. Podpora regionálních potravin. Tak by se dala shrnout hlavní témata jednání prezidenta AK ČR Jana Doležala, ředitelky RAK JK Hany Štastné s hejtmánem Jihočeského kraje a předsedou Asociace krajů ČR Martinem Kubou v jeho úřadu, kam se zástupci komory přesunuli z Hluboké nad Vltavou.

Hejtmán deklaroval ochotu spolupracovat na pilotním projektu zvyšování podílu regionál-

ních potravin například ve školních jídelnách, pokud se v novele zákona o potravinách podaří pro veřejné zadavatele prosadit možnost dát v zadávacím řízení na dodávku potravin podmínku jejich regionálního původu a tím pomáhat zkracování dodavatelských řetězců. Ředitelka Štastná hejtmánovi i prezidentovi nastínila aktivity, které, za přispění kraje, regionální komora – ve veřejném zájmu – vykonává. Jedná se například o provozování odborného informačního webu AGROREPORT JK, o již 15 let trvající realizaci projektu CHUTNÁ HEZKY. JIHOČESKY, o tvorbu a aktualizaci produktové a agroturistické mapy Jihočeského kraje nebo každoroční série vzdělávacích akcí pro jihočeské zemědělce a potravináře, kdy vloni i přes pandemii bylo fyzicky proškoleny přes 600 účastníků či farmářských trhů pro expozice kraje na veletrzích a výstavách. Komora úzce spolupracuje s krizovým štábem, monitoruje potřeby jihočeských lesníků, zemědělců, rybářů i potravinářů za účelem tvorby podnětů pro koncepční materiály a pro grantovou politiku kraje. „V tuto chvíli by nám pomohlo, pokud by pracovníci v zemědělství a potravinářství

byli zařazeni do kategorií osob určených k přednostnímu očkování proti onemocnění covid-19. Jedná se o skupinu lidí, zajišťujících strategické činnosti, které z důvodu biologických procesů a nutnosti zajistit zásobování obyvatel, nelze přerušit,“ vyslovil prezident AK ČR směrem k předsedovi Asociace krajů ČR zásadní požadavek. Martin Kuba odpověděl, že žádost vnímá jako legitimní, nicméně během posledních několika hodin již zaznamenal stejnou od hasičů, policistů, pracovníků terénních sociálních služeb a dalších oblastech. „Pokud vláda zajistí dostatečný počet vakcinačních dávek, minimálně na území kraje, nemáme problém i zemědělce během pár dní proočkovat. Bohužel, vzhledem k vážnoucím dodávkám očkovacích sér, mají přednost zdravotně nejohroženější kategorie obyvatel, lékaři, zdravotníci a učitelé.“ Hejtmán dále přislíbil spolupráci ve všech oblastech, prokazatelně a nediskriminačně pomáhajících rozvoji jihočeského zemědělství a venkova.

*Hana Štastná
ředitelka Regionální agrární komory
Jihočeského kraje*

Cesta prezidenta začala na Tábořsku

Prezident AK ČR Ing. Jan Doležal navštívil v pátek 26. února 2021 okres Tábor. Pracovní schůzka zástupců OAK Tábor s prezidentem proběhla v příjemném prostředí citlivě zrekonstruovaného Statku u Drsů.

Za tábořskou komoru se zúčastnili předseda Ing. Miroslav Vondruška, místopředsedové Ing. Vladislav Hájiček a Josef Vaněk, člen představenstva a majitel statku Miroslav Drs, iniciátor schůzky a člen komory Ing. Jaroslav Tomšů a ředitel Ing. Martin Habart. Hlavními body jednání byly především otázky, které nepříznivě ovlivňují hospodaření nejen v okrese Tábor. Za všechny lze vyjmenovat problematiku generační výměny managementu zemědělských podniků, v rostlinné

výrobě je to stále snižování maximální výměry jedné plodiny a nejistoty ohledně kontroly této podmínky, omezování rozsahu používání přípravků na ochranu rostlin, v živočišné výrobě pak cenové propady komodit, uvažované snižování podpor u některých kategorií skotu a v neposlední řadě nové nastavení SZP a nepřehlednost uvažované Zelené dohody.

Rovněž proběhla debata k návrhu zákona o obnovitelných zdrojích, kde je ohrožena

po uplynutí dvacetiletého období, existence bioplynových stanic. Prezident zhodnotil své dosavadní působení v čele komory, nastínil personální problematiku úřadu AK ČR a hodnotil i spolupráci se Zemědělským svazem na republikové úrovni. Přítomným poděkoval za podporu, kterou mu tábořská komora dlouhodobě vyjadřuje a se kterou může i nadále počítat.

*Ing. Martin Habart
ředitel OAK Tábor*

Z komoditní rady pro drůbež

Ve čtvrtek 18. února se uskutečnilo online jednání komoditní rady pro vejce a drůbež při Agrární komoře ČR s účastí Ing. Jana Doležala, prezidenta komory, Ing. Jindřicha Fialky, náměstka pro řízení sekce zemědělství a potravinářství, Ing. Josefa Taberyho, ředitele Odboru řídicího orgánu PRV, MVDr. Milady Dubské, ředitelky Odboru ochrany a zdraví a pohody zvířat, zástupců Státního zemědělského a intervenčního fondu a zástupců Ústavu zemědělské ekonomiky a informací.

Jednání vedl Ing. Zdeněk Štěpánek, předseda komoditní rady, který v úvodním slově zhodnotil současnou situaci v sektoru v této nelehké situaci a poděkoval všem přítomným za spolupráci. Náměstek Fialka taktéž poděkoval členům komoditní rady za aktivitu a komunikaci se zástupci Mze a zároveň poděkoval prvovýrobcům drůbežního masa a vajec za dodávky těchto komodit v době pandemie bez výpadků do tržní sítě. Jako člen Ústředního krizového štábu seznámil přítomné i s aktuální situací a vládními nařízeními týkajícími se zemědělců a potravinářů. Informoval také o možném rozšíření podpor pro letošní národní dotační tituly a možnosti zapojení chovatelů a zpracovatelů drůbežního masa a vajec do druhé výzvy dotační podpory Agricovid, u které bude od 15. března spuštěn příjem žádostí. Seznámil přítomné o plánovaném zpřesnění zásad a možnosti zapojení chovatelů do režimu kvality Q CZ (dotační titul 19.B). Důrazně apeloval na zajištění vysoké biologické bezpečnosti v chovech drůbeže z důvodu zhoršující se nakažové situace s ptačí chřipkou u nás a v celé Evropě.

Prezident komory Doležal seznámil členy KR s aktuálními informacemi z představenstva AK ČR, které proběhlo 17. února. Dále

vedl vývoj a aktuality v nastavení Společné zemědělské politiky a postoj Evropské rady a Evropského parlamentu. Dalším tématem jednání byla podpora sektoru drůbeže v připravovaném 12. kole PRV a proběhla diskuse k budoucímu nastavení pravidel a rekapitulace 10. kola PRV. Ředitel Tabery přítomné informoval o plánovaném podávání příjmu žádostí 12. kola PRV od 15. června 2021 a o plánovaných pracovních skupinách a monitorovacím výboru PRV. Ředitelka Dubská členy rady podrobně seznámila s aktuální nakažovou situací u nás a v Evropě, kde je od podzimu 2020 a v průběhu prvních měsíců roku 2021 velmi vážná situace. Denně přibývají nová ohniska vysoce patogenní aviární infekce (HPAI) v chovech i případy potvrzení viru u volně žijících ptáků. Ve většině ohnisek byl zjištěn subtyp H5N8, ale v Německu i H5N5. Od začátku roku 2021 bylo v chovech drůbeže potvrzeno již 488 ohnisek HPAI subtypu H5N8 a H5N5 (Švédsko, Slovensko). Situace v ČR je rovněž nepříznivá, riziko výskytu dalších ohnisek stále trvá. Vydaná mimořádná veterinární opatření (MVO) pro celou ČR zakazují pořádání výstav, přehlídek a jiných svodů drůbeže a chov drůbeže podléhající evidenci ve volném výběhu (výjimky uděluje KVS). Dále MVO stanovují podmínky, ze kterých může být

realizován prodej nebo rozvoz živé drůbeže do neevidovaných maloobchodů – oznámení KVS, uchovávání záznamů u prodejce i kupujícího, maximální počet 500 ks při přímém prodeji neevidovanému drobnochovateli. Dále přítomné informovala o výsledcích sledování výskytu salmonel v rámci programů na její tlumení.

Z údajů je zřejmé, že v roce 2020 došlo k nárůstu výskytu sledovaných sérotypů salmonel (*S. enteritidis* a *S. typhimurium*) ve většině sledovaných kategorií drůbeže. Ze čtyř kategorií hrabavé drůbeže sledovaných programem splníme za rok 2020 cíl stanovený evropskou legislativou pravděpodobně pouze v programu pro rodičovské chovy. Zdaleka nejvyšší nárůst pozitivních hejn na *S. enteritidis* byl zjištěn v loňském roce v chovech nosnic produkujících konzumní vejce. Na závěr svého vystoupení členy rady informovala alespoň o nepatrném snížení výskytu nálezu ze sledování salmonel a *kampylobacteru* v loňském roce z monitoringu na porážkách.

Zástupce Státního zemědělského a intervenčního fondu přítomné seznámil s průběhem a harmonogramem administrace výplat národních dotačních titulů, kdy 90 % administrovaných titulů je vyplaceno i přes velkou chybovost žadatelů, kterou je nezbytné opravovat a doplňovat. Zástupce Ústavu zemědělské ekonomiky a informací požádala zástupce chovatelů nosné drůbeže o součinnost při získávání dat nákladovosti výroby vajec z různých systémů ustájení. V závěru jednání byly zhodnoceny tržní informace, které jsou u komodity drůbeží maso většinou na hranici rentability, či dokonce pod výrobními náklady z důvodu tlaku maloobchodu na nízké výkupní ceny způsobené levnými dovozy z okolních států a enormnímu zvýšení cen krmných směsí. Producenti nosné drůbeže i přes dobrý odbyt tuzemské produkce se potýkají s podobnými problémy z tlaku maloobchodu na cenu vajec a nárůstu ceny krmných směsí. Přítomní chovatelé se shodují, že bez národních podpor by tento sektor nebyl schopen existovat. Velký dík proto patří zástupcům Ministerstva zemědělství za dosavadní kroky a podporu živočišné výroby.

Úřad AK ČR

Zemědělská půda v České republice získala digitální podobu

Díky unikátnímu projektu Ministerstva zemědělství (MZe) a Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy (VÚMOP) byly vlastnosti zemědělské půdy z celé ČR převedeny do digitální podoby. Podrobné údaje ze 4,6 milionů hektarů jsou volně zpřístupněny veřejnosti. Výsledky detailního průzkumu se dají využít například pro další průzkum či při uzavírání pachtovních smluv.

Digitalizace zemědělské půdy posouvá informační službu pro veřejnost zase o úroveň výš.

Volně k prohlížení je nyní digitální mapa veškeré zemědělské půdy v ČR na adrese <https://kpp.vumop.cz/>. Mapa obsahuje výsledky detailního průzkumu půdy, vychází z celkem 400 000 sond odebraných po celé

ČR na rozloze 4,6 mil. ha zemědělských pozemků. MZe a VÚMOP tak občanům poskytly snadný způsob, jak zjistit vlastnosti půdy ve své obci nebo na svých pozemcích. To se dá využít například při uzavírání pachtovních smluv. Digitální data poslouží rovněž k dalším výzkumům.

Na digitalizaci pracovalo 150 lidí celkem čtyři roky. Převedli do digitální podoby výsledky historického Komplexního průzkumu půd z 60. let minulého století. Skoro na každém poli v republice bylo vykopáno několik sond. Takto hustě získaná síť umožňuje lépe pochopit českou půdu a efektivně navrhnout opatření na zlepšení jejího stavu. Svým rozsahem

a podrobností šlo o výjimečný pedologický průzkum, který v Evropě nemá dodnes obdoby. Tyto cenné informace převedené z papírových map, původních zpráv a záznamů do digitální podoby mohou být využity v kombinaci s nejmodernějšími technologiemi, programy, satelitním a leteckým snímkováním či s použitím dronů. Komplexní průzkum umožňuje sledovat vývoj vlastností půdy a také předvídat změny do budoucna. Je tak možné získat přesnější modely, které mohou pomoci v boji s erozí, suchem či úbytkem organické hmoty.

Vojtěch Bílý
tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství

Výskyt hraboše polního v předjaří 2021

Celorepublikový průměr intenzity výskytu hrabošů nadále klesá. Průměrný stav populací hraboše za únor dosáhl hodnoty 456 aktivních východů z nor na hektar (AVN/ha).

Oproti lednu tak došlo k dalšímu poklesu o 146 AVN/ha. U ozimých plodin hodnota odpovídá 2,3násobku aktuálně platného prahu škodlivosti. Data pro kraj Královéhradecký a Liberecký ukazují, že u populací hrabošů, kde byl v lednu zjištěn pokles, byl nyní zaznamenán opětovný nárůst. Naopak v krajích v minulých měsících ohrožených (Jihočeský a Jihomoravský) populace hraboše stagují nebo klesají.

Z celorepublikových dat je patrné, že populace hrabošů na počátku roku zaznamenává pokles, přesto se i po oblevě objevily lokality výrazněji poškozené hrabošem, především ve víceletých píceňkách, trvalých travních porostech a ozimech. Stále tak platí, že se ve všech krajích objevují lokality, kde se populace hrabošů pohybují na úrovni 1 000–2 000 AVN/ha. Data pro kraj Královéhradecký a Liberecký ukazují, že u populací hrabošů, kde byl v lednu zjištěn pokles, byl nyní zaznamenán opětovný

tovný nárůst. Setrvalý stav populací hraboše je ve Středočeském a Ústeckém kraji.

Od 1. března se díky nastupujícímu jarnímu aspektu mění práh škodlivosti z 200 AVN/ha na 50 AVN/ha, což se může výrazně promítnout do míry ohrožení některých krajů, resp. okresů. V průměru na celou ČR se hodnoty ve druhém březnovém týdnu pohybují na 422

AVN/ha, což po přepočtu odpovídá 8,4násobku prahu škodlivosti, přičemž meziměsíčně údaje mírně poklesly (ze 456 na 422 AVN/ha). Inspektoři ÚKZÚZ budou i v průběhu dalších měsíců intenzivně monitorovat vývoj početnosti tohoto škůdce, a to především v porostech ozimých plodin, později v osevech jarních plodin.

Díky vysokému stupni podměření v průběhu první poloviny března je monitoring na řadě lokalit stále obtížný a situaci pro vegetační období letošního roku ještě nelze spolehlivě předpovědět.

Veškeré informace o aktuálním vývoji populací hraboše polního jsou veřejně dostupné na webu ÚKZÚZ a prostřednictvím Rostlinolékařského portálu.

Ivana Kršková,
tisková mluvčí ÚKZÚZ

Rizika pěstování rajčete v hydroponické kultuře

V poslední dekádě vznikají na území České republiky úspěšné zemědělské podniky s krytými pěstebními plochami určenými k produkci převážně plodové zeleniny v hydroponické kultuře s cílem maximálně pokrýt tuzemskou poptávku po komoditě a ambicí celoročně konkurovat dovozům zeleniny ze zahraničí.

Relativně nižší nákladovost skleníkových provozů na výslednou cenu a konkurenceschopnost produkce na trhu umožňuje využívání energie z bioplynových stanic. Pěstitelé jsou zaměřeni na produkci genotypů rajčete o menší velikosti plodů, které odpovídají požadavkům tuzemských spotřebitelů. Tento trend přispívá k naplnění společné zemědělské politiky a k dosažení potravinové soběstačnosti.

Nedávný výskyt viru hnědé vrásčitosti plodů (ToBRFV) v porostech rajčete v provozu u Velkých Némčic (viz ČRo 1 – Radiožurnál, 28. 1. 2021) poukázal na nemalá ekonomická rizika pěstitelů v případě infikovaného sadbového materiálu nežádoucím patogenem. Zdravá sadba – pravokořená nebo roubovaná – je, podle výsledků šetření spektra fytopatologických problémů pracovníky Rostlinolékařské bakteriologie VÚRV, v.v.i. ve skleníkových podmínkách v posledních letech, základním předpokladem pro úspěch pěstitelů rajčete. Zdravé pravokořenné sadby lze docílit pouze výsevem certifikovaného osiva konkrétní odrůdy s deklarovaným původem, u kterého je testováním garantováno, že uvnitř není infikováno a na povrchu není kontaminováno žádným patogenem. Násobné riziko pro vznik infekce představuje následná příprava roubované sadby, kdy je nutné vedle garance zdravého osiva obou výchozích množitelských materiálů zabezpečit sterilitu podmínek

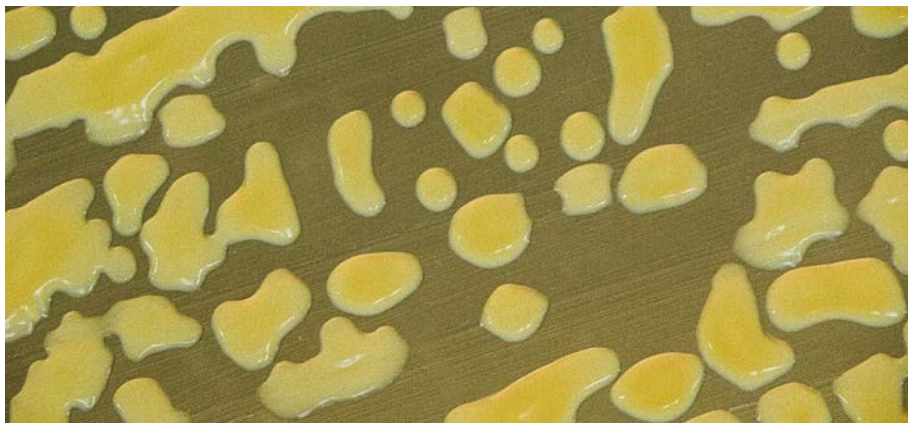
během procesu roubování a zamezit horizontálnímu přenosu potenciální infekce při řezu rostlinami a přikládání roubu na podnož.

Z bakteriálních patogenů představuje zvláštní riziko infekce karanténní bakterií *Clavibacter michiganensis* (Cm) (obr. 1a, b), která v porostu rajčete způsobuje cévní vadnutí s počátečním projevem ve vrcholové části rostliny. U postižených rostlin ucpává cévní svazky xylému, přerušuje akropetální proudění vody a živin od kořenů do nadzemních částí, rostlina vadne, při silné infekci kolabuje a odumírá.

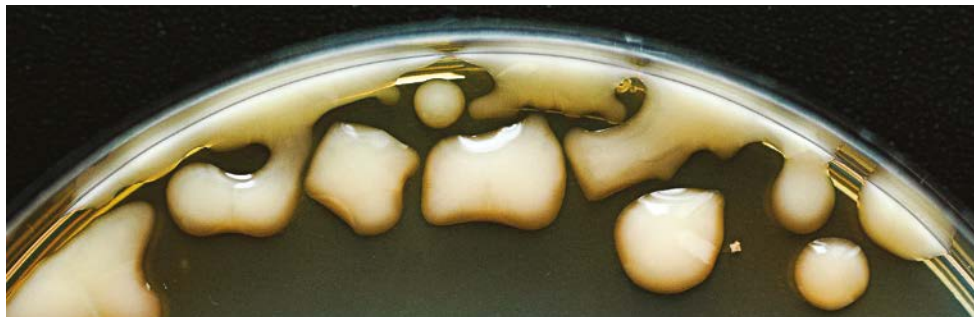
Choroba je nebezpečná při podprahové koncentraci bakterie v cévních svazcích rostliny v počáteční fázi infekce s bezpříznakovým (latentním) projevem. Při latentním výskytu v porostech určených na produkci osiva se bakterie nepozorovaně vertikálně (mezigeneračně) šíří uvnitř osiva. Pokud osivo není dostatečně testováno na přítomnost Cm, dochází v následující generaci v produkčním porostu – zejména při nedodržení povrchové dezinfekce nástrojů používaných k odstranění nežádoucích bočních výhonů tyčkových rajčat – k rychlému šíření bakterie od primárně infikované rostliny na sousední zdravé jedince v řadě, zpravidla ve

Obr. 5: Celkový kolaps rostliny rajčete v pokročilé fázi infekce karanténní bakterií Rs, foto: Václav Krejzar

Obr. 1a, b: Kolonie karanténní bakterie Cm se žlutým pigmentem na živném médiu, foto: Václav Krejzar

Obr. 3, 4: Kolonie karanténní bakterie Rs s hnědým pigmentem na živném médiu, foto: Václav Krejzar

směru postupu pracovníka obsluhy (obr. 2). Při přípravě roubované sadby z infikovaného osiva dochází ke kombinaci vertikálního a horizontálního přenosu Cm. Nulová tolerance přítomnosti Cm proto musí být důsledně uplatněna na osivo genotypu i podnože, jinak dojde k přenosu infekce na výslednou sazenici z jednoho nebo druhého potenciálně infikovaného výchozího materiálu. Při nedodržení podmínek sterility prostředí a nástrojů bývají během procesu roubování Cm infikovány další sazenice nožem potřísněným xylémovou tekutinou s obsahem bakterií po řezu infikovanou rostlinou, při vysoké četnosti patogenu v cévních svazcích výronem bakteriálního exsudátu. V případě výskytu Cm v produkčním porostu rajčete je nutné eliminovat ohnisko nákazy bezpečnou likvidací prvotně infikovaných a okolních rostlin s cílem zabránit plošnému rozšíření choroby ve skleníkovém prostoru. V případě plošného výskytu je nutná likvidace veškerých rostlin včetně pásů s čedičovým substrátem s obsahem infikovaných organických zbytků kořenů a důsledná dezinfekce provozních ploch. V následujícím období je vhodné zvolit pro pěstování náhradní skleníkovou kulturu, která není hostitelem Cm.

Z bakteriálních patogenů rajčete má potenciál rychlého šíření karanténní bakterie *Ralstonia solanaceum* (Rs) (obr. 3, 4), která způsobuje hnědou hnilobu a cévní vadnutí rajčete (obr. 5). Na rozdíl od Cm, který dlouhodobě přežívá ve vazbě na pletiva a organické zbytky hostitele, Rs přežívá i v prostředí mimo hostitelskou rostlinu – v půdě, říční vodě a latentně infikované plevelné vegetaci. Riziko infekce hostitelské skleníkové kultury stoupá během vegetace při opakovaném používání říční vody kontaminované Rs k závlaze porostu.

Obecný princip založený na preventivních opatřeních při přípravě sadbového materiálu je možné uplatnit u dalších rizikových patogenů rajčete. Mezi nekrogní patogeny přenosné osivem patří původce bakteriální skvrnitosti rajčete, karanténní bakterie *Xanthomonas vesicatoria* (Xv) a bakteriální tečkovitost rajčete, *Pseudomonas syringae* pv. *tomato* (Pst). Jejich škodlivost v polních podmínkách je sice nižší v porovnání s cév-

Obr. 2: Hydroponická kultura rajčete v pokročilé fázi infekce karanténní bakterií Cm, foto: Václav Krejzar

ními patogeny Cm a Rs, význam obou chorob ale narůstá v teplotně a vlhkostně příznivých skleníkových podmínkách. Oba patogeny způsobují nekrotické léze na nadzemních orgánech a plodech rajčete a snižují tržní hodnotu produkce. V pokročilé fázi infekce způsobuje Xv zasychání listů, které zůstávají viset na rostlině. V důsledku toho má Xv relativně větší dopady na snížení výnosu než Pst. Kromě osiva jsou oba patogeny přenosné infikovanou sadbou, během vegetace ve skleníku vodou, která kondenzuje na povrchu nadzemních orgánů rostlin, mechanicky při péči o rostliny. Přežívají v epifytu na povrchu rostlin, v kořenech a nerozložených organických zbytcích v čedičových matracích pro hydroponické pěstování.

Možnosti šíření a přežívání konkrétního patogenu jsou určující při volbě preventivních a následných opatření v případě, že dojde

k jeho výskytu. Při zakládání porostu skleníkové kultury je nutné brát zřetel na infekční rizika spojená s výrobou nebo nákupem sadby. Preventivní testování osiva a nakupované sadby výrazně sníží ekonomická rizika spojená s následnými mimořádnými rostlinolékařskými opatřeními a likvidací porostu.

Václav Krejzar, Iveta Pánková,
Radka Krejzarová, Barbora Soukupová
Rostlinolékařská bakteriologie,
Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

VÚRV
Výzkumný ústav
rostlinné výroby

Poznatky pro udržitelné zemědělství

Výjimečný rok PGRLF ve složité době

Uplynulý rok 2020 byl rokem, který bude navždy spojen s dopady opatření, která byla přijata v souvislosti se snahou o eliminaci rizik souvisejících s koronavirovou epidemií. O to důležitější byla včasná podpora poskytovaná klientům, ať již podnikají v oblasti zemědělské prvovýroby, zpracování, ale i v oblasti lesního hospodářství.

Z pohledu podpory klientů byl rok 2020 rokem, v němž společnost – navzdory omezením, která se zásadně dotkla rovněž vlastní činnosti PGRLF – byl na účty klientů poukázán rekordní objem finančních prostředků. Obdobně můžeme uvedený rok hodnotit také z pohledu objemu finančních prostředků, které budou kontinuálně vypláceny v následujících letech, a to na základě uzavřených smluv o podpoře. Uvedený nárůst je dán zejména tím, že v předchozím roce došlo k markantnímu zvýšení zájmu o programy podpory poskytované PGRLF, a.s., přičemž tento zájem se také ve finále promítl v samotném nárůstu počtu podaných žádostí. Rozho-

dující a nedílnou součástí byla jejich administrace a vysoký počet projednaných žádostí, kterých bylo v roce 2020 více než 15 800.

„Snažím se čerpat každý program, který je zajímavý, dává smysl a který je krokem vpřed pro farmu. Je to obrovská šance nejen pro mě, ale vůbec pro všechny. S programy PGRLF jsem spokojený, protože mi tyto programy umožnily nakoupit nové stroje na farmu a tím zlepšit konkurenceschopnost,“ poddhaluje důvody poslání žádosti o podporu do PGRLF farmář Jan Sláma.

„V minulém roce jsme zaznamenali rekordní nárůst počtu přijatých žádostí v porovnání s rokem předešlým. Těší nás rovněž výrazný zájem o úvěrové programy. Nejžádanějším programem spolu s již zmíněnými investičními úvěry je klasicky stále program Zemědělec a rovněž nový speciální program PROVOZ 2020,“ řekl předseda představenstva PGRLF, Vladimír Eck.

Nejvyšší rozpočet v historii PGRLF

Vysoký objem projednaných a poskytnutých podpor byl i důsledkem navýšeného rozpočtu PGRLF, kdy společnost obdržela ze státního rozpočtu finanční prostředky ve výši 2,1 mld. Kč, což bylo nejvyšší číslo za celou historii společnosti. Tento fakt se pozitivně promítl na výši uzavřených smluv v celkovém objemu

2,535 mld. Kč, přičemž klienti PGRLF v roce 2020 přijali na své účty 2,379 mld. Kč.

„Navzdory různým omezením, ať už interním, nebo externím, jsme se snažili poskytnout klientům skutečně maximální servis a podporu. Spustili jsme další kola investičních úvěrů, a to Zemědělec a Lesnictví, dále program Podpora nákupu půdy a rovněž zcela nový program Provoz 2020, který rozšířil portfolio programů a pomáhá českým zemědělcům v nelehké době spojené s pandemií,“ doplňuje předseda představenstva PGRLF.

Rozšíření portfolia podpor aneb spuštění nového programu

V roce 2020 společnost PGRLF spustila nový program PROVOZ 2020 – snížení jistiny úvěru, který byl určen malým a středním podnikům. Právě tento program pomohl velké řadě zemědělských společností, které byly konfrontovány se zhoršenou ekonomickou situací v důsledku pandemie covidu-19.

„Za mě to byl dobrý krok pomoci nám zemědělcům. Celý tento program považuji za vstřícné gesto, které určitě pomohlo spoustě menším farmám. Navíc se z mého pohledu jednalo o jednu z nelehčích žádostí ze strany PGRLF vůbec – jednoduchá, stručná žádost a rychlé vyřízení. Což je skvělé i s ohledem na to, že tato složitá doba bude ještě nějaký čas zřejmě pokračovat,“ prozradil mladý zemědělec z Vysočiny Jan Sláma.

Uvedený program byl zaměřen na malé a střední podniky, kdy zemědělci mohli tuto podporu využít k jednorázové splátce jistiny provozního úvěru, či jejímu postupnému umořování. Tento program tak pomáhá zlepšit provozně ekonomické podmínky více jak dvěma tisícům zemědělských prvovýrobců, jejichž podnikání negativně ovlivnily nečekané okolnosti spojené s pandemií koronaviru. „Tento program jsme v úzké spolupráci s Ministerstvem zemědělství dokázali připravit ve velmi krátké době a spustit již v polovině června. A to, že byl o něj skutečný zájem, dokládá i velký počet přijatých žádostí o podporu. Navíc se podařilo veškeré žádosti velmi rychle vyřídit, což uvítali především naši klienti, kteří měli k 31. prosinci 2020 na svých účtech 282 mil. Kč,“ uzavírá předseda představenstva PGRLF.

Barbora Šenfeldová, tisková mluvčí PGRLF

Partner Agrární komory ČR

Rozumíme
Vašemu podnikání.
Do posledního zrníčka.

Obchodní sdělení RENOMIA, a. s.

Navrhneme pro Vás pojištění přesně podle Vašich potřeb

Třetina českých zemědělců na nás denně spoléhá díky individuálnímu a vstřícnému přístupu a perfektní znalosti pojistného trhu. Kromě pojištění plodin a zvířat navíc zajistíme nejvýhodnější pojištění i pro Váš majetek, technologie či vozidla. Najdeme řešení i pro odpovědnostní a osobní pojištění.

Proč s RENOMIA AGRO

- Nejlepší ceny i podmínky
- Široký rozsah pojistného krytí
- Rychlé řešení škod
- Speciální pojistné programy

Postaráme se o pojištění

- Zemědělských rizik
- Majetku, strojů a vozidel
- Odpovědnosti, finančních škod
- Výrobních rizik

RENOMIA AGRO

je specializovanou značkou pojišťovací makléřské společnosti RENOMIA, a. s., která disponuje odborníky s dlouholetou praxí v oblasti pojištění zemědělských rizik.

Rádi Vám pomůžeme s konkrétním nastavením Vašeho pojištění.

Vždy ve Vašem zájmu.
www.renomiaagro.cz

Režim jakosti Q CZ pro konzumní brambory a výrobky z nich

Certifikace konzumních brambor a výrobků z nich v režimu jakosti Q CZ vznikla z iniciativy Českého bramborářského svazu (ČBS) a bude zahájena v letošním roce. O certifikaci svých produktů budou moci žádat pěstitelé konzumních brambor a jejich zpracovatelé Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ).

Žadatelé, kteří získají certifikaci, budou mít právo označovat své certifikované produkty ochrannou známkou Q CZ, kterou vydá Ministerstvo zemědělství ČR (MZe). Známkou bude poskytovat spotřebitelům záruku vysoké kvality a potravinové bezpečnosti označených produktů, garantovat předepsané postupy pěstování, manipulaci, skladování, balení a zpracování brambor s ohledem na životní prostředí a ochranu zdraví spotřebitelů. V obchodech bude možné koupit konzumní brambory vypěstované a zpracované v režimu jakosti Q CZ nejdříve v 1. dekádě června, resp. po zahájení sklizně domácích raných brambor.

Certifikace bude probíhat podle pravidel stanovených v Certifikačním schématu, který vydal ČBS. Aktuální znění schématu je k dispozici na jeho webových stránkách (www.cbsbh.cz), stejně jako na stránkách MZe a ÚKZÚZ.

Podle pravidel budou muset pěstitelé konzumních brambor zabezpečit stanovené požadavky, např.:

a) předepsané oševních postupy,

- b) použít k výsadbě certifikovanou sadbu brambor,
- c) použít jednu aplikaci přípravku povoleného v ekologickém zemědělství na ochranu proti mandelince bramborové,
- d) aplikovat minimální předepsané dávky statkových nebo organických hnojiv,
- e) předložit příslušnou dokumentaci (sadba, hnojení, přípravky na ochranu rostlin, apod.).

Rovněž zpracovatelé konzumních brambor budou muset zabezpečit stanovené požadavky, např.:

- a) doložit, že konzumní brambory označené ochrannou známkou režimu jakosti Q CZ byly skutečně vypěstované v tomto režimu,
 - b) doložit, že rezidua všech přípravků na ochranu rostlin v konzumních bramborách jsou nejméně 20 % pod oficiálně stanovenými limity v předpisech EU,
 - c) doložit, že obsah kadmia a olova v bramborách je nejméně 20 % pod oficiálně stanovenými limity v předpisech EU,
 - d) předložit příslušnou dokumentaci (dohledatelnost) – pěstování a původ brambor, skladování, balení a další úprava apod.
- Žadatelé o certifikaci produktů v režimu

jakosti Q CZ – zpracovateli – mohou být nejen firmy specializující se na balení a další úpravu brambor, ale i pěstitelé brambor, kteří sami upravují a prodávají určitou část vlastní produkce brambor ze dvora, zásobují kuchyně, školy, restaurace apod.

Výrobci smažených výrobků z brambor v režimu jakosti Q CZ budou garantovat kromě parametrů uvedených pro ostatní zpracovatele dále obsah akrylamidu, který musí být nejméně 20 % pod oficiálně stanoveným limitem v předpisech EU.

Frekvence rozborů na rezidua přípravků na ochranu rostlin, akrylamidu i obsah kadmia a olova bude podle certifikačního schématu výrazně četnější, než je nyní u konvenční produkce brambor běžné. Výsledky budou provádět akreditované laboratoře.

MZe jmenovalo certifikačním orgánem ÚKZÚZ, oddělení chmele a certifikace v Žatci. To bude na základě vlastních zjištění udělovat certifikáty a ověřovat jejich platnost. Pro tuto činnost bylo akreditováno Českým institutem pro akreditaci. Pro získání certifikace je prvot-

ní podmínkou, aby žadatelé zaslali vyplněnou žádost o certifikaci nejpozději do konce dubna letošního roku. Formulář žádosti, stejně jako další dokumentace k certifikaci, je již nyní k dispozici na www.ukzuz.cz. Pokud žadatelé získají certifikaci v režimu jakosti Q CZ na své produkty, bude platit čtyři roky. Každý rok však certifikační orgán musí realizovat minimálně jeden tzv. periodický dozor. Cílem tohoto dozoru bude ověřit, že vlastník certifikátu pro své produkty stále dodržuje požadavky stanovené certifikačním schématem.

Získání a udržení certifikátu v režimu jakosti Q CZ pro konzumní brambory a výrobky z nich přinese zvýšené náklady pro pěstitele a zpracovatele. Proto na podporu realizace režimu jakosti Q CZ pro konzumní brambory a výrobky z nich MZe vyhlásilo v rámci Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2021, nový dotační program 19. C – Podpora na účast producentů a zpracovatelů konzumních brambor v režimu jakosti Q CZ. Ten se dělí na tři následující podprogramy:

- 19.C.a. Podpora na účast producentů a zpracovatelů konzumních brambor v režimu jakosti Q CZ,
- 19.C.b.1. Podpora kontrolních opatření a poradenství spojených s režimem jakosti Q CZ
- 19.C.b.2. Podpora vyjmenovaných úkonů provedených formou služeb spojených s režimem jakosti Q CZ.

Dva poslední jmenované podprogramy jsou určeny jen žadatelům, kteří konzumní brambory upravují některým ze způsobů vyjmenovaných v certifikačním schématu. Celkově bylo na program 19.C. ze strany MZe pro letošní bramborářskou sezónu alokováno 50 mil. Kč.

Dle aktuálního sdělení MZe podmínkou pro získání dotace je tedy podání žádosti/í o dotaci na Státní zemědělský intervenční fond (1.–30. 4. 2021) a následně žádosti o certifikaci na ÚKZÚZ (nejpozději do 30. 4. 2021).

Pro producenty brambor a zpracovatele je v rámci podprogramu 19.C.a. výše dotace omezena na 75 000 Kč/rok. Tento limit je dán evropským předpisem a předpokládá se, že především pěstitelé brambor nebudou muset z důvodu zapojení do režimu Q CZ ve své evidenci dělat více zásadních změn, resp. nebudou nuceni vytvářet novou evidenci z důvodu zapojení do tohoto režimu.

Také certifikační orgán nebude při své inspekci vyžadovat nové evidence o pěstování konzumních brambor, ale z předložených dokladů musí být dostatečně zřetelné plnění stanovených požadavků podle certifikačního schématu. Zpracovatelé ve svých dvou dotačních programech budou mít hrazeny některé uznatelné náklady z části a jiné plně. 100% úhrada uznatelných nákladů bude na rozborů

z akreditovaných laboratoří a také na studie trhu, návrh a design produktů.

Zapojení do režimu jakosti Q CZ většinou pěstitelů a zpracovatelů konzumních brambor již v letošním roce může znamenat renesanci domácí produkce a zpracování brambor. Bonusem pro zapojené firmy do režimu jakosti Q CZ bude, že ČBS předpokládá vlastní propagaci známky Q CZ při různých příležitostech a před nejširší veřejností. Také předpokládáme v této věci jednání o propagaci a o další širší spolupráci s obchodními řetězci. V delším časovém horizontu bychom chtěli diskutovat podmínky manipulace a uskladnění brambor v obchodech tak, aby je spotřebitelé nacházeli v nejlepší kvalitě.

Věříme, že domácí spotřebitelé ocení garance dané fungujícím režimem jakosti Q CZ pro konzumní brambory a výrobky z nich a při nákupech jim začnou postupně dávat přednost. Dnes stále více občanů nehledá v obchodech jen nejnižší cenu nakupovaného zboží, ale i informace o jeho původu, o potravinové bezpečnosti a o ochraně životního prostředí při jeho pěstování a zpracování. Toto bude podle našeho názoru stále více rozhodovat o uplatnění konzumních brambor z domácí produkce a výrobků z nich na domácím trhu.

*Ing. Josef Králíček, Ing. Miloslav Chlan,
Český bramborářský svaz*

Informace z jednání Komoditní rady pro okrasné zahradnictví a školkařství

V úterý 16. února se uskutečnilo online jednání nově vzniklé Komoditní rady pro okrasné zahradnictví a školkařství při Agrární komoře ČR. Vznik této komise inicioval Svaz květinářů a floristů České republiky (SKF ČR) z důvodu zrušení poradního sboru pro okrasné rostliny při odboru rostlinných komodit Ministerstva zemědělství.

Rada je složena ze členů Společenstev rostlinné výroby AK ČR a dále nominovaných zástupců Okresních agrárních komor. Předsedou rady byl zvolen Ing. Jiří Valtera, člen představenstva SKF ČR. Hosty jednání byl prezident AK ČR Ing. Jan Doležal a za MZe ředitelka Odboru zemědělských komodit Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová a stálými hosty pak jsou zástupci Státního zemědělského a intervenčního fondu, Ústavu zemědělské ekonomiky a informací a Ministerstva zemědělství.

Ministerstvo zemědělství informovalo přítomné o aktuálních informacích k administraci dotačních programů dle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na

základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, jejichž administrace je od roku 2020 v kompetenci SZIF. Dalším tématem byla příprava 12. kola PRV, do kterého se předpokládá příjem žádostí od 15. června 2021. Kolo je zaměřeno na investice do zemědělských podniků, zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů a zahájení činnosti mladých zemědělců. V opatření pro rostlinnou výrobu jsou jmenované komodity ovoce, zelenina včetně brambor, chmel, vinná réva a v opatření Nákup speciálních zemědělských strojů pro rostlinnou výrobu je zohledněno rovněž školkařství.

Další důležitá informace se týkala Strategického plánu podpory SZP, ve kterém je mezi odpovědné intervence zahrnut sektor okrasné rostliny. Intervence podporuje sdružování pěstitelů okrasných rostlin, jejichž odbytová družstva jsou pak schopna si vyjednat lepší podmínky s partnery finálního prodeje.

Zároveň mají možnost vyšších investic do vybavení, které jim pomáhá udržet či zlepšit kvalitu jejich produkce. Na pracovní skupině pro implementaci budoucí SZP byly projednávány také definice kultur. Konkrétně jde o kontejnerovny, které budou zařazeny pro evidenci v LPIS. Kontejnerovnou se pro tento účel rozumí „zemědělsky obhospodařovaná půda pod skleníky, pod pevným nebo přenosným krytem, nebo venku, přičemž pěstované rostliny nejsou přímo propojeny kořenovým systémem s půdou.“

V rámci činností v oblasti propagace oboru vznikl v roce 2020 prostřednictvím MZe leták „Výsadbová a povýsadbová péče o dřeviny“ a ministerstvo také finančně podpořilo tisk plakátu „16 nejedlých květů“, který byl vytvořen Mendelovou univerzitou v Brně pro Svaz květinářů a floristů ČR. Zástupce SZIF přítomné informoval o možnosti zapojení do Organizací producentů a sdružení organizací producentů ve vybraných odvětvích,

kdy je nutné splnit další požadavky uvedené legislativy. Všechny potřebné informace jsou umístěny na webových stránkách SZIF.

Zástupci specializovaných rostlinných společností AK ČR diskutovali nad aktuálními problémy z oboru, mimo jiné velice ocenili aktivní přístup Ministerstva zemědělství při vyjednávání výjimek pro prodej květů, osiva, sadby a školkařských výpěstků ze zákazů vyplývajících z nastavení nouzového stavu. Diskuse proběhla i k trvalému omezování přípravků na ochranu rostlin. Zde je shoda začlenit do rady jako stálého hosta zástupce ÚKZÚZ. Závěrem Ing. Jiří Horák, předseda SKF ČR, informoval o 30. výročí vzniku svazu, dále o 50. ročníku Děčínské kotvy a 25. ročníku mistrovství republiky ve floristice. Veškeré akce spojené i s oslavami výročí však proběhnou v závislosti na aktuálních vládních opatřeních.

Úřad AK ČR

Informace z jednání Komise pro školství a vzdělávání

V úterý 16. února obnovila po roční odmlce činnost Komise pro školství a vzdělávání při Agrární komoře České republiky. Předseda komise Ing. Jiří Horák přivítal účastníky online jednání a úvodem představil novou tajemnici komise Ing. Gabrielu Dlouhou. Ta nahradila Mgr. Šárku Štejnarovou, která ukončila na úřadu Agrární komory ČR pracovní poměr. Hostem jednání byl prezident komory Ing. Jan Doležal, který vystoupil s aktualitami z AK ČR a vyslechl přehled informací z oboru od členů komise.

Přítomní se jednohlasně shodují o potřebě začlenit do práce komise zástupce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a zástupce za Asociaci krajů České republiky. Hlavní diskuse proběhla k online výuce studentů středních, vyšších a vysokých škol, k otázkám praktické výuky a závěrečných zkoušek. Důležitým tématem tohoto jednání byla záležitost výcviku autoškoly na středních školách, která vzešla z podnětu ředitele Otakara Březiny z Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru, zaslaného Ministerstvu zemědělství. Stejně nezbytné je také vyjasnit mezi Ministerstvem zemědělství a MŠMT umožnění a uznávání praktického výcviku na středních a vysokých školách.

Dalším důležitým tématem byla otázka možné změny termínu v zásadách, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb. u Opatření 9. E – Školní závody. Termín stanovený do konce měsíce září je pro ovocnářské podniky, ale i pro další zahradnické

a zemědělské subjekty nedostačující, protože právě až v období září a říjen probíhá sklizeň. V praxi to vypadá tak, že studenti přijdou po prázdninách do školy, 2 týdny trvá, než mohou přijít na praxi, a poté mají cca jen 2 týdny na její vykonání. Bohužel je někdy i nevhodné počasí nebo ovoce není zralé, což se stalo v roce 2020, a termín pro vykonání praxe se tím dále zkracuje. Na jaře a i na podzim loňského roku zásadně zkomplikoval situaci covid-19. Praxe studentů se nemohla vůbec uskutečnit a řada podniků podávala zpětvzetí žádosti, protože nebyly schopny vyčerpat ani jednu hodinu. I v normálním roce mají podniky s termínem do konce září problém a dotaci nejsou schopni plně využít. Komise pro školství a vzdělávání navrhuje řešení prodloužením termínu v zásadách o jeden měsíc, tedy nastavit období na poskytnutí praktického vyučování od 1. února 2021 až do 31. října 2021. Komise pro školství a vzdělávání se bude pravidelně scházet minimálně 2krát za měsíc.

Úřad AK ČR

EHSV o pesticidech

Sekce pro zemědělství, rozvoj venkova a životní prostředí (NAT) Evropského hospodářského a sociálního výboru na svém zasedání 8. března projednala několik témat. První z nich byla strategie pro udržitelné venkovské a městské oblasti. Druhým byla uhlíková stopa výboru. Třetí oblast byla dvě stanoviska, která se týkala pesticidů a používání ochranných chemických látek.

Tak pojďme na pesticidy. Musím se objektivně přiznat, že tentokrát mě stanovisko kolegů z výboru potěšilo. Častokrát jsem v minulosti poslouchala, že jsou stanoviska vyvážená. Toto stanovisko skutečně vyvážené je, i když má jednu chybu, kterou budeme muset ještě opravit, aby skutečně platilo pro celou Evropskou unii. Jakou? Podle stanoviska má být Společná zemědělská politika i v budoucnosti jednou z hlavních politik EU, která má umožnit zachovat udržitelný evropský model zemědělství a chovu hospodářských zvířat založený na rodinných zemědělských podnicích. A zde je ta chyba. Přece v EU nemáme jen rodinné farmy. Máme i různé jiné druhy podniků. Máme zemědělská družstva, máme akciové společnosti, s.r.o. a další typy. Takže už dnes nestavíme jen na rodinných farmách a čím dál bude rodinných farem asi ubývat.

Je to trend, který vidíme poslední roky v celé Evropě. Odcházejí nám mladí lidé z venkova do měst, v EU denně končí svou činnost asi 1 000 farem, ano TISÍC farem. Víte proč? Nuže, život na farmách není jednoduchý. Mnozí z vás, kteří čtete tyto řádky, si ještě pamatujete, když vaši rodiče a prarodiče pracovali na vlastní půdě, vstávali brzy ráno a „plahočili“ se celý den na pár hektarech vlastní půdy. A k tomu měli krávy, koně, případně ovce, samozřejmě slepice, kachny či husy... ne, život na venkově nebyl jednoduchý a ti, kteří se dnes starají o své malé farmy, vědí své. Zároveň však malá farma nedokáže vyprodukovat dostatek potravin pro všechny obyvatele, souvisí to s konkurenceschopností a s produktivitou práce. V zemědělství přežijí jen ti, kteří zvládnou udržet ekonomickou životaschopnost a zároveň budou schopni dodávat pro nás, pro obyvatele EU bezpečné, zdravé, kvalitní a cenově dostupné potraviny. Je však důležité, aby mezi nimi byli také čeští zemědělci. Víte o tom, že například jedna z rodinných firem v Německu, která byla založena v roce 1971 a poráží prasata, má dnes obrát několik miliard eur, zároveň má pobočky ve více státech světa a zaměstnává desítky tisíc lidí? A toto je rodinná firma. Tak jaká máme pravidla?

No a pojďme na stanovisko k pesticidům, tedy látkám, které se používají na ochranu rostlin před škůdci. V roce 2009 byla v EU přijata

směrnice o udržitelném používání pesticidů s cílem snížit rizika a vlivy používání pesticidů na lidské zdraví a životní prostředí. Integrovaná ochrana proti škůdcům, podobně jako jiné postupy ochrany proti škůdcům a spotřeba pesticidů, jakož i ekologické zemědělství, patří mezi klíčové prvky směrnice. Směrnice zahrnuje opatření, jako je střídání plodin, monitorování škůdců a používání nechemických metod regulace škůdců a jiných pesticidů s nižším rizikem.

Evropský hospodářský a sociální výbor považuje za vhodné zjistit, jak se v praxi provádějí opatření, stávající směrnice. Dále považuje za nutné přehodnotit požadavky, cíle, podmínky a lhůty stanovené v národních akčních plánech s konečným cílem snížit rizika a důsledky používání pesticidů pro zdraví lidí a zvířat, jakož i pro dobrý stav a zachování ekosystémů. Hodnocení výboru vychází z informací získaných během průzkumných služebních cest ve více členských státech EU, šlo o Bulharsko, Chorvatsko, Španělsko, Irsko a Švédsko. Zúčastněné strany byly vyzvány, aby vyjádřily své názory na účinnost a relevantnost právních předpisů EU o používání pesticidů, jakož i svou míru zapojení do vypracování a uplatňování těchto předpisů. Přestože výchozí situace členských států byla na začátku transpozice a uplatňování směrnice odlišná, obecně se uplatňování směrnice a národních akčních plánů ukázalo pro dosažení racionálnějšího a udržitelnějšího užívání jako účinné, včetně zájmu o snížení

rizika vyplývajícího z používání přípravků na ochranu rostlin.

Pravdou však je, že používání pesticidů se zvýšilo v některých starých zemích EU a naopak u nás a v mnoha nových členských státech se jejich spotřeba výrazně snižuje. A toto je nutné sdělovat veřejnosti, aby se vědělo, že naše domácí ovoce, zelenina, ale i jiné rostlinné a živočišné komodity jsou bezpečnější než ty dovážené. Mnohdy se do diskusí k tak vysoce odbornému tématu zapojují mnozí, kteří nemají dostatek informací, chybí jim příslušné vzdělání, nebo nemají žádnou praxi v konkrétní oblasti. Často jsme kritizováni, že máme příliš velké podniky a že například v západní Evropě jsou všechno jen malé farmy. Ale podle oficiálních dat se například ve Španělsku za posledních 7 let průměr velikosti farem zvýšil 4krát, z původních 10,8 ha na více než 40 ha. Toto je trend. Tak si přestaňme nalhávat, že malé farmy s výměrou 10 ha nás všechny uživí. Prostor je tu pro každého, malé farmy se musí specializovat a velké farmy zase musí profitovat z propojení rostlinné a živočišné výroby a z produktivity práce. A pesticidy? Máme k dispozici špičkovou technologii a techniku, která dokáže bez problémů s vysokou přesností dávkovat jen nezbytné množství pesticidů, a tak chránit naše životní prostředí.

*Mgr. Ing. Jarmila Dubravská, PhD.,
členka odborné sekce NAT
Evropského hospodářského
a sociálního výboru*

Zemědělství již jen v názvu?

Možná, že jste si toho již také všimli. V odborném zemědělském tisku, ale i na internetu čím dál více přibývají inzeráty typu: „přijmeme agronoma, přijmeme zootechnika“, někdy se hledá i ovocnář či chmelař. Požadavky zemědělských firem na nové zaměstnance jsou přibližně stejné – vzdělání příslušného směru.

Je to pochopitelný vývoj, nejčastěji u velkých či větších akciových společností, společností s ručením omezeným nebo zemědělských družstev, kde privatizující generace zemědělských odborníků nejčastěji mizí do důchodu. Kde ale brát a „nekrást“? Nebo uspět jenom tím, že stejně jako v oboru informačních technologií někoho přetáhneme na vyšší plat velmi často i díky lovcům lebek nebo profitující pracovní agentuře? Nejčastějším požadavkem je středoškolské nebo vysokoškolské vzdělání. Informační technologie, digitalizace, biotechnologie, bioenergetika a další míří i do zemědělství. Tomu se nelze divit. Nelze se ani divit tomu, že generace hlavně agronomů již pomalu končí z důvodu odchodu do důchodu nebo i proto, že je nebaví stále rozsáhlejší

administrativa, státní kontroly a sezení u počítače. Svoji roli hraje i stále klesající prestiž povolání zemědělec.

Plynulé předávání zkušeností

Bohužel nezbyvá než konstatovat, že za této situace snad ještě více bude chybět faktor plynulého a pozvolného předávání nejen funkce, ale i odpovědnosti, a hlavně zkušeností mladšímu, nově nastupujícímu kolegovi. Věřím, že na rodinných farmách se tak většinou děje bez ohledu na to, zda bude přímým pokračovatelem syn nebo dcera. U počítače předávání agendy a práce se softwarem to může trvat dva dny nebo týden. Ale v zemědělství s měnícími se přírodními vlivy a nutností pružného přizpůsobování se nově vzniklým situacím

nebude stačit ani jedna vegetační sezóna! Nemluvě o komerčních a logistických faktorech.

Ženy v zemědělství

Pražka a foodbloggerka, výrobce dlouho-
taženého vývaru, ale také absolventka ČZU
v Praze se v lednovém vydání magazínu „Ona
Dnes“ rozpořádala o pohledu na české země-
dělství. Přidala také vyprávění o získaném
grantu EU (!) o ženách v zemědělství. I jala se
vyjet na venkov a sbírat příběhy venkovských
žen pracujících v zemědělství. Vybrala si ja-
hodárnu a sběr jahod. S velkým překvapením
zjistila, že zde pracují pouze rumunské ženy.
Na sklizni „zeleného zlata“ objevila Ukrajince
a Ukrajinky. Nevím, co se o zemědělské vývo-
bě učí na ČZU, ale snad by již během studia

někdo mohl studentům sdělit, že zvláště při pěstování zeleniny, jahody nevyjímaje, je vysoký podíl ruční práce. A tu již z Čechů nechce nikdo vykonávat, i kdyby na chleba nebylo! Nikdo z majitelů jahodáren, zelenářských ani chmelařských podniků neví, jak dlouho toto ještě může trvat.

I když se na počátku ledna 2021 odhadovalo, že gastronomie v Česku po dvou vlnách uzavření pravděpodobně přijde o 80 mld. Kč a do března přijde o práci přibližně 24 000 lidí, nedá se předpokládat, že vůbec někdo z nich projeví zájem o práci v zemědělství. I tyto lidi bez inženýrských titulů a patřičného vzdělání ale zemědělství potřebuje.

Školská realita

Nelze všechno najít na informačních kanálech Youtube, Google, Seznam a jiných. Střední zemědělské státní i soukromé školy jsou v požadavcích na vzdělání základem. Nároky zvláště však u podniků s rozlohou nad 1 000 ha (v ČR celkem 768) a zaměstnávajících téměř 50 % pracovníků v zemědělství směřují k absolventům vysokých škol. Jsou tyto školy schopny vykrývat průběžně tento požadavek? Je to neuvěřitelné, ale v ČR máme tři vysoké školy se zemědělským zaměřením: Česká zemědělská univerzita v Praze, Mendelova univerzita v Brně a Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Na první pohled by se mohlo zdát, že jejich absolventy se zaměřením na zemědělství máme dostatek. Opak je pravdou. Absolventi těchto univerzit se do zemědělství dvakrát nehrnou. Studovali sice některý ze zemědělských oborů, ale vybírají si pro svůj profesní růst velice různorodé kariéry.

Počty studentů na ČZU Praha

Studoval jsem v Praze, a proto mě zajímalo, jaká je situace právě zde. Výroční zprávy o činnosti ČZU Praha uvádějí, že na této univerzitě v roce 2018 studovalo 19 145 a v roce 2019 dokonce 19 518 studentů. Cituji podle tohoto zdroje „Vysoký počet studentů ukazuje, že ČZU je i nadále univerzitou nejen dostupnou, ale i kvalitní, protože je žádanou univerzitou z pohledu přihlášek.“ Skladbou předmětů i svým zaměřením pak mají k práci agronoma zemědělského podniku nejbližší studenti Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů. I proto stojí za pozornost počet absolventů studijních programů této fakulty. Stejný zdroj hovoří o počtu 884 absolventů (z toho 670 žen) v roce 2018 a o počtu 939 absolventů (z toho 688 žen) v roce 2019. Bohužel se již nedovíme, kam po absolvování čerství inženýři zamířili a zda vůbec do zemědělské prvovýroby.

Tuší škola, koho zemědělství potřebuje?

Již dávno neplatí, že na českém venkově žijí lidé, kteří také ve zdejší zemědělství pracují. Proč tomu tak je nebo není se můžeme dohadovat okres od okresu. Příčin je ale celá řada. Na druhé straně, pokud chceme uchovat

exkluzivitu a všechny ochranné známky kolem českého chmele nebo českého modrého máku a i nadále s nimi usilovat o zahraniční trhy, potom bychom těmto plodinám měli věnovat i výukový prostor na vysoké škole. A to nemluvíme o sladovníkém ječmeni jako další tradiční a významné exportní komoditě. Bohužel, podíváme-li se na skladbu předmětů ČZU, způsob jejich výuky a hodinový rozsah zjistíme, že je to skoro obráceně.

Akreditované obory, kde je chmelařství?

Na Fakultě agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů figuruje minimálně devět akreditovaných programů schválených Národním akreditačním úřadem na úrovni bakalářské, magisterské a doktorské. Pominu-li to, že absolventi doktorských oborů mohou najít uplatnění ve výzkumu či státní správě, je zřejmé, že zemědělství zde žádnou prioritu nemá. Není proto divu, že předmět chmelařství, který mě jako reprezentant zemědělství zajímá, je v kategorii volitelných předmětů v magisterském studiu podle studijních programů v rozsahu hodin 2/2 týdně pouze v letním semestru. Také hodinový rozsah předmětů ochrana rostlin a rostlinná výroba je tristní, přičemž oba jsou esenciální pro rostlinnou výrobu i zemědělství jako celek.

Na rozdíl od toho ryby i akvarijní rybičky lze studovat na stejné fakultě v oboru rybářství a akvaristika. To je ale obor, který lze studovat i na Jihočeské univerzitě a také Agronomické fakultě Mendelovy univerzity v Brně! Něco podobného je u studia kynologie. Jsem proto na rozpácích a není mi to jedno, co je pro mě, ale i společnost důležitější.

Osobně bych dal přednost studiu chmelařství. Chmel jako jednoúčelová rostlina dává produkt mimořádně vysokých kvalit jen v některých polohách. Mezi tyto polohy patří Česká republika. Soustředění pěstování chmele právě sem je výsledkem procesu trvajících po staletí. Tím více platí, že zájem o jeho pěstování je třeba podpořit znalostmi jeho pěstitelů, ale i pozorností tomuto předmětu na školách. Na ČZU tomu zatím tak není. Zemědělství zde bohužel již figuruje už jen v názvu univerzity a bývalá Agronomická fakulta dnes produkuje více absolventů zájmových chovů než společensky důležitých a ekonomice uplatnitelných oborů. Mnozí její absolventi na to přijdou hned po absolvování fakulty při hledání uplatnění. Bohužel, je to výsledek i toho, že vedení ČZU nekomunikuje s praxí a nezná její skutečné potřeby.

Ing. Michal Vokřál, CSc.

Západní křesťanská společnost se přeměňuje

Po listopadu 1989 jsme se těšili, že se vrátíme zpět do západního světa, do kterého jsme, s výjimkou 45 let po druhé světové válce, vždy patřili. Český král byl jedním z pěti kurfiřtů, kteří volili římského císaře, za Rakouska byly české země jeho nejrozvinutější částí, za první republiky jsme byli mezi deseti nejvyspělejšími státy světa.

Dnes se nám ale zdá, že po našem třicetiletém snažení o zapojení do západního světa jsme se dostali na jiný Západ, než jsme si představovali a o kterém jsme snili. Dlouhé období bez konfliktů od poslední války zažil Západ nebývalý rozvoj a vede relativně pohodlný a bezstarostný život. To přispělo k částečné degeneraci hodnot společnosti.

Nadřazenost západní pluralitní demokracie

Rozpadem Sovětského svazu a pádem železné opony se Spojené státy a NATO staly jediným hegemonem ve světě. Vítězství kapitalismu v soutěži se socialismem upevnilo představu, že západní liberální demokracie je nejlepší společenský systém, který se hodí pro země celého světa. NATO se postupně ujalo role světového čtení a začalo určovat pravidla ve světě s představou, že to bude dobro pro celý

svět. A tak Západ rozhodoval o konfliktech na Balkáně, intervenoval ve válce Iráku s Iránem, vstoupil do války v Perském zálivu, intervenoval v Afghánistánu a inicioval arabské jaro. Konflikty na Středním východě ale nemají přijatelné řešení, tamější země patří k jiné civilizaci, některé ještě žijí v kmenovém uspořádání a stát tam nemá velký vliv. Do toho ještě vstupují problémy náboženské, a tak některé konflikty trvají desítky let a nemají konce.

Země jsou rozvrácené, obyvatelstvo je na tom paradoxně ještě hůře, než bylo pod totalitními systémy místních diktátorů. Rozvrat zemí na Středním východě a v severní Africe způsobil imigrační vlnu do Evropy, se kterou si nevíme rady. Válečné konflikty stály obrovské finanční prostředky a vedly k oslabení ekonomické stability Spojených států amerických a k jejich vysokému zadlužení. Mezitím došlo k prudké-

mu rozvoji Číny, kde komunistický systém v kombinaci s kapitalismem dosáhl nevídaných úspěchů a s Čínou se musí počítat jako s nastupující velmocí prvního řádu. Po divokých Jelcinových devadesátých letech došlo i ke konsolidaci hospodářství v Rusku.

Rozvoj je i u ostatních zemí BRICS, byla založena Asijská rozvojová banka, která není závislá na dolaru, jako jediné světové rezervní měně. To vše vedlo k tomu, že unipolární svět se změnil na svět multipolární a dnes není v silách žádné země, aby jen sama ovlivňovala dění ve světě. I americká demokracie, která nám byla po dlouhou dobu vzorem, dostává trhliny a už není to, co bývala. Problémy se systémem posledních prezidentských voleb, diktátorské chování moderních informačních systémů, které bez ohledu na volené státní orgány sami rozhodují co je pravda a co lež, co pustí do vysílání a co vypnou. Když si dovolí televize vypnout projev zvoleného prezidenta země, že lže, tak to už nemá s demokracií moc společného a západní demokracie přestává být v rozvojovém světě přitažlivá. Jsme z toho v rozpacích, protože Západ, kam jsme se chtěli dostat, se nám mění před očima, jenom my se neměníme. Dříve jsme chodili žalovat do Moskvy, teď chodíme žalovat do Bruselu, alespoň něco je stálého.

Změnily se hodnoty společnosti

Materiální zabezpečení, blahobyt a pohodlný život změnily naše chování a naše životní priority. Naše generace nezažila válečné útrapy, nemáme problémy v zabezpečení dostatku potravin, slušného bydlení, a tak když nemůžeme řešit podstatné existenční problémy, vymýšlíme si zástupné pseudoproblémy. Máme skoro neřešitelné problémy s pohlavím. Dříve jsme to měli jednoduché, při narození jsme byli kluk nebo holka a měli jsme to dané po celý život. Dnes se odborníci dohadují, kolik vůbec je pohlaví, někdo říká sedm, další čtrnáct, čtyřicet, dokonce je prý devadesát pohlaví, a jak se v tom má jeden vyznat. Jako kdybychom nebyli součástí živočišné říše. Nedovedu si představit, že například u koní není jen hřebec a klisna. Mám za to, že zde dochází k záměně biologického pohlaví a sexuální orientace.

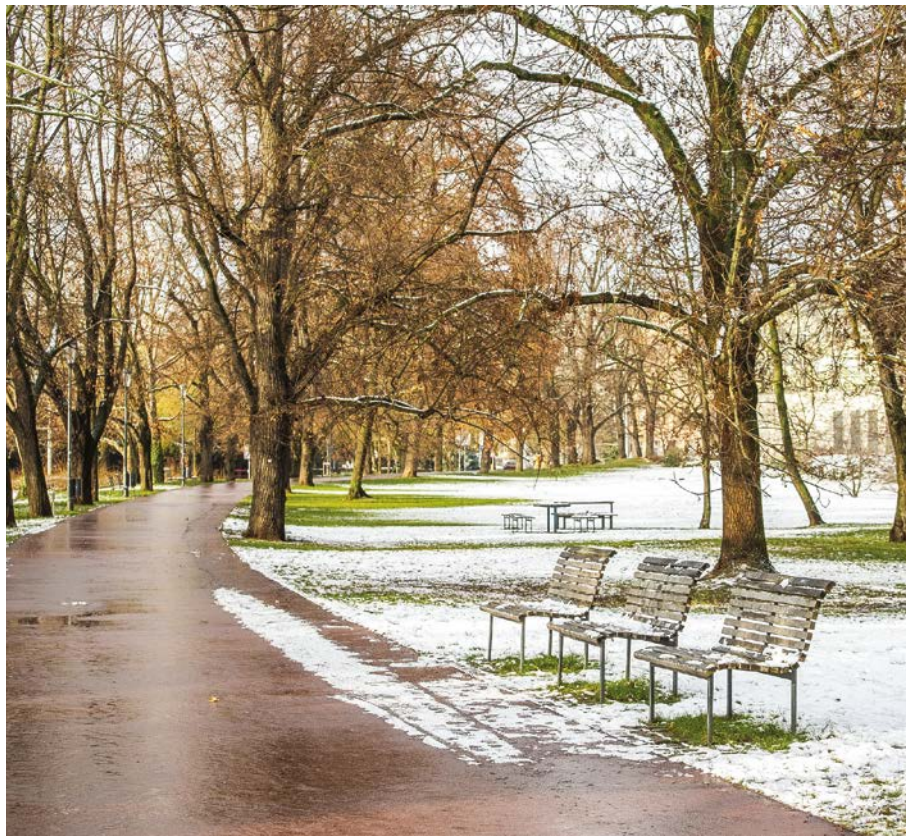
Aby v tom byl zmatek ještě větší, tak v USA vydali zákon, že si můžeme pohlaví různě měnit podle toho, jak se momentálně cítíme. Když se kluk začne cítit holkou, tak může začít chodit na holčičí záchody a sportovat v dívčích družstvech. Hnutí Me Too otevřelo otázku obtěžování žen ze strany mužů. Začaly se soudně řešit staré případy, kdy si náhle uvádající herečka vzpomněla, že jí před desítkami let, když byla mladá, znásilnil filmový režisér, kterému vlezla sama do postele, aby dostala hlavní roli. Máme zde problémy s LGBT, BLM, Antifou, genderem. Chceme zajistit vysokoškolské vzdělání pro celou mladou generaci. Pak ale zjišťujeme, že pro část z ní jsou nároky na učení moc vysoké, studenti z toho mají deprese, a tak musíme snížit objem učiva. Uvažuje se o zúžení osnov u základních škol, nemusela by se dělat maturita, aby se absolventi nestresovali, snad by stačil jen absolventský list. V USA uvažují, že zruší přijímací zkoušky na univerzity, protože jsou tím diskriminováni málo přizpůsobiví, kteří se méně učí. Slušnost, ohleduplnost a úcta před staršími se ve výchově považuje za slabost, k úspěchu a k prosazení v konkurenci vede jen tvrdé asertivní chování. Jak říká sexuoložka H. Fífková: „Kolem nás vzniká divný svět. Formuje se na základech pseudofeminismu, radikálního aktivismu a politické korektnosti všeho druhu. Skupina samozvaných mocných si myslí, že ví nejlépe, jak má svět vypadat a neustále posiluje svůj vliv.“

Vlivem přílivu imigrantů do zemí západní Evropy a Severní Ameriky se mění složení obyvatelstva. Politici jim v honbě za hlasy nových voličů začínají nadbíhat a slibovat i nemožné. A tak se začínáme omlouvat za své předky, stydíme se za ně, bouráme jejich sochy. Bílí klečí před barevnými, uvažuje se o náhradách za příkoří páchaná stovky let nazpátek. Tady si myslím, že my Češi bychom se měli přidat. Naši předci neměli kolonie, nebyli otrokáři, naopak okolní svět ubližoval nám. Měli bychom chtít náhrady od Turků a Mongolů, kteří při nájezdech na Moravu odváželi naše nejhezčí holky do svých harémů, Švédové by nám měli vrátit plné vozy ukradených uměleckých děl za třicetileté války, kterými se chlubí v muzeích ve Stockholmu a Upsale. Rakousko by nám konečně mělo zaplatit za výstavbu Vídně, která byla placená převážně z českých peněz, protože Čechy byly v té době z Rakouska nejbohatší a zedníci byli také převážně z Čech. Měli bychom také chtít náhradu škod za druhou světovou válku. Neumím si ale představit, jak přistoupí k odškodňování Arabové, kteří chytali v Africe domorodce a prodávali je jako otroky do Ameriky a velmi zajímavé bude, jak budou odškodňovat potomci bohatých afroameričanů, kteří vlastnili jako otroky příslušníky své rasy. Ale nejhůře je na tom na Západě bílý muž, ten se musí omlouvat úplně všem, i ženám své rasy za to, že on a jeho předci je měli za manželky a tím je ponižovali a diskriminovali.

Naše členství v EU

Po rozpadu socialismu jsme usilovali o co nejrychlejší vstup do EU. Museli jsme projít desetiletým přístupovým obdobím, kdy jsme museli otevřít své trhy zemím EU, rozbit velké ekonomicky fungující celky na malé, které prý budou více konkurenceschopné, ačkoliv oni dělali pravý opak. Zahraniční velké firmy skoupily za směšné ceny naše podniky. Banky se prodaly za ceny dnešních ročních dividend, obchodní řetězce obsadily 80 % maloobchodu. Po desetiletém přístupovém období, kdy jsme museli plnit ukládané úkoly a po sedmnáctiletém členství v EU zjišťujeme, že Unie se změnila a naše členství není tak růžové, jak jsme si představovali. Pořád jsme za potíživý druhý kategorie, jsme bráni jako ti bývalí komunisti z Východu. Je nám vyčítáno, že jsme nevděční přijímači dotací či kverulanti, kteří nechťejí kvóty imigrantů. Přitom čistě z ekonomického hlediska je naše členství diskutabilní. Sice platíme do rozpočtu EU 45 mld. Kč a dostáváme zhruba dvojnásobek. Na druhé straně na dividendách odvádíme mateřským firmám na Západě kolem 350 mld. Kč ročně a zhruba stejné množství oteče skrytou formou cen mezi zahraničními matkami a našimi dceřinými společnostmi. 85 mld. Kč ročně dostáváme a cca 750 mld. Kč odvádíme, to je pro země Západu slušný džob. Čím víc se snažíme, tím více odtéká, a tak s růstem domácí produkce neroste náš užitečný důchod, ten vylepšujeme zemím, které

byly ochotné nás vzít mezi sebe, ale za jejich podmínek. Ze zemí střední a východní Evropy odvádíme daleko nejvíce.

Na druhé straně nemůžeme stát mimo integraci zemí Evropy, nemáme švýcarské banky a ani nemáme moře a zemní plyn jako Norsko. Dnes v globalizovaném světě dokážou velké nadnárodní společnosti donutit celé menší státy k poslušnosti a my nemůžeme zůstat sami jako ten Jakešův populární „kůl v plotě“. Evropa se ostatně jako celý svět za těch třicet let změnila. Odchodem Velké Británie se změnila poměry sil, a tak jak ekonomicky slábne Francie a Itálie, nabývá v Unii převaha Německa. Svět se mezitím z unipolárního přeměnil na multipolární, kde se státy integrují hlavně podle své kultury, kde ale převažuje váha náboženství. Po událostech 11. září, válkách v Iráku a Afganistánu a radikalizaci islámu dochází k odklonu od Fukuyamovy teorie o vítězství trhu a liberální demokracie ve světě. Přiklání se k názoru profesora Huntingtona, kdy dřívější střet ideologií (kapitalismus versus komunismus) bude vystřídán střetem civilizačních okruhů, kde civilizací se rozumí kultura s hlavním důrazem na náboženství. Podle něho kulturně nevyhraněné státy, s multikulturním složením obyvatel, budou mít tendenci k rozpadu na státy etnicky jednotné. Za pravdu mu dává selhání multikulturních společností v západní Evropě. Již dnes jsou celé městské čtvrti, např. ve Francii, kam se i ve dne neodvážejí vstoupit policisté sám. Pokud se nic nezmění, tak během pár generací budou mít muslimové

ve Francii převahu. Stejný vývoj je v USA, kde je neustálý příliv Hispánců ze Střední Ameriky, kteří budou mít spolu s Afroameričany kolem roku 2060 převahu.

Ekonomicky vyspělé země vymírají

Pohodlný způsob života a změna hodnot změnily i chování obyvatel v ekonomicky vyspělých zemích. Lidem v těchto zemích v touze po kariéře a v honbě za penězi, už nezbyvá síla

Naše společnost již dávno neřeší reálné existenční problémy, ale je zatížena pseudo-problémy pocházející z rozmaru a blahobytu.

ani chuť k navazování známostí a vedení rodinného života ve vícečlenných rodinách, děti snižují ekonomický standard. Super emancipované ženy zastávají názor, že přeci nejsou tovarnými na plození dětí, oni mají hlavní úkol úspěšnou kariéru. A pak ve čtyřiceti, když začnou tikat biologické hodiny, zjišťují, že mají dost partnerů pro sex, ale nemají partnera na založení rodiny a ono už je stejně skoro pozdě. V tomto věku už je gravidita obtížná, a když to dobře dopadne, tak budou mít alespoň jedno dítě.

EU má dnes 1,6 narozeného dítěte na jednu ženu. Když to půjde takto dál, tak bude mít v roce 2100 necelou polovinu z dnešních 450 mil obyvatel. Nejhuře jsou na tom státy Jižní Evropy, kde Itálie, Španělsko, Portugalsko a Řecko mají porodnost 1,34–1,38, za dvě generace jich nebude již ani polovina. Pak nabývá daleko více na významu údajné prohlášení nejvyššího představitele Alžírsko z roku 1973 v tamním parlamentě: „Vyšleme mladé bojovníky islámu do Evropy, porazíme bezvěrce dělohami našich žen“.

V minulosti děti v pěti letech dostaly trenýrky a prut a musely pást husy a od mládí se podílely na ekonomice rodiny. Dnes do 16 let nesmí nic dělat, do 25 let, a někdy i déle, se připravují na život a jejich výchova je potom ekonomicky náročná. Je dobře, že děti nesmí těžce pracovat a nesmí se fyzicky trestat, nesmí se to ale přehánět. Dnes ve Skandinávii, když dá rodič dítěti na zadek, když zlobí, tak mu hrozí odebrání potomka za týrání a kriminál. Zde je nechvalně proslulý norský Barnevernet, který je ve světě vnímán jako zloděj cizích dětí a přirovnáván k nacistickému Lebensbornu.

O zabrané děti je zájem, ono je asi ekonomicky výhodnější vychovávat cizí děti za statní peníze než své děti za svoje peníze. Nedostatek dětí jde tak daleko, že 95 norských starostů žádá vládu o dodání dětí imigrantů, asi aby do budoucna měli komu dělat starosty. Naše společnost je tak přeorganizovaná a stát si na děti dělá nárok, tak není divu, že počet dětí neustále klesá. K tomu se přidalo hnutí Me Too. A tak muž by si měl před tím, než vlezle se ženou do postele, zajistit písemný souhlas. Už byl vymyšlen i program na souhlas se sexem po mobilu, musíte si ale pospíšit, protože bude platit jen 24 hodin a jen na jedno číslo. Dnes, když žena obviní muže, že ji obtěžoval nebo znásilnil, tak nemusí nic dokazovat. Důkazní břemeno je na muži, tedy přesně obráceně, než je praxe u civilních soudů.

V jedné z ekonomicky nejvyspělejších zemí, v Japonsku, je situace taková, že mladé lidi už sex a rozmnožování neláká, větší polovina mladých je do 35 let u svých rodičů, více jak 40 % z nich nemělo sex vůbec, společnost stárne a vymírá. Zapomněli jsme, že v minulosti každý rod, každý kmen považoval za hlavní mít dostatek dětí ke svému zachování. Už i antický Řím zkolaboval, když jeho ženy nechťely mít děti a společnost byla odkázána jenom na otroky. Zdá se, že naše křesťanská společnost postavená na antických základech Řecka a Říma se vyčerpala, a pokud se nevzpamatujeme, tak může dojít ke kolapsu naší kultury. To samozřejmě neznamená zánik života, jen bude nastaven restart na jiném základě, možná na tom islámském.

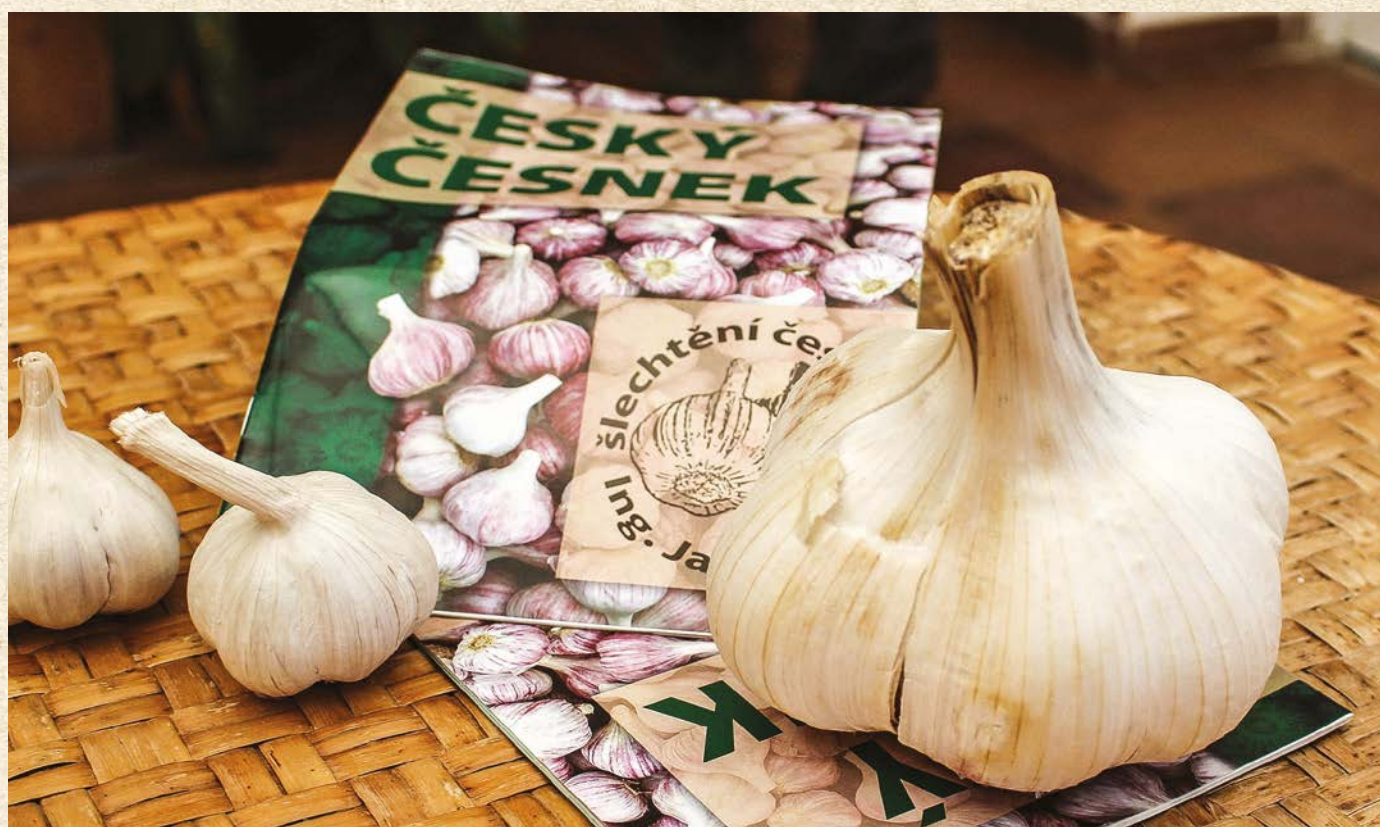
*Josef Kubiš, Agro Jesenice
člen představenstva AK ČR*

ŽIJEME

na venkově

25. BŘEZEN 2021

Spotřebitelé i pěstitelé by měli preferovat český česnek

Česnek byl, je a nepochybně i v budoucnosti bude důležitou součástí při přípravě pokrmů všeho druhu, mimo jiné díky své charakteristické chuti a aroma, které je v praxi nenahraditelné.

V minulosti se přitom pěstovaly a konzumovaly především lokální odrůdy česneku a tím se také vytvářela specifická chuť jednotlivých odrůd, na kterou byli spotřebitelé zvyklí a kterou od česneku očekávali. A kterou spotřebitelé v ČR očekávali také od českého česneku. To se ovšem v poslední době změnilo a spotřebitelé v praxi konzumují a používají především takový česnek, který je levnější, opticky lépe vypadá a který je také aktuálně

dostupný v tuzemských maloobchodech. I když se přitom mnohé z prodáváných česneků tváří, že jde o český česnek, nemusí to být a často také ani není pravda. Kromě toho, že nemusí jít vždy o česnek tuzemského původu (vypěstovaný na území naší země), tvoří značnou část nabídky na trhu zahraniční, zejména francouzské odrůdy česneku. Přestože jsou tyto odrůdy pěstované u nás, tak úplně český česnek to vlastně není.

To je velká škoda, neboť ČR patří, mimo jiné zásluhou šlechtitele Jana Kozáka a jeho syna Václava, který působí v obci Chvojenec v Pardubickém kraji, mezi největší šlechtitele odrůd česneku v Evropě i na světě. Jan Kozák do současné doby vyšlechtil celkem 21 odrůd česneku, z nichž 15 je stále v prodeji a další ve vývoji. Sadbu česneků také prodává, nicméně pro letošní jarní sezónu byla již sadba vyprodána loni na podzim. To by mohlo signalizovat

rostoucí zájem o pěstování skutečně v ČR vyšlechtěných odrůd. Rozhodující ale je, zdali jej bude nakupovat konečný spotřebitel. Ten totiž při stávajících podmínkách označování potravin českou odrůdu česneku při nákupu nepozná. Respektive ne vždy. Důvodem je skutečnost, že česnek musí být sice povinně označen zemí původu, ale ne odrůdou, což vytváří možnost vydávat za český česnek u nás pěstované francouzské, ale i španělské nebo ruské odrůdy česneku. Část pěstitelů uvádějících česnek na tuzemský trh sice své produkty označuje i typem odrůdy, je to však označení dobrovolné. Jiná reálná orientace bohužel možná není, snad kromě toho, že české odrůdy česneku jsou menší a nepravdělné velikosti, neboť nejsou „kalibrované“ na jednotnou velikost a vzhled. Určitou orientaci může poskytnout i intenzivnější aroma českých česneků, ani to ale stoprocentně neplatí, neboť například tuzemská odrůda Blatin II není tak palčivá, a přesto o naši odrůdu česneku jde.

I pokud by ale byl česnek při prodeji označován druhem odrůdy, museli by nakupující tyto odrůdy znát. Jejich přehled a stručná cha-

rakteristika je přitom uvedena na webových stránkách „cesnek.cz“, v praxi je aktuálně ale možná ještě důležitější poradna týkající se pěstování česneku a možné likvidace škůdců a nemocí, pomáhající především samopěstitelům, kterou však mohou využít i profesionální pěstitelé a kterou lze najít na www.cesnek.cz/ diskuse.

Vyznat se v odrůdách česneku a jejich původu je přitom hodně složité, neboť orientaci znesnadňují zavádějící obchodní názvy „kategorií“ česneku i názvy odrůd jako takových. Jedním z mnoha příkladů je Hanácký paličák, což je česnek původem z Ruska, a není to jediná odrůda ruského původu pěstovaná a prodávaná v ČR. Stejně tak nepatří mezi typicky české odrůdy česnek Dukát, který je v ČR registrovaný, ale je to klon takzvaného ruského paličáku. Různé klony tohoto typu se do naší země dováží desítky let.

S původností odrůd přitom nemá problém jen naše země, ale také například Španělsko, z něhož se do ČR množství česneku označovaného jako „španělský“ dováží. Právě Španělsko totiž postupně přešlo na sadbu

původem z Číny, například typ „normal white“, což je v praxi odrůda (sadba) „Garpek“, nebo „pure white“, kterou Španěle přejmenovali na „Spring Blanco“. Co se týče obecně známého česneku „Morado“, který je nesprávně označován jako červený česnek, pak to je druh česneku vypěstovaný z odrůdy „Gardos“. Právě dělení česneků podle barvy (bílý, fialový nebo červený) nemá s názvem odrůdy, ale ani s kvalitou česneku nic společného, a jde tak v praxi spíše o marketingový nástroj maloobchodu. To vše ale řadový spotřebitel neví a není zřejmě ani žádoucí ambicí jej o složitosti původů sadby a odrůd informovat. Co by ale vědět měl, je skutečnost, že se navzdory v Evropě nejširší nabídce v ČR vyšlechtěných odrůd pěstují v naší zemi francouzské odrůdy česneku. A také by měl vědět proč, neboť důvodem je dotační politika Francie, která přispívá na kilogram sadby dotací ve výši zhruba 3 euro, což samozřejmě výsledný produkt pro pěstitele a následně spotřebitele zlevňuje, a proto se také česnek z dotované sadby i na našem trhu lépe prosazuje. Dotace na sadbu česneku by tak mohla být námětem i pro naše Ministerstvo zemědělství za situace, kdy ČR usiluje o vyšší soběstačnost v produkci zeleniny a kdy je alespoň podle vyjádření spotřebitelů o preferenci tuzemského česneku zájem. Zájem by byl ale jistě vyšší, kdyby skutečně český česnek spotřebitel poznal a kdyby byl cenově dostupnější.

Konzumace česneku má navíc mnohačetné zdravotní benefity. Známe jsou především jeho antibakteriální a protizánětlivé účinky. Výzkumné studie ale v minulosti také potvrdily schopnost alicinu (který vzniká z česnekové aminokyseliny aliinu) vázat na sebe volné radikály. Alicin se také uplatňuje v léčbě aterosklerózy nebo v prevenci ukládání tuků v cévách a s tím souvisejícího snižování vysokého krevního tlaku. Pasta ze syrového česneku se může využít i proti bolestem zubů. Pro značnou část populace je nicméně důležitou vlastností česneku jeho schopnost prevence vůči cukrovce. Česnek je také jedním z prostředků využívaných při hubnutí (snižuje pocit hladu) a v dnešní pochmurné době je důležitý i jako „zlepšovací náladu“ tím, že pomáhá zvyšovat v mozku obsah serotoninu. Výčet příznivých vlivů konzumace česneku na lidský organismus je ale téměř nekonečný. Tento výčet by ale jistě bylo ještě možné doplnit o příznivý vliv na ekonomiku, pokud budou pěstitelé i spotřebitelé preferovat české a v Česku pěstované odrůdy česneku.

Porosty českých odrůd česneku už několik let obdivují návštěvníci akce „Naše pole“ v červnu v Nabočanech, kde je také nabízena jejich ochutnávka spojená s poradenstvím. Spolehlivě české odrůdy může spotřebitel i pěstitel nakoupit na konci července na Festivalu česneku v Buchlovicích.

Redakce Agrobaze

Česnečka pro zdraví

I když se česnek využívá při přípravě téměř nekonečného množství pokrmů, je přece jen hlavním symbolem jeho využití tradiční česnečka. Pojmem tradiční je přitom míněna polévka bez „moderních“ ozdob v podobě sýru, který konzumaci spíše znesnadňuje, ale především s dostatečným množstvím tuzemských brambor.

Konzumace česnečky je žádoucí nejen „po kocovině“, ale právě v současné době při zvyšování imunity a prevence nejen rizik koronaviru. Příznivý vliv na organismus má česnečka právě díky česneku a látky v něm obsažené s názvem alicin. Ta má vysoký antimikrobiální potenciál – a to tak vysoký, že likviduje drtivou většinu známých nebezpečných kmenů bakterií včetně zlatého stafylokoka již po konzumaci několika miligramů této látky. Důležitou informací pro spotřebitele je také vyšší účinnost alicinu v tekutinách (třeba v polévkách) než například v hydratačních krémech. Podmínkou kvalitní česnečky je samozřejmě dobře vysušený česnek. Při jeho tření nebo krájení se nedoporučuje používat kovových nástrojů, neboť se tím ztrácí část pro tělo příznivých využitelných látek. To samé platí v případě, že česnek přidáváme do vařící polévky. Ideální je proto položit utřený nebo rozmačkaný česnek na talíř bezprostředně před konzumací polévky a zalít jej vývarem z brambor nebo kombinací vývaru z brambor a vývaru z masa, nejlépe hovězího. Česnek může být nicméně pro některé citlivější jedince alergenem, jiným může způsobit nepříjemné nadýmání, a proto lékaři nedoporučují zvýšenou konzumaci kojícím ženám a malým dětem.

Redakce Agrobaze

RECEPT NA ČESNEKOVOU POLÉVKU

Suroviny k přípravě: (všechny mohou být tuzemského původu, snad až na sůl)

• brambory	• sůl
• kmín	• chleba
• česnek	• olej
• pepř	• polévkové koření
• sádlo	(bujón) nebo vývar

Postup:

Brambory s kmínem uvaříme do měkka a scedíme je přes cedník. Do bramborového vývaru přidáme polévkové koření – bujón (lepším řešením je klasický hovězí, nebo alespoň kuřecí vývar) a chvíli povaříme. Na talíři si připravíme rozetřený česnek, pepř, ½ lžičky sádla, vše podle chuti. Přidáme nakrájené brambory a vše následně zalijeme vařícím vývarem. Podle chuti případně dosolíme, ozdobíme petrželkou (není podmínkou) a přidáme na kostičky osmažený chléb. Příprava opečeného chleba: do pekáčku vložíme nakrájený chléb na kostičky, zalijeme dvěma lžicemi oleje, zamícháme a opečeme za občasného míchání v troubě do křupava.

Vinaři mají zaručenou vakcínu a roušku alespoň v kapse

Na covid-19 jdou s humorem. Vinaři z Damnic na Znojemsku a výzkumníci z burgundské univerzity v Dijonu hlásají, že jsou na prahu přelomového objevu v boji proti covidu. „Látky obsažené ve víně podporují imunitu. Na každého působí ale jinak, pomůžeme vám proto vybrat správné víno pro vás,“ pobízí s humorem a přiznanou konspirací zákazníky k nákupům. Po svém se očkují i recesisté z kravihorské republiky v Bořeticích na Břeclavsku, a „rozvolňují“.

Sklepní uličky totiž v době nouzových opatření zejí prázdnotou, zatímco sklepy jsou plné vína. Vinaři hledají způsob prodeje. Nápaditost a smysl pro humor jim přitom nechybí.

„Francouzští badatelé vyšli z prokázaných pozitivních účinků resveratrolu v červeném víně, který má u pravidelných konzumentů příznivé účinky na pokles kardiovaskulárních chorob. Jihomoravské regiony a konkrétně vína damnických vinařů vyhodnotili jako nejvhodnější pro další studium,“ uvádí v odborném pojednání jednatel spolku z Damnic Josef Krob, profesor filozofie na Masarykově univerzitě v Brně.

Synchronizovat imunitní systém jednotlivce s konkrétním vínem lze podle něj jen ve sklepech. „Je třeba vyzkoušet 5 – 8 vzorků a podle reakce vybrat nejvhodnější odrůdu, která posílí imunitu zájemce,“ nabádá k ochutnávce Krob. Důraz klade na pravidelnost. „Lidské tělo je jako motor auta. Studené starty mu škodí, nejlépe mu je při pravidelném provozu v optimálních otáčkách. Nárazové, nesystematické pití škodí stejně jako studené starty motoru. My vám pomůžeme při výběru vhod-

né pohonné směsi, i s pravidelností dodávek,“ pobízí k nákupu. Lidem se vinařský humor zamlouvá. „Že jsem na to dávno nepřišla,“ reagovala pobaveně i Petra Uhrová.

Svérazně se covidu postavili i vinaři ze Svobodné spolkové republiky Kraví hora Bořeticích. Sebe i zájemce tam prý naočkovali červeným vínem. V první dávce pěti a v druhé třemi litry. „Po přeočkování se naše vláda rozhodla rozvolnit opatření na základě testů, které prováděla Kravihorská akademie věd, zvaná KAVka vedená Frankovkou Frankovkovičem. Účinnost vakcíny je 100,1 %,“ uvedl za bořetické recesisty prezident zvaný „na furt“ Václav Petrásek.

Rozvolnění, ale Bořetičtí podmiňují. „Vinaři mohou pracovat ve sklepech i ve vinicích. Podmínkou je nošení roušek alespoň v kapse. Manželka a pomocníci ze zahraničí musí pracovat v jiném řádku. Podmínkou je také, aby vinaři neustále doplňovali vakcínu a v případě překročení hranice do České republiky se vyhýbali tamní policii. Protože návštěvnost

sklepů klesla skoro na nulu, máme vakcíny ještě mnoho. Uvažujeme o jejím vyvezení do Číny,“ sdělil Petrásek.

Humor, ale střídá smutek. „Dříve plné parkoviště pod Vinckovým náměstím zeje prázdnotou. Sklepní uličky jindy plné návštěvníků jsou dnes prázdné. Rozhledna nad Kravíma horama je bez cykloturistů i pěších návštěvníků nebo aut. Sklepy jsou plné vína z minulých sklizní a milovníci vína nikde. Také majitelé vinoték nebo restaurací nejezdí pro víno, protože mají zavřeno. Vinaři již začínají počítat ztráty na tržbách,“ posmutněl Václav Petrásek.

Výborného ročníku vín, který leží ve sklepech, je líto i Josefu Krobovi. „Je to velká škoda, že ho lidé neochutnávají, protože ročník dvacet má krásná vína, plná extraktu, vůně, s lehkými kyselinkami, které už opadávají,“ krčil rameny Krob.

Dagmar Sedláčková
Foto: Vinaři Damnice

Program evidence stáda, Liška domácí i dřevěný batoh. Vítězné nápady jihomoravských studentů

Tri studentské návrhy vyhrály v prvním ročníku soutěže o nejlepší podnikatelský plán StartUp MENDELU. Každý z nich od univerzity získá 80 000 Kč. Soutěž, jejímž cílem je podpořit nápady studentů a jejich uvedení do praxe, se z důvodu aktuálních koronavirových opatření konala online.

Porota vybrala jako nejzajímavější ručně vyráběné dřevěné batohy Woodbag, dále uspěl program funkční evidence stáda, který pomáhá chovatelům zlepšovat přehled o jejich zvířatech a také produkty z bylinek, ovoce a zeleniny s názvem Liška domácí.

Na výběru vítězů se vedle zástupců Mendelovy univerzity v Brně podíleli i odborníci z inovační agentury JIC. „Do soutěže se zapojilo 12 studentských týmů. Nejdříve jsme vybrali 5 z nich, které škola podpořila 40 000 Kč. Finalisté poté 2 měsíce pracovali na projektu a za úkol měli mimo jiné i zaslat porotě krátké video, kde shrnuli například to, co je nyní v projektu prioritou, na co přesně využili a využijí finance a kam chtějí posunout svůj projekt za rok,“ uvedla rektorka Mendelovy univerzity v Brně Danuše Nerudová.

Porotci kladli důraz i na uplatnění nápadů v praxi. „Kritériem hodnocení byla především kvalita podnikatelského nápadu, jeho potenciál a reálnost, dosažitelnost cílů a schopnost prezentace,“ uvedl prorektor pro tvůrčí činnost Vojtěch Adam. Konzultant Jihomoravské inovační agentury Vít Hanák ocenil nápady studentů, podílel se na hodnocení projektů: „Známe mnoho úspěšných podnikatelů, kteří na svém nápadu začali pracovat již během studia. I proto je pro nás úzká spolupráce s univerzitami nesmírně důležitá. Můžeme totiž studenty v jejich záměru podpořit hned na začátku podnikatelské kariéry,“ nepochyboval.

Univerzita plánuje v soutěži letos pokračovat. Potřetí v řadě proto nabízí studentům také předmět StartUp MENDELU, který zájemcům pomůže s prací na podnikatelském projektu a připravit se na samotnou soutěž. „Naše vědecké pracovníky a také studenty se snažíme dlouhodobě vést k tomu, aby své nápady a patenty přetavili do světa byznysu. Aktivita MENDELU StartUp, na které spolupracujeme s Jihomoravským inovačním centrem a iniciativou Podnikni to! je jen jedním z nástrojů v tomto směru,“ dodal Adam.

Kurz Podnikni to! byl na počátku snažení i u jedné z vítězek Dominiky Sokolové.

V podstatě pro ni byl odrazovým můstkem pro samotnou účast v soutěži. Přihlásila se s projektem funkční evidence stáda, která pomáhá chovatelům zlepšovat přehled o jejich zvířatech. Díky finanční podpoře, kterou dostala, je na světě už aplikace, která nabízí jak kartu zvířete se základními informacemi, tak seznam zvířat, veterinární sekci, informace o reprodukci. Aplikace v budoucnu umožní i čtení známek přes fotoaparát v telefonu, kontrolu příbuzenských vazeb v připouštěcím plánu, v plánu je i program na výpočet krmných dávek. „V českém prostředí je už nyní ojedinělá. Jiná se zaměřením na kozy a ovce v tuzemsku není,“ uvedla Sokolová, která už začala spolupracovat se Svazem chovatelů ovcí a koz v ČR. „Proto doufám, že co nejvíce chovatelů udělá vstřícný krok digitalizaci a dojde ke zvýšení úrovně českého chovu,“ uvedla Sokolová.

Vítězné projekty:

- Dominika Sokolová: Program Funkční evidence stáda pomáhá chovatelům zlepšovat přehled o jejich zvířatech. Blíže viz: www.festada.cz a [Facebook.com/funkcnieviden-cestada](https://www.facebook.com/funkcnieviden-cestada)
- Klára Steinerová: Liška domácí vyrábí produkty z bylinek, ovoce a zeleniny – s nadšením a respektem k místu, kde žije.
- Jonáš Kůra: Ručně vyráběné dřevěné batohy Woodbag.

Dagmar Sedláčková

Cinerárie a kalceolárie – méně známé květiny brzkého jara

Možná jste se s těmito květinami již setkali na pultech našich květinářství, a nejste si tak úplně jistí, jak se jmenují, jaké mají nároky a jak dlouho nám vydrží. Řeč je o popelivkách (Cineraria) a pantoflíčcích (Calceolaria).

Obě dvě květiny patří do skupiny tzv. krátkodobých nebo krátkověkých pokojových rostlin okrasných květem. Právě tato krátkodobost, vydrží kvést v chladnějších pokojových podmínkách 4–6 týdnů a po odkvětu se již dál nepěstuje, trochu determinuje jejich oblibu. Zákazníci, především starší generace, nesou nelibě, že tyto květiny po odkvětu nelze vysadit do zahrádky ani je pěstovat a uchovávat dál. Mladší generace je vnímá vstřícněji, protože obecně jsou mladí lidé tolerantnější ke krátkodobým, příležitostným dekoracím, které za čas vymění za jinou krásnou sezónní květinu. Obě dvě představované květiny se vyznačují velmi atraktivními květy, které jsou okrasou pro každý jarní či velikonocní interiér. Společné znaky jsme si již popsali, pojďme si je nyní představit každou zvlášť.

Calceolaria – pantoflíček, kalceolarie

Původní formy pochází z horských lesů Střední a Jižní Ameriky v Peru a Chile, kde rostou jako jednoleté byliny. V kultuře se dnes pěstují F¹ hybridy Calceolaria x herbeohybrida – pantoflíček zkřížený, jejichž růst je kompaktní a rostlina dosahuje výšky 20–30 cm. Listy jsou měkké eliptické, svěže zelené, uspořádané v bohaté růžici. Květy s nafouknutou spodní částí mají tvar pantoflíčku. Květy jsou originální nejen svým tvarem, ale také barvou. Barevná škála se pohybuje od čistě žluté, červené, oranžové nebo tečkované s červenou a hnědo-červenou kresbou. Právě charakteristická kresba dodává nezvyklým měchýřkovitým květům atraktivní nádech. Kalceolarie kvetou v zimě a na jaře, nejčastěji se prodávají na Velikonoce. Jsou to dlouhodobní rostliny, které pro založení květů v krátkodobých podmínkách naší zimy vyžadují chladnou periodu po dobu 10–11 týdnů s teplotami 8–10 °C. Rozkvetlé rostliny vydrží dekorovat interiér 6–8 týdnů, po odkvětu se již nepěstují, patří tedy k rostlinám pro příležitostnou dekoraci.

Jak se o kalceolarie starat v domácích podmínkách?

Rostliny potřebují rozptýlené světlo nebo polostín. Pro nakvétající rostlinu je nejlepším místem chladnější místnost, nejlépe prospívají v prostoru s teplotami kolem 15–18 °C. Pokud máme v bytě vyšší teplotu, umístíme ji do chladnější místnosti alespoň přes noc. Postačí jí vlhkost běžného bytu, v příliš suchém prostředí můžeme opatrně rosit konce listů (ne do růžice), předejdete napadení mšicemi a molicemi. Zálivka by měla být pravidelná, rostlina by neměla přeschnout ani být přelitá. Zaléváme měkkou vodou a jednou týdně můžeme rostlinu přihnojit. Pantoflíček patří mezi oblíbené dárkové květiny, uplatní se jako krátkodobá dekorace v interiérech, ale sluší jí to i v kompozicích s jinými populárními květinami brzkého jara.

Cineraria hybrida, syn. Senecio cruentus – hybridy – popelka, starček, popelivka

Cinerárie je opravdu bohatě kvetoucí pokojová rostlina pozdně zimního a jarního období. Její plané formy rostou ve vlhkých horských lesích Kanárských ostrovů jako vytrvalé byliny. Rostliny pěstované v kultuře jsou kříženci původních cinerárií s výškou 20–40 cm. Celá rostlina je velmi atraktivní. Na první pohled nás zaujme bohatým latnatým květenstvím a velkými srdčitými, v husté růžici uspořádanými listy. Největší okrasnou hodnotou jsou již zmiňované květy, tvořené z bílých, růžových, červených, modrých, fialkových i dvoubarevných úborů. Kvě-

tenství je opravdu velmi bohaté a jednotlivé kvítky mohou připomínat květ sedmkrásky. Vyhovuje jim umístění v chladnějším interiéru s teplotou 15–18° C a dostatečnou záhlvkou. V těchto podmínkách vydrží kvést až 5 týdnů.

Kde se s cinerárií můžeme setkat?

Cinerárie patří k oblíbeným dárkovým květinám. Hodí se na příležitostnou dekoraci jakéhokoliv interiéru, který rozzáří svými barevnými květy. Floristé používají cinerárii také v sesazovaných kompozicích s ostatními rostlinami, typickými pro jarní a velikonoční období. V případě, že již nehrozí venkovní mráz, může se uplatnit i ve venkovních nádobách

a truhlících. U nás se s nimi nakládá jako s jednoletými bylinami, které se po odkvětu již nepěstují.

Obě představované pokojové rostliny okrasné květem můžeme najít i v pěstebnímu portfoliu českého pěstitele, konkrétně obě květiny množí a pěstuje český zahradnický podnik Azalea Chlumec, s.r.o. Věříme, že i tyto méně známé květiny upoutaly vaši pozornost a snáze si tak najdou cestu ke zkrášlení vašich domovů.

Ing. et Bc. Marcela Nachlingerová
Svaz květinářů a floristů ČR

Obor prodavač a aranžér květin na Střední škole zemědělské a zahradnické v Olomouci

SŠZZ Olomouc navštěvuje přes 500 žáků, zájemci si mohou vybrat z devíti studijních nebo učebních oborů. Dnes představujeme obor prodavač a aranžér květin. Květiny nás převážně naplňují pocitem radosti, krásna a vůně přírody. Provázejí nás od jarních měsíců až do konce roku. Někoho potěší malá kytička fialek, jiného zase růže či exotický květ v podobě orchideje. Důležité je, aby vynikla jejich krása a splnila daný účel. Barvy květin a jejich tvary se musí umět náležitě sladit ve vkusné umělecké dílo.

**SVAZ KVĚTINÁŘŮ
A FLORISTŮ ČR
PŘEDSTAVUJE**

Střední škola zemědělská a zahradnická

Olomouc – tvé rozhodnutí, tvá budoucnost

Všichni v životě děláme rozhodnutí. Okamžiky, kdy se rozhodujeme, vytváří naši budoucnost.

Zdá se to jednoduché. Prostě to necháte na rodičích, ať rozhodnou co dál. Život je ale o něčem zcela jiném. Je o nalezení našeho talentu. V čem jsem výjimečný, co mě naplňuje, co by nikdo jiný lépe nedokázal... Rozhodněte se dnes, že určíte svůj směr a začnete pracovat na poznání sebe sama a na objevování svého talentu. S tím vším ti můžeme pomoci!

Naše škola tě naučí spoustu věcí, dá ti příležitost vyzkoušet si, co budeš v životě potřebovat. Ukáže ti cestu, jak objevit a rozvíjet svůj

talent. Ať už si vybereš kterýkoliv z našich 9 studijních nebo učebních oborů (agropodnikání, zahradnictví, chovatelství se zaměřením na chov koní, zahradník, prodavač a aranžér květin, jezdec a chovatel koní, opravář zemědělských strojů, umělecký kovář nebo nástavbové studium podnikání), budeš odcházet zkušenější, moudřejší a s přesvědčením, že dokážeš víc, než sis kdy pomyslel.

V SŠZZ Olomouc na tebe čekají školní zahrady a skleníky, 2 ha vlastní orné půdy, jízďárna

a 10 koní, které můžeš osedlat, kovárna s 18 výhněmi, 8 traktorů, na kterých můžeš řídit, a květinářství, kde můžeš rozvíjet svou fantazii. Vytvoříme ti tvůj druhý domov v domově mládeže se 110 lůžky jen pár metrů od školy. Jsme tu pro tebe: www.zemedelkaolomouc.cz.

Učitelka **Ing. Věra Hausknechtová**, která je odborníci přes floristiku a aranžování, o sobě říká: „Od dětství jsem měla ráda květiny, jejich krásu, pestrost a rozmanitost. Při volbě svého budoucího povolání jsem se rozhodla stát se floristou. Nejlepší věcí, co se může člověku v životě stát, když je povolání zároveň i jeho koníčkem. Po studiu jsem začala pracovat v zahradním centru Florcenter Olomouc. Tato práce mě velice naplňovala, ale mým snem bylo stát se učitelkou na odborné škole, kde práce s květinami a tvoření vazeb či dekorací je každodenní prací. Můj sen se splnil a posledních 17 letech je mým zaměstnavatelem Střední škola zemědělská a zahradnická v Olomouci, kde jsem několik let pracovala jako vedoucí naší školní prodejny a učitelka odborného výcviku u oboru prodavač a aranžér květin ve školní prodejně. Praktické vyučování je velmi důležité a je zaměřeno na nácviky všech možných druhů vazeb. Je velice důležité se naučit, jak správně s květinami zacházet, jak je ošetřovat, ale i jak správně je naaranžovat či navázat. V poslední době se stále více kladou požadavky na kvalitu květin a preciznost vazeb z nich vytvořených. V mojí práci je mým úkolem vést studenty k rozvíjení a prohlubování estetického citění. Pomocí moderních materiálů a technik je naučit s nimi pracovat. Dále se žáci účastní různých soutěží a akcí, kde nasbírají nové nápady a mohou své umění porovnat s ostatními. Za zmínku stojí, že se nám podařilo v rámci projektů Evropské unie s programem Erasmus vycestovat a pracovat ve floristických školách v Londýně a Amsterdamu. Floristika jako umělecký obor má nevyčerpatelnou studnici nápadů a technik, které se neustále mění ruku v ruce s měnícím se životním stylem. V poslední době se lidé opět navrací zpět k přírodě a přírodním materiálům a nás floristy určitým směrem vedou k těmto typům vazeb. Floristé musí být stále vpřed a nabízet nové a nové trendy.“

Natálie Tomiová navštěvuje SŠZZ Olomouc již 3. rokem a svěřila se, proč si vybrala právě učební obor prodavač a aranžér květin: „Obor prodavač a aranžér květin mě zaujal svou kreativitou, možností rozvíjet se a přiučit se novým dovednostem s květinami a jejich prodejem. Ráda komunikuji s lidmi, i když jednání se zákazníky není vždy úplně jednoduché. Tento obor mi ale pomůže zvládat stresové situace, což využiji i do budoucna. Prodavač květin nestojí jen u kasy, je to spousta dalších činností. Například MDŽ nebo Svátek matek nejvíce prověří naše dovednosti ve vazačství a aranžérství, představivost a schopnost pracovat rychle a pod tlakem. Kromě praxe stojí

za zmínku i teorie ve škole, která je bohatá na odborné předměty, jež se úzce prolínají s naší prací.“

Úspěšný absolvent oboru prodavač a aranžér květin **Dominik Jakeš** dnes pracuje v květinářství Papaver květiny Kuřim. Jeho maminka popsala vztah syna k floristice takto: „Když byl Dominik menší, chodil za mnou každý den do květinářství, kde si občas zkusil něco vyrobit. Nejprve to byly věnečky a různé dekorace, později zkoušel vázat i květiny. Když chodil s kamarády ven, tak mi občas přinesl kytičku, kterou sám natrhal a dodekoval ji různým materiálem (klacíky, listy atd.). Už tehdy jsem si říkala, že má pro floristiku cit.“ Sám Dominik dodává: „S maminkou a sestrou Adélou jsme potom často vyráběli dekorace nejen na Vánoce, ale i během roku. Když jsem se měl rozhodnout, na kterou střední školu půjdu studovat, padla volba na SŠZZ Olomouc. Byl jsem zde velmi spokojený a po absol-

vování studia jsem začal pracovat v našem květinářství, kde pracuji dodnes.“

www.zemedelkaolomouc.cz

Tipy na výlet. Poznejte královská města Čech, Moravy a Slezska

Nesedte za pecí a vydejte se poznávat královská města Čech, Moravy a Slezska. To můžete i v místě bydliště, v případě, že budou ještě platit vládní omezení pohybu kvůli pandemii. Nebo si můžete tip na výlet naplánovat na později.

Litovel – město v meandrech Moravy

Královské město Litovel založil v polovině 13. století český král Přemysl Otakar II. V jeho těsném sousedství stála už dříve slovanská rybářská ves, jejíž existenci umožnila rozvětvená řeka Morava. Šest ramen protéká Litovlí dodnes, i proto se jí říká hanácké Benátky. Dominantou náměstí je radnice se 73 m vysokou vyhlídkovou věží. Protože v podzemí přímo pod ní protéká jedno z říčních ramen, říkává se, že Litovel má nejvyšší věž na Moravě. Míněna je ovšem stejnojmenná řeka. Ze všech mostů si největší pozornost zaslouží Svatojánský, po Karlově v Praze a mostě v Písku je třetí nejstarší kamenný most v republice. Při toulkách historickým centrem objevíte také muzeum, několik kostelů a kaplí, zbytky hradeb a parky. Skvělým tipem pro výlet do přírody je oblast Litovelského Pomoraví a lužní les kolem Nových Zámků, kde podobně jako v mnohem větším a slavnějším Lednicko-valtickém areálu narázíte na řadu romantických parkových staveb.

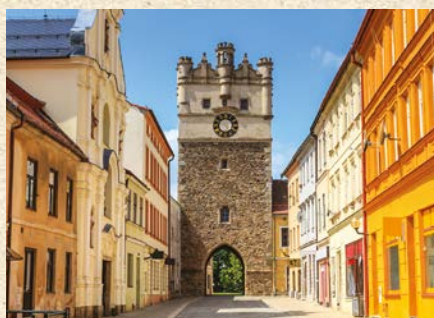
Znojmo – historicky třetí nejdůležitější město Moravy

Území města bylo osídleno již v pravěku a od osmého století našeho letopočtu se na skalním ostrohu naproti dnešnímu centru města a hradu rozkládalo rozsáhlé staromoravské hradiště. Nové královské město se

stalo nejmohutnější pevností na jižní hranici přemyslovského státu. Znojemský minoritský klášter byl také místem posledního odpočinku Přemysla Otakara II. po nešťastné bitvě na Moravském poli v roce 1278, v níž padl. Na západním okraji centra Znojma se nachází Hradní ulice s hradním komplexem. Jeho součástí je také známá rotunda svaté Kateřiny z 12. století. Slavnou minulost Znojma připomíná rozsáhlé bludiště chodeb a sklepů, které se táhnou pod většinou domů, ulic a náměstí v historickém centru. Znojenské podzemí, nejrozsáhlejší v Česku, vznikalo bez jakéhokoliv řádu od 13. do 17. století. Přibližně 30 km dlouhé chodby vedou často ve čtyřech úrovních nad sebou.

Jihlava – nejstarší horní město českých zemí

Uprostřed rozsáhlé kopcovité, lesnaté a rybníkaté Českomoravské vrchoviny, po obou stranách bývalé zemské hranice mezi Čechami a Moravou, leží starobylé město Jihlava, nejstarší horní město českých zemí. Historické kořeny města spadají do konce 12. století. Rozvoj města nastartovalo objevení ložisek stříbrných rud ve 40. letech 13. století, které sem přivedlo osadníky z celé Evropy. Jihlava brzy získala královská privilegia a razily se zde mince. Jihlavské podzemí je druhou největší sítí podzemních chodeb na území České republiky, hned po Znojmě. Celková délka činí 25 km. Za třicetileté války, jedna z chodeb vedoucích až za hradby města, sloužila jako úniková. Vstup do podzemních prostor najdete v objektu knihovny Hluboká 1. Chodby jsou raženy ve skále v několika podlažích. Nacházejí se téměř pod všemi objekty historického jádra města.

Přerov – působiště Jana Ámose Komenského

Uprostřed Moravy leží na řece Bečvě město Přerov. Historie osídlení sahá až do pravěku, konkrétně starší doby kamenné. První

písemná zmínka o Přerově pochází z roku 1141. Jeho historie je neodmyslitelně spjata s rody Pernštýjnů a Žerotínů a působením evangelické církve zvané jednota bratrská, ke které náleželi významní učenci jako přerovský rodák Jan Blahoslav a Učitel národů Jan Ámos Komenský. V roce 1888 se Přerov stal vůbec prvním městem na světě, kde vzniklo muzeum J. A. Komenského, sídlící dnes v renesančním zámku na Horním náměstí. Návštěvníkům, zajímajícím se o novověkou historii, se nabízí procházka po naučné stezce s názvem Po stopách války z roku 1866 na Přerovsku. Ti, kteří se více zajímají o pravěk, by měli určitě zamířit do Památníku lovců mamutů v Předmostí u Přerova, kde mohou na vlastní oči spatřit kosti pravěkých zvířat staré 25 000 let.

Bruntál – město s nejstarší zakládací listinou

Bruntál byl založen kolem roku 1210 a je městem s nejstarší zakládací listinou v České republice. Bruntál dlouho prosperoval těžbou drahých kovů. Za zhlédnutí stojí i zámek a park, hradby, kostely, sloupy i morový kříž. V okolí města navíc objevíte půvabná přírodní zákoutí a několik třetihorních a čtvrtohorních sopek. Renesanční, barokně upravený zámek patří k nejhezčím ve Slezsku.

Prohlédnete si tu expozici, věnovanou přírodě Bruntálska a tradičním řemeslům této oblasti. Dovedete si představit Bruntál uprostřed sopečné krajiny? Sopky sice byly naposled aktivní asi před 1,5 mil. let, ale stojí tu dodnes. Kromě Uhlířského vrchu se můžete po naučných stezkách vypravit třeba do tufového lomu anebo na Venušinu sopku.

Brno – moravská metropole

První písemná zmínka o Brně se objevila v Kosmově kronice roku 1091. Roku 1243 zakládá Václav I. město tím, že uděluje králov-

ské privilegium. Pevnou oporou se měl Brnu stát nový hrad na vrchu Špilberk, založený v 70. letech 13. století. Význam Brna rostl za vlády Lucemburků a začal pomalu dohánět Olomouc.

Nahlédnout do románsko-gotické krypty či se rozhlédnout na město můžete na Petrově v chrámu sv. Petra a Pavla v Brně. Hluboko do středověku vás zavede labyrint středověkých chodeb a sklepů pod Zelným trhem nebo třeba největší kostnice v Evropě. Pod kapucínským kostelem Nalezení svatého Kříže se nachází krypta, která až do roku 1784 sloužila k pohřbívání bratří a dobrodinců řádu. Nejznámějším „obyvatelem“ hrobky je slavný a obávaný velitel pandurů František baron Trenck.

Stříbro – obchod, stříbrná ruda i cín

Stříbro patří mezi přední středověká města na území dnešní ČR s mnoha zajímavými památkami. Na rozvoji města, položeného na významné norimberské stezce, měl velký podíl i obchod. Po celé období středověku úspěšně fungovaly zdejší olověné a stříbrné

doly, jejichž výnosy obohacovaly městskou pokladnu. V 15. století bylo dokonce Stříbro uváděno jako čtvrté největší královské město v plzeňském kraji. Mělo hned tři kostely a tři kláštery. V roce 1427 neúspěšně obléhali město křižáci, kteří pak byli rozprášeni v památné bitvě u Tachova. Prohlédnout si můžete např. renesanční radnici, minoritský klášter s Městským muzeem, zbytky středověkého opevnění, hornický skanzen či Královskou dědičnou stolu Prokop.

Dagmar Sedláčková
zdroj: Kudyznudy.cz

Střílím od devatenácti, mám to po předcích, říká s kulovnicí v ruce Eva Vaculová

V ruce kulovnici, na sobě myslivecký stejnokroj a bažantí pírkó za kloboukem. Mezi lovce zapadá Eva Vaculová ze Strachotic na Znojemsku s přirozenou samozřejmostí. „Můj děda pochází z aristokratické rodiny a to máte v sobě. Dějiny a lov. Nemohla jsem jinak, střílím od 19 let,“ říká o sobě také někdejší starostka obce.

Je místopředsedkyní Mysliveckého sdružení Strachotice a podílí se na správě zhruba 30 ha honitby. Pro jiné v neobvyklé roli se cítí pětadesátiletá rázná žena samozřejmě. „Tuhle tradici jsem zdědila po předcích. Historii rodu máme zmapovanou do devátého pokolení, všichni střílili,“ má jasno. Jezdí doplňovat

i krmelce pro zvěř. „Zásypy a kazatelny se musí vyčistit a pak se chodí krmít. To jsou samozřejmě myslivecké brigády. Jen letos nebyl žádný hon kvůli koronaviru,“ lituje.

Své zkušenosti z přírody předává i dětem. „S 20–30 dětmi vyrazíme každý pátek poznávat přírodu. Sraz míváme u nás v garáži, jdeme se podívat třeba k vrtům, k močálu, do bunkru, ten je pro děcka velké dobrodružství. Ale přitom všude poznávají rostliny, keře, ptáky. Pozorujeme bažanty, zajíce, když jsme potichu tak pozorujeme dalekohledy srnčí zvěř, dravce a podobně. Není to jen o zvěři, ale celkově o přírodě,“ popisuje Vaculová s tím, že v současné době jí setkávání s dětmi kazí omezení kvůli covidu-19.

O přírodě vypráví i žákům ve škole. „Tam si zároveň zkontroluji, co si děti zapamatovaly. Občas si mě totiž pozvou do školy kvůli myslivosti nebo ochraně přírody, o kterých jim vyprávím. Třeba naprosto dokonale si všechny děti pamatují, co to je Vulpes vulpes. Latinský název lišky obecné mají v oblíbenosti.“

Teď jsou ale děti nešťastné. Vždycky když mě potkají, ptají se, kdy už bude kroužek. Zapeklitá situace s covidem,“ netěší ji. Dostat děti ven a zaujmout je považuje za důležité. „Mám desetiletou vnučku, vidím, že je pořádku u počítače, něco se naučí a hned to zapomenou. Ale v té přírodě, když něco vidí a pozorují, zůstane jim to v paměti,“ snaží se o nápravu Vaculová.

Je také nadšenou historičkou. „Občas zavezeme děti na Ječmeniště, to je zaniklá obec u Strachotic, teď je to chráněná lokalita. Zaniklý kout mořského dna z třetihor úplně na hranicích s Rakouskem. Tam když sáhnete do písku, vytáhnete lastury.“

Chodíme ještě s kolegyní Hanou Hegerovou, která jim povídá o zajímavostech lokality. Stavíme se na Jelení farmě, tam si dají hranolky, limonádu a zmrzlinu. To je úplně největší zážitek,“ směje se myslivkyně Eva Vaculová.

Dagmar Sedláčková

Jak se orientovat v původu masa a vajec?

Po zadání číselného kódu na spotřebitelském balení vajec nebo v tzv. oválu na obale masa a masných výrobků, který může mít podobu například „CZ 1234“, lze na stránkách státní veterinární správy zjistit, kdo a kde pro vás potravinu vyrobil.

K povinným údajům na obalu vajec patří:

- název a adresa podniku, který vejce balil
- číslo třídirny udělené Státní veterinární správou ČR
- jakost a hmotnostní skupina (S, M, L)
- počet vajec
- datum minimální trvanlivosti
- metoda chovu nosnic apod.

Povinné značení vajec:

- první číslice značí metodu chovu
 - 1 – volný výběh
 - 2 – chov na podestýlce
 - 3 – klecový chov
 - 0 – ekologický chov
- označení země původu vajec CZ, SK, PL, DE, NL apod.
- poslední čtyřčíslí je přiděleno jako registrační číslo chovu.

Na podobném principu je značeno maso a masné výrobky.

Další doporučení ke spotřebitelským nákupům:

- kupujte u prověřených a osvědčených prodejců,
- zajímejte se o prostředí, ve kterém prodej probíhá, dávejte si pozor na vystavení vajec i jiných potravin vyšším teplotám nebo přímým slunečním paprskům,
- nebojte se projevit zájem a při nejasnostech se zajímejte o podrobnosti,
- obzvláště u drůbežího masa a vajec dbejte na hygienické standardy, jako je dodržení doporučených teplot skladování, a to včetně omezení výkyvů při přenosu nákupu domů,
- dodržujte data spotřeby a trvanlivosti,
- dbejte ale také o to, aby při kuchyňské úpravě nedocházelo ke křížení nožů, nádobí, prkének či syrové a vařené potraviny.

AK ČR

Konzumace drůbežího masa a vajec je bezpečná

Přestože v České republice i v celé Evropě přibývá ohnisek ptačí chřipky v chovech i případy u volně žijících ptáků, není důvod se obávat konzumace drůbežího masa, vajec ani výrobků z nich. Tuzemský systém veterinárního dohledu nad bezpečností potravin je velmi důkladný. Dosud navíc není z ČR ani ze zahraničí znám případ, kdy by se člověk prokazatelně nakazil konzumací drůbežích produktů.

Opatření v oblasti bezpečnosti potravin jsou v ČR velmi přísná a minimalizují riziko, aby se do potravinového řetězce dostalo maso a vejce od jiných než zdravých zvířat. Důsledný veterinární dozor začíná v chovech drůbeže a veterinární kontrola zdravotní nezávadnosti veškerých živočišných produktů je dále zajišťována přes fázi jejich zpracování až po dodání konečnému spotřebiteli.

„Situaci kolem ptačí chřipky nepodceňujeme, důsledně vyšetřujeme všechny podezřelé případy, abychom omezili další šíření nemoci. Je třeba, aby chovatelé byli nadále ostražiti,“ řekl ústřední ředitel Státní veterinární správy Zbyněk Semerád.

Spotřebitelé se konzumace masa či vajec obávat nemusí, nikde na světě se dosud neprokázal přenos ptačí chřipky konzumací živočišných produktů. „U českého masa a vajec máme navíc celý proces výroby pod trvalým dohledem, od chovu přes jatka až na pulty obchodů. Doporučil bych tedy všem spotřebitelům, aby dávali přednost tuzemským produktům,“ uvedl ministr zemědělství Miroslav Toman. Spotřebitelé by také podle ministra měli dodržovat správné kulinařské postupy, maso dostatečně tepelně upravit a dodržovat základní pravidla hygieny.

I v nelehké době koronavirové pandemie zajišťuje stálý veterinární dozor nad výrobou potravin živočišného původu zhruba 500 úředních veterinárních lékařů a 300 veterinárních techniků – pracovníků Státní veterinární správy. Každý porážený kus je zkontrolován před porážkou i po ní tak, aby do obchodů či ke zpracování putovalo pouze maso ze zdravých zvířat. Závadné kusy či partie veterinární dozor vyřazuje tak, aby nebylo ohroženo zdraví konzumentů.

Systém v EU je nastaven tak, že obchod s produkty a zvířaty z tzv. ochranných pásem a pásem dozoru (vymezených kolem chovů, kde byli nalezeni nakažení ptáci – až 10 km kolem infikovaného hospodářství), je povolen pouze za přísných veterinárních kontrol.

Dovozy ze třetích zemí, na jejichž území se nákaza vyskytne, jsou do EU zcela zakázány. Ve všech letošních potvrzených případech ptačí chřipky v ČR šlo o subtyp H5N8. Jeho přenos na člověka nebyl dosud nikdy oficiálně potvrzen. Všechny doposud známé případy

přenosu ptačí chřipky ze zvířat na člověka souvisejí s přímým kontaktem člověka s nakaženými zvířaty.

Vojtěch Bílý
tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství

Drůbežáři zlepšují welfare chovů, kvalitu masa a vajec

Popularita drůbežího masa na jídelníčku českých spotřebitelů každým rokem stoupá. V posledních letech opět mírně roste i konzumace vajec. Chovatelé zlepšují welfare chovaných zvířat a postupně budou zavádět režim kvality jakosti Q CZ.

Během 10 let spotřeba drůbežího masa vzrostla o 4,5 kilogramu, na 29 kg masa na osobu. V minulém roce se u nás celkem chovalo přes 12 mil. kuřat na výkrm, 347 000 krůt, 768 000 kachen a 20 000 hus. Přestože čísla chované drůbeže u nás vypadají velkolepě, ještě v roce 2010 jsme dokázali pokrýt 84,9 % naší spotřeby. „V loňském roce jsme v České republice byli v produkci drůbežího masa soběstační již jen z 65 %, zbytek se k nám dováží. Jedná se o maso především z Polska, Brazílie, Argentiny a Chile. Drůbež, která vyrostla a byla poražena u nás, je chována pod přísným veterinárním dohledem.

V produkci vajec je Česká republika soběstačná z 82,7 %. Přičemž v zemědělském sektoru se v roce 2020 chovalo 5,19 mil. nosnic a v domácních hospodářství 4 mil. Celkem tedy přes 9,2 mil. kusů. Celková produkce vajec v České republice dosáhla v minulém roce počtu 2,3 mld. vajec. „Celková spotřeba vajec je ještě o něco vyšší. Celkem se spotřebovalo 2,78 mld. vajec. 730 000 vajec se k nám loni dovezlo a zároveň 250 000 vajec šlo na export,“ uvedla Gabriela Dlouhá, předsedkyně Českomoravské drůbežářské unie.

V minulém roce tak každý obyvatel České republiky spotřeboval celkem 263 kusů vajec. Do této statistiky je ovšem potřeba započítat i všechna vejce, která se používají v pekárenství nebo při výrobě produktů, jako je majonéza. Největší spotřeba na osobu byla podle statistik v roce 1990, kdy dosáhla 340 ks vajec na osobu. „V minulosti byla vejce označována jako původce škodlivého cholesterolu. Tyto mýty se ale podařilo vyvrátit. Vejce jsou totiž skvělým zdrojem bílkovin, kvalitních tuků, bohatým zdrojem riboflavinu, selenu, vitamínů a živin. Žlutek je zase zvláště bohatý na vitamíny A, D, E, K, dále na karotenoidy, vápník a železo,“ doplňuje Gabriela Dlouhá.

Vstup do režimu kvality Q CZ je dobrovolný, ale certifikát Q CZ bude udělen na základě splnění několika kvalitativních požadavků. „Režim jakosti Q CZ pro drůbeží produkty je obecně založen na snižování přítomnosti bakterií Salmonella v prostředí chovů drůbeže a výrobků z vajec nebo masa. Důležitým kritériem v režimu jakosti je krmení drůbeže krmnou směsí od producenta, který dodržuje „pravidla nadstandardu bezpečnosti krmiv“. V chovech drůbeže zároveň nesmí být používána žádná antibiotika za účelem prevence,“ vysvětluje Gabriela Dlouhá.

V České republice bylo v roce 2020 registrováno 343 chovatelů nosnic a 301 chovatelů slepic na maso. Režim kvality jakosti Q CZ bude moci využít kterýkoliv chovatel, který se přihlásí. V současné době je program notifikován a bude letos spuštěn. „Pro spotřebitele bude toto označení jasným signálem, že se jedná o bezpečné a velmi kvalitní produkty. Po mnoha případech, kdy byl v importovaných produktech z drůbeže zaznamenán výskyt bakterie Salmonely, bude pro spotřebitele označení režimu jakosti Q CZ vodítkem pro lepší orientaci. Stejně označení kvality Q CZ funguje již několik let pro mléko, kde produkce v režimu Q CZ dosahuje přibližně 85 % z celkové produkce,“ připomněl prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

Vedle režimu kvality jakosti Q CZ chovatelé drůbeže zlepšují ve spolupráci s některými obchodními řetězci welfare, tedy životní podmínky zvířat. Takové chovy musí splňovat přísnější standardy. „V našem případě u chovu kuřat jde o zlepšení klima v halách, kde je vyžadován nižší obsah čpavku. Zároveň jsme museli optimalizovat vlhkost. Požadována je nižší hustota osazení kuřat v hale. V neposlední řadě se jedná o zkrácení doby přepravy kuřat na porážku a lepší podmínky při jejich vyskládňování,“ popsal zlepšené podmínky welfare chovatel drůbeže Vlastimil Kláška.

Chovatelé se zároveň přizpůsobují zákazu klecových chovů. V roce 2027 budou veškeré klecové chovy drůbeže zakázány. Ke konci roku 2020 dosáhl počet volných chovů téměř 35 %. „Meziročně tak vzrostl počet volných chovů o 11 %. Tento trend bude i nadále zrychlovat, aby chovatelé vyhověli zákazu klecových chovů od roku 2027,“ dodala Gabriela Dlouhá.

www.zrozeno.eu

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky

KAMPAŇ
S FINANČNÍ
PODPOROU
EVROPSKÉ UNIE

Evropská unie podporuje
kampaně propagující kvalitní
zemědělské produkty.

ENJOY
IT'S FROM
EUROPE

Tradiční Velikonoce v netradiční době

V dnešní době, kdy se spousta věcí stále mění, je důležité si najít pevné body, na které se člověk může těšit. Jedním z nich jsou zcela jistě Velikonoce. Chození s pomlázkou letos asi budeme muset oželeť, ale barvení a zdobení vajíček je nejenom vítanou zábavou pro děti.

Historie Velikonoc je velmi dlouhá a sahá až k starým Slovanům. Původně sloužily k vítání jara, ale postupem času se staly nejvýznamnějším křesťanským svátkem, který oslavuje především znovuzrození Ježíše Krista. I přesto, že dnes mají Velikonoce spíše kulturní a společenskou podstatu, jsou stále lidé, kteří dodržují 40denní postní období a ctí Svatý týden. V posledním týdnu před Velikonocemi má každý den svůj unikátní význam. Například na Zelený čtvrtek by měly utichnout všechny zvony a rozeznít se řehtačky. Během Bílé soboty je zase zvykem péct mazance, beránky a barvit vejce. Chlapci sbírají vrbové proutky a pletou si pomlázky. Následuje neděle, které se říká Boží hod velikonoční. Tento den je zvlášť oblíbený, protože se má hodovat na počest Ježíšova z mrtvýchvstání. Vrcholem týdne je Velikonoční pondělí, kdy chlapci vyrazí do ulic šlehat děvčata, aby byla dlouho zdravá a mladá. Ty jim na oplátku dávají malovaná vejce, která se stala jedním z hlavních symbolů.

Vejce je už po staletí považováno za symbol zrození a života. Právě to je důvodem, proč se dává koledníkům jako odměna za pomlázku.

Pěknou kraslici zvládne každý. Ať si vyberete kteroukoliv techniku, základem je správné vejce. Nejvhodnější jsou bílá, na kterých barva i zdobení více vynikne. Tato tradice se stala velmi populární a pro někoho se jedná i o dlouhodobou zálibu. „Pro zdobení kraslic jsou nejvhodnější bílá vejce, která nemění požadovanou barvu při jejich obarvování. Nejvíce se obecně používají slepičí vejce. Osobně ale používám vejce husí, která jsou větší,“ prozradila Lenka Volková, malérka a členka Asociace malířů a malířek kraslic ČR, která se věnuje zdobení vajec technikou lepení slámy.

Podle Lenky Volkové je u kraslic, které se vyfukují, důležité dobře vymýt skořápku uvnitř. „Samotné vyfukování není nic složitého. Na obou stranách je potřeba opatrně ve vejcích udělat malé otvory, ideálně jehlou na šití, a pak do vejce z jedné strany fouknout, vyfouknout bílek a žloutek do připravené nádoby. Vnitřek vejce stačí vymýt ve vodě, aby zbytky bílku nebyly cítit,“ dodává Lenka Volková.

Zda bude mít slepice bílá vejce nebo hnědá, záleží již na druhu dané nosnice. Laik takovou

slepici nosného typu pozná jednoduše podle kožních laloků v místě, kde mají slepice uši. Nezáleží tak na celkovém zbarvení slepice.

V minulosti byla bílá vejce na pultech obchodů převážně v období Velikonoc. „Konec klecových chovů znamená i přechod na chov jiných plemen nosnic. Ve volných chovech jsou více zastoupeny nosnice s bílými laloky a spotřebitelé se tak budou setkávat s bílými vejci po celý rok,“ vysvětluje Zdeněk Mázlovský, místopředseda Českomoravské drůbežářské unie pro nosnou drůbež a chovatel masné a nosné drůbeže.

Kdo nemá vlastní slepice, která snášá bílá vejce, seženete je jistě v obchodech. Dejte se do obarvování a zdobení. Když vám zůstane vaječná hmota po vyfukování nebo vám vejce zůstanou po Velikonocích v ošatce, dá se z nich připravit mnoho chutných receptů. Ať už si uděláte míchaná vejce, nebo budou součástí různých receptů, nikdy neuděláte chybu.

www.zrozeno.eu

Význam Velikonočních dnů

- **Květná neděle** – připomínka Ježíšova vjezdu do Jeruzaléma. V biblických dobách se chrámy zdobily palmovými listy a květy. Někdy je označována jako beránková.
- **Modré pondělí** – den, kdy studentům začínaly prázdniny, tzv. vakace. Lze předpokládat, že mladí lidé využili volno pro oslavu.
- **Šedivé úterý** – křesťané si připomínají všechny národy, které nepřijaly Krista spasitele a mají tak smutný a šedivý život.
- **Škaredá středa** – lidová pověra říká, že ve středu se Jidáš na Ježíše škaredil, což ve staré češtině znamená, že na něj žaloval.
- **Zelený čtvrtek** – podle tradice proběhla poslední večeře a zrazení Krista. Na Zelený čtvrtek utichnou všechny zvony a rozezní se řehtačky.
- **Velký pátek** – den Kristova ukřižování – drží se půst a nejí se maso. Tím se věřící symbolicky podílejí na Kristově utrpení.
- **Bílá sobota** – bílá je znakem čistoty a smytí hříchů křtem. Je zvykem péct mazance, beránky a barvit vejce.
- **Velikonoční neděle** – den zmrtvýchvstání. Na stole nesmí chybět symbol života, vejce. Konají se slavnostní mše.
- **Červené pondělí** – v Česku nejoblíbenější část Velikonoc nemá s křesťanstvím moc společného. Dodržují se pohanské zvyky, především pomlázka, Pojmenování červené je podle nejoblíbenější barvy kraslic.

FOTOREPORTÁŽ:

Nadějská rybniční soustava

Rybníkářství a rybníky má naše společnost oprávněně spojeny s jihočeskou krajinou, ne všechny lokality jsou ale veřejně známé. Je tomu tak i v případě Nadějské rybniční soustavy, jejíž základy vybudoval už legendární Jakub Krčín.

Východním bodem je obec Klec na Třeboňsku

Mezi rybníky vedou pohodlné cesty po jejich hrázích

V lokalitě hnízdí množství vodních ptáků a mají tu i zázemí

I v předjaří je procházka balzámem pro oči i duši

Vodní plochy často doplňují menší i větší ostrůvky

Všechny plochy jsou lemované rákosím, včetně největšího rybníku Naděje
Redakce Agrobaze

Skóre Plánu obnovy? Budaj 1 000 000 000 : Mičovský 0

Plán obnovy a odolnosti je pre slovenský agropotravinársky a lesnícky sektor totálnou katastrofou. Minister Ján Mičovský prišiel pri vyjednávaniach aj o to málo, čo v ňom bolo vyčlenené na pozemkové úpravy. Naopak, minister životného prostredia Ján Budaj ukázal, že je ťažkou váhou. Čo zostáva agropotravinárom?

Keď poľnohospodárov, potravinárov aj lesníkov ako hotová katastrofa, minister Ján Mičovský tvrdil, že vyjednávania neskončili. V januári vykonal niekoľko teatrálnych gest, odfotil sa na pravdepodobne jedinom rokovaní s ministrom financií Eduardom Hegerom na Facebook a tváril sa, že všetko bude v poriadku. Predstavenie Plánu obnovy a odolnosti však bolo pre všetkých, ktorí spadajú pod ministerstvo pôdohospodárstva, studenou sprchou. Márne hľadali v dokumente akékoľvek ďalšie financie pre agrozozor. Eduard Heger, ktorý je minister za rovnakú stranu ako Mičovský, odstránil aj tých 60 miliónov eur na pozemkové úpravy. Tie sú mimochodom predovšetkým prínosom pre štát a samosprávy, pretože umožnia lepší výber pozemkových daní, lacnejšiu výstavbu diaľnic, či budovanie priemyselných parkov pre investorov. Nehovoriac o tom, že úprava viac ako 3 100 katastrálnych území si za 20 až 30 rokov vyžiada viac ako miliardu eur. A to sme nezaráтали infláciu.

Kde Mičovský zlyháva, Budaj vítazi

Na rozdiel od Jána Mičovského, ktorý chcel na začiatku z európskeho plánu obnovy pre agrozozor 2,4 miliardy eur a dostal nulu, Ján Budaj, ktorého nominovala rovnaká strana, ukazuje vynikajúce vyjednávací schopnosti. Potom, čo prejavil nespokojnosť, získal zo 6 miliardového balíka celú šesťinu. Okrem iných tak „poteší“ aj vlastníkov lesných pozemkov v národných parkoch, kde sa bude môcť začať s výkupom ich pozemkov. Budaj získal aj financie na revitalizáciu vodných tokov, zadržiavanie vody v prírode a ekologický manažment. Oblasti, na ktoré si verejne pýtal zdroje agrominister Mičovský.

Heger novým Miklošom?

Avizovaná podpora agropotravinárstva cez optiku plánu obnovy sa zdá byť len na papieri. Ministra financií Hegera to vďaka vyjadreniu jeho podriadenej dokonca stavia vedľa bývalého ministra financií Ivana Mikloša, ktorý je v agrosektore „oblúbený“ najmä vďaka výroku o možnosti dovozu potravín aj zo zahraničia. Hegerova pravá ruka Lívia Vašáková, generálna riaditeľka sekcie Plánu obnovy MF SR, ktorá riadila tvorbu plánu obnovy, sa na

tlačovej konferencii vyjadrila, že „Potravinová sebestačnosť nie je čisto národná záležitosť, je to spoločné v rámci európskeho priestoru.“ Nebyť pandémie, ktorá ukázala, akým rizikom môže byť potravinová nesebestačnosť, dalo by sa povedať, že je to neznalosť. V aktuálnej situácii však treba jasne konštatovať, že ide o absolútnu neúctu k občanom Slovenska.

Ministerstvo financií argumentuje, že agropotravinári dostávajú už teraz dosť eurofinancií a ďalšie z plánu obnovy tak nepotrebujú. Nuž, nepochopenie MF SR, ktoré sme spomínali už vyššie, je zrejmé. Priame platby sú náhradou príjmov poľnohospodárov na stabilizáciu odvetvia, ktoré je plne závislé od počasia. Zároveň sú nárokovateľné a štát teda nimi nedokáže financovať rozvojové projekty zvyšujúce konkurencieschopnosť, či sebestačnosť slovenskej výroby potravín. A potravinárstva sa netýkajú už vôbec.

Spolufinancovanie

Druhá možnosť, ako podporiť naše agropotravinárstvo, je prostredníctvom Strategického plánu, ktorý je základným dokumentom nového sedemročného obdobia. To, ako bude vyzeráť, nie je stále jasné. Agrozozor sa s jeho prípravou rozbehol ešte len na úrovni intervenčných stratégií. O rozdelení a nastavení piatich miliárd, ktoré zo Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ majú získať slovenskí poľnohospodári a potravinári, tak stále odborná ani laická verejnosť nevie nič. Strategický plán pritom musí byť v Bruseli najneskôr o 9 mesiacov. Do konca roku 2021. Kľúčovou otázkou je však výška kofinancovania druhého piliera štátom. To, v akej výške bude a či znova neznevýhodní slovenských poľnohospodárov a potravinárov voči ostatným štátom v spoločnom európskom priestore, stále neviem. Minister Mičovský navrhuje aj v tomto prípade veľké čísla. Spolufinancovanie až 45 %. Oproti súčasným 25 % by to predstavovalo takmer dvojnásobný rast. Či to však znova nedopadne ako 2,4 miliardy z plánu obnovy, budeme vidieť najneskôr do konca roku.

Mičovský: Fakt je, že sme neuspeli

Ján Mičovský sa v relácii TA3 Téma dňa vyjadril, že „Fakt je ten, že zatiaľ sme neuspeli. To

musíme priznať. Ozaj, na tom sa zhodneme, je tam k dnešnému dňu veľká nula, s ktorou sa ja zmieriť nemôžem, ani sa nezmierim. Ak to prehrám, tak to prehrám tak, ako sa patrí. Jednoducho nemôžem ďalej tu sedieť (pozn. poľnohospodár v pozícii agroministra), lebo to nie je v poriadku.“

Ak Ján Mičovský nedokáže presadiť čokoľvek v pláne obnovy alebo pri kofinancovaní II. piliera SPP, môže ho to vo vnímaní poľnohospodárskej verejnosti zaradiť k najslabším agroministrom v bohatej plejáde šéfov chlebového rezortu, ktorých vygenerovala doba takmer tridsaťročného samostatného Slovenska. Topiaci sa však slamky chytá a možno zopár desiatok miliónov na pozemkové úpravy, na poslednú chvíľu, budú znova argumentom, že „to nie je nula“. A tak dôvod na odchod nejestvuje. Poľnohospodári sa o výške pomoci cez plán obnovy a dodržaní, či nedodržaní chlapeckého slova ministra, „že tu ďalej sedieť nemôže“, dozvedia už 1. mája 2021. Dovtedy musí Slovensko zaslať definitívnu verziu Plánu obnovy a odolnosti Európskej komisii.

Svätopluk M. Žari
poľnohospodár

Přibývá Čechů, kteří si velikonoční vejce koupí barvené

Začátkem března zbývá do Velikonoc ještě měsíc, ale v podniku OVUS-podnik živočišné výroby, spol. s r.o. (dále jen OVUS) ve Slaném už rozjíždějí výrobu barvených vajec. Letos, kdy lidé budou trávit svátky spíše doma kvůli opatřením v souvislosti s pandemií covid-19, jich firma prodá víc než dřív.

Barvení vajec podléhá dohledu Ivo Burgera, který ve firmě pracuje jako manažer kvality. „Nejvíce sledovaným problémem je kvalita vstupní suroviny,“ říká v rozhovoru pro AGRO-base Burger s tím, že zásadní je především stáří vejce a stáří nosnice. OVUS, který jako jeden z mála v Česku průmyslově vyrábí velikonoční vejce, dále produkuje tekuté vaječné hmoty nebo vařená loupaná vejce pro lahůdkářskou výrobu.

Barví se u vás doma velikonoční vejce postaru, nebo je nosíte z práce?

Vzpomínám si, že doma jedna babička barvila vejce v cibuli a druhá těmi barevnými prášky. S prodávánými barvenými vejci jsem se setkal teprve před pěti lety, kdy je do Papei přijela představit společnost OVUS. Do té doby jsem nevěděl, že takový trh v Česku existuje.

Kolik jich na českém trhu před svátky prodáte?

Velikonočních vajec – to znamená vařených, neloupaných, barvených a potažených pryskyřicí – se v Česku prodá jeden milion ročně. Z toho polovinu tvoří naše česká produkce a zbytek pochází z dovozu, převážně z Německa. Ovšem kromě těchto vajec produkujeme po celý rok vejce potažená pryskyřicí, která ale už nebarvíme. Distribuuje je převážně do hotelů. Oproti tomu se například v Německu prodávají barevná vejce po celý rok. Souvisí to s jejich zvyklostmi a charakterem německé gastronomie.

Co s vejcem pryskyřice udělá?

Vejce projdou vodní lázní ve varné komoře, kde se vaří o 95–97 °C po dobu 15–17 minut. Když vaříte vejce doma, obvykle ho vaříte na

100 °C nějakých 10 minut. Těch 15–17 minut zajistí, že je vejce naprosto dokonale uvařené a bezpečné. Vejce dostane popsaným postupem pořádný zásah a mikroorganismy přítomné ve vejci se varem zničí a uzavřením pórů skořápky se z něj stane v uzavíracích konzerva. Známe to už od našich babiček, které vejce daly do skla a skladovaly ve špajzu třeba celé léto. My to děláme pryskyřicí, která vejci vytvoří takový ochranný obal. Respektive velikonoční vejce ještě předtím obarvíme potravinářskou barvou. V tomto stavu ho můžeme skladovat zhruba 35 dnů.

Na kulinářských webech je populární přírodní barvení cibulí nebo řepou, nezvažujete něco takového?

Samozřejmě to chápu, a když jsem si na internetu zadal do vyhledávače barvená vejce, také se mi ukázalo vejce barvené v červené řepě. Červená řepa je ostatně oblíbená v mlékárenství nebo masném průmyslu. Nicméně potřebujeme technologii, aby barva správně držela a také spolehlivě zasychala. Proto skořápku barvíme povolenými potravinářskými barvami, která vnímám jako stabilnější, a funguje to už dlouhá léta.

Vaše velikonoční vejce mají na sobě batiku, jak probíhá tato výroba?

Vzniká to tím, že se vejce válejí po pásu s molitanovými houbičkami nasáklými barvou, čímž vzniká batikovaný vzor a každé vejce má tím pádem originální úpravu. Barev používáme šest, protože se velikonoční vejce prodávají v krabicích po šesti.

Tuhle linku ale použijte jen jednou za rok na Velikonoce, ne? Nebo má jiné využití?

V OVUSu ve Slaném máme dvě výrobní linky. Jedna slouží k vaření, chlazení a loupání vajec, která jsou určena zejména pro lahůdkáře a potravinářský průmysl. Výsledkem jsou vejce v kyselém nálevu. V oddělených prostorách se nachází druhá linka, která se zabývá barvením. Dá se ale využít také pouze pro potahování vajec pryskyřicí, která jsou určena pro gastronomii. U nich je jedno, jestli jsou bílá nebo hnědá. Na barvení využíváme bílá vejce. Používáme hmotnostní třídu M, což jsou vejce o hmotnosti od 53–63 gramů.

Nemáte problémy se zajištěním dostatečného množství bílých vajec na Velikonoce?

Barevnost vajec je daná plemenem nosnice a ta velikonoční spotřeba není žádná neřešitelná množství. Dokážeme si zajistit bílá vejce z vlastních zdrojů. Musíme jen dopředu vědět, kolik jich potřebujeme, což víme a na základě toho sestavíme plán produkce.

Olivní letos oslavy Velikonoc pandemie covidu-19?

Vaříme podle obdržených objednávek a jejich počet je oproti loňsku spíše vyšší. Našími zákazníky jsou zejména obchodní řetězce, které mají v tomto smyslu optimistické předpoklady. Pro nás to znamená již v únoru začít s přípravami a v průběhu března rozjet výrobu.

Dohlížíte na kvalitu – co všechno musí vejce splňovat, aby bylo kvalitní?

U vařených vajec je nejvíce sledovanou oblastí kvalita vstupní suroviny. Lidé si asi řeknou, že se čerstvá vejce prodávají a zbytek směřuje k dalšímu zpracování. Tak to rozhodně není a pro vaření velikonočních vajec opravdu potřebujeme, aby měla specifické vlastnosti. Máme přesná pravidla specifikující parametry vajec, které vyžadujeme. S ním jsou ve formě interního předpisu seznámeni naši dodavatelé. Důležité je stáří nosnice. Dále nás zajímá pH bílku, které se postupem času zvyšuje. Potom měříme takzvané Haughovy jednotky, které nám řeknou, jak je vejce staré. Výsledky, které při příjmové kontrole zjistíme, jsou podkladem pro rozhodnutí, zda dodávku nepřijmout, svařit nebo nechat ještě ve skladu. Není totiž ani výhodné vařit příliš čerstvá vejce, protože se špatně loupou.

Takže jaké stáří je ideální?

Optimální stáří je 10 až 14 dnů od snášky.

Jak měření provádíte?

Vejce vyklepneme a oddělíme bílek od žloutku, což každá hospodyně dobře zná. Do bílku ponoříme sondu a změříme pH. Měření Haughových jednotek je ale zajímavější. Jedná se o veličinu, která se počítá z výšky bílku. Vejce rozklepneme na skleněnou plochu, kde je umístěná taková trojnožka. Zapíchnete jehlu, která změří, jak je bílek vysoký. Bílek během stárnutí řídne a stará vejce poznáte tak, že jsou úplně tekutá. Pak dochází k tomu, že pevnost ztratí i žloutek, praskne a rozlije se do bílku. Taková vejce jsou nepoužitelná.

Jak vypadá váš běžný den?

Moje práce je spjatá především s normami, které charakterizují a organizují celý postup výroby a zákazníci je vyžadují jako garanci. Na základě těchto norem jsou nastavené dílčí procesy, které jsou samozřejmě dokumentované. Tím máme jistotu a doklady o bezpečnosti výstupní produkce a zároveň dodržujeme pevný řád. Není to zdaleka o tom, že bych sledoval třeba jen teplotu při vaření,

ale normy se týkají fungování celého podniku. To znamená od hodnocení a nákupu produkce přes zajištění lidských zdrojů po například průběžná školení. Udržování systému kvality znamená kromě kontroly nastavených procesů hodně papírování.

Kolik času poměrově strávíte nad papíry?

Řekněme, že je to padesát na padesát. Cestuji mezi Roudnicí nad Labem a Slaným a ještě jinými vzdálenými lokalitami. Každý týden se snažím strávit alespoň den v daném podniku. Musíte tam být osobně a mluvit s lidmi, aby to celé mělo smysl. Právě člověk, který stojí u linky, je ten, který vytváří kvalitu. Vedle suroviny a samotného procesu jsou zaměstnanci významným a zásadním faktorem pro kvalitu produkce. Když budete celý den sedět v kanceláři nad papíry, nepovede to ke kvalitnímu výrobku.

Jak těžké je přimět pracovníky u linek, aby vám oznámili, že se děje něco, co nemá?

Když je nějaký problém, tak to vidím hned, protože zákazníci si stěžují mně. Proto je dobré ty lidi poslouchat, vytvořit si s nimi vzájemnou důvěru a včas reagovat. Oni jsou první, kteří vidí, že se něco děje se surovinou nebo zařízením. Pokud se toto nepovede, přijde reklamáce ze strany zákazníka, což nikdo nechce. K tomu je samozřejmě třeba nastavit parametry všech procesů a jejich dodržování sledovat.

Mění se často parametry, na které dohlížíte?

Princip vlastní výroby je pořád stejný. Můj bývalý ředitel říkal, že výroba potravin je pouze o dispozici teploty a času. Normy, které musí firma mít a dodržovat, se samozřejmě mění a vyvíjí neustále. Jsou lidé, kteří překvapivým způsobem vymýšlí, co dál je potřeba ještě dělat.

Jak často řešíte reklamáce a jaké?

Jsem v podniku krátkou dobu a za tu dobu jsem s průběhem prací a výstupů spokojený. Neřešil jsem reklamáce týkající se zdravotní

nezávadnosti. Většina se týká poškození zboží při dopravě a podobně.

V poslední době přibývá ohnisek ptačí chřipky, má to na vás nějaký dopad?

Je to spíš problém chovatelů, ale i u nás byly zavedeny přísnější podmínky. Týká se to převozu vajec od některých našich dodavatelů. Ale jinak probíhá všechno jako dříve.

Co konkrétně se zpřísnilo?

Pro nás to znamená především přísnější kontrolu evidence, protože veterináři na to více dbají a více kontrolují. Například jsme teď řešili zajištění kvalitní sanitace obalů. Dnes se už vejce nepřeváží na papírových proložkách, ale na plastových. Můžete si to představit jako taková mezipatra nebo plastové palety. Jsou vratné a tedy neustále v oběhu. V tomto případě byl zpřísněn dohled nad sanitací, aby se zabránilo případnému šíření ptačí chřipky.

Barbora Pánková, Agrární komora ČR

Výrobní postup velikonočních vajec

Vejce projdou vodní lázní ve varně a uvařená vyjedou na inspekční pás. Pracovníci z pásu vybírají poškozená vejce, která nelze propustit do barvicí sekce linky. Vejce, která odpovídají požadavkům, poté směřují do samotné barvicí linky, kde jsou molitanové válečky. Po nich se pohybují tak dlouho, než jsou dokonale obarvená. Současně dochází také k potahování pryskyřicí. Pracovníci dohlížejí na to, aby byl na vejcích dostatek barvy a případně je vracejí zpět k dobarvení. Následuje sušárna, kde se vejce ofukují teplým vzduchem. Poté jsou skládána do krabiček po šesti kusech.

BIOTRIN má můj obdiv

Můj obdiv patří mnoholeté činnosti i jisté „chvályhodné tvrdohlavosti“ v osvětě s cílem prosazení moderních technologií pěstování různých plodin v České republice. Bohužel zatím tomu není práno nejen ze strany ekologů a jurodivých pokrokářů, ale také laické veřejnosti.

Ovšem svět nám ukazuje, že nelze přijmout tvrzení ve stylu „my tomu sice nerozumíme, ale hlavně, že to tady nemáme“. Je ale potřeba, aby si činnost BIOTRINU všimlo i více zemědělců a hlavně aby společnými silami prosadili pěstování plodin vzniklých různými šlechtitelskými metodami i v České republice. To samozřejmě platí i pro argumentaci a vysvětlování řady mýtů pevně zakotvených ve veřejnosti. Předpokládám, že nebudu daleko od pravdy, že všech přibližně 21 členů – vědců tuto práci vykonává vedle svého zaměstnání dobrovolně a s přesvědčením, že pomáhají dobré a perspektivní věci. Je to běh na dlouhou trať s nadějí, že časem se vše v dobré obrátí.

BIOTRIN a GMO

BIOTRIN je spolek vzniklý a pracující za účelem podpory a rozvoje biotechnologií. Cílem spolku je přispívat k rozvoji vzdělání české veřejnosti, a to hlavně poskytováním informací o vědeckých poznatcích z oblasti moderních technologií. Vědecká veřejnost rozhodně podporuje rozvoj biotechnologií a jejich uplatnění v zemědělství. Vědce o výhodách a přednostech biotechnologií není třeba přesvědčovat. Velmi dobře si uvědomují, jak se stále rozevírají nůžky mezi nárůstem celosvětové populace a množstvím požadavkem na uspokojení její výživy a úbytkem orné půdy. Bohužel ale spotřebitelé potravin, nemající nejmenší představu o zemědělství, jsou často, velmi mírně řečeno, zdrženliví a nedůvěřiví. To platí zejména v zemích EU, kde je navíc uplatňován a silně prosazován princip předběžné opatrnosti. Klasickým

příkladem je téměř 40 let trvající diskuse o bezpečnosti využívání GMO v zemědělství. Ta se změnila ze souboje vědeckých faktů v politikum zatížené řadou mýtů. Neuspěla ani GMO kukuřice s vloženým genem z půdní bakterie *Bacillus thuringiensis*, která kukuřici propůjčuje odolnost proti škodám způsobeným zavíječem kukuřičným. Navzdory tomu, že v celosvětovém měřítku jsou GMO plodiny významnou složkou zemědělské výroby, podíl ploch v zemích EU je v porovnání se světem zanedbatelný. Navíc, včetně ČR, klesá nebo stagnuje. V ČR ještě v roce 2008 se pěstovala GMO kukuřice u 167 pěstitelů na ploše 8 380 ha. V roce 2016 jediný pěstitel osel 75 ha. V současnosti se zde žádná GMO kukuřice již nepěstuje. Ani pro hospodářská zvířata, ani pro potravinářské účely. Přitom GMO plodiny se ve světě pěstují již od roku 1996 a nejčastěji se zaměřením na odolnost vůči suchu, škůdcům či herbicidům.

Cílené šlechtění rostlin je pro lidstvo příležitostí a výzvou, ale jak ukazuje GMO, je také politickým populismem.

I proto si BIOTRIN klade za cíl přispívat k rozvoji vzdělání české veřejnosti, což se děje různými způsoby. Najdeme je na www.biotrin.cz. K hlavním činnostem patří vydávání článků a různých publikací s podporou Ministerstva zemědělství. Již legendární publikací je GMO bez obalu, poprvé vydaná v roce 2012 autorem prof. RNDr. Jaroslavem Drobníkem, Csc. V roce 2016 vyšla ve čtvrtém vydání.

BIOTRIN a CRISPR – TALEN

Navzdory tomu, že v případě GMO plodin Evropské ujednání, současná věda před cca 4–5 lety přišla s další novou technickou šlechtění rostlin pod pojmem CRISPR. Tímto postupem se mění pouze původní, „přírodní“ geny daného organismu. Žádné cizorodé geny se nevyčleňují, nevzniká žádný GMO. Takzvaná editace genomu umožňuje velmi precizní cílené šlechtění plodin. Další z nových technik šlechtění, která je řazena do stejné skupiny jako CRISPR, se nazývá TA-

LEN. Pojmenování techniky vzniklo podle specifických proteinů TALE. Na předem vybraném místě genomu TALEN vytváří zlom, který je následně opraven přirozenými opravnými mechanismy buňky. Píši o tom proto, že se opět jedná o iniciativu BIOTRINU. V roce 2020 vydal publikaci CRISPR – TALEN, jejímž cílem je opět ukázat veřejnosti, že svět opravdu nespí. Ostatně podtitulem publikace jsou „Příklady rostlin vyšlechtěných s pomocí nových technik šlechtění“. Je zde prezentováno celkem 24 geneticky editovaných rostlin, které se již podařilo získat s pomocí nových šlechtitelských technik CRISPR a TALEN. Struktura obsahu je velice jednoduchá. Míří na přesvědčení laické veřejnosti o výhodách uvedených metod šlechtění. V kroužkové vazbě je na jedné straně kreativní kreslený obrázek plodiny, na straně protější jméno plodiny, nová vlastnost, země, zdroj informace a původní vědecký zdroj. Pro větší představivost uvádím: hlávkový salát (zvýšení obsahu vitamínu C, zpomalené hnědnutí, Čína), ječmen (odolnost vůči typu viru zakrslosti pšenice, Maďarsko), brambory (změna složení škrobu, Švédsko), řepka (zvýšení odolnosti proti hnilobě stonku, Čína), kukuřice (tolerance vůči suchu, USA), réva vinná (rezistence proti plísni šedé, Čína).

Výrazně podrobněji a ve větším rozsahu se stejné problematice věnuje právě vydaná publikace Moderní biotechnologie v kostce. Názorně na řadě kreseb a příkladů ukazuje, že biotechnologie jako takové mají obrovský potenciál a jejich výzkum je v Evropě na vysoké úrovni. Příklady uvedené v obou publikacích svědčí o tom, že plodiny vzniklé použitím nejnovějších technik šlechtění CRISPR a TALEN mohou úspěšně bojovat s klimatickou krizí a předejít nedostatku potravin do budoucna. Jde o to, aby si to co nejdříve uvědomila nejen veřejnost, ale hlavně registrační orgány v EU. Až dosud je to z jejich strany kontraproduktivní. Na jedné straně přijímají projekty na ochranu proti suchu, restringují bez náhrady účinné látky přípravků na ochranu rostlin, na druhou stranu nepřijímají to, co jim nabízí u řady plodin moderní šlechtitelské metody. Vypadá to, že současné vedení různých komisí EU skutečně povstalo jen z úřednických neposkvrněných praktickým životem. Zpoždění Evropy vůči světu se stále zvětšuje. Jak dlouho to bude ještě trvat?

Ing. Michal Vokřál, CSc.

Podívej se do pole

Zdravé plodiny jsou základem zdravých potravin i zdraví lidí

Připojte se k projektu a pomozte veřejnosti pochopit důležitost a roli ochrany rostlin v zemědělství.

✓ **Ošetřeno**

✗ **Bez ošetření**

Úroda v ohrožení!

Více informací o projektu
„Podívej se do pole“
najdete na našem webu
www.ccpa.cz

Na rajčata nasadili v Haňovicích hmyz místo chemie

„Od doby, co pěstujeme rajčata, jsem se na nich stal takřka závislým. Nejraději je mám čerstvá,“ říká Petr Koukal, předseda představenstva Zemědělského družstva Haňovice.

Do skleníků, kde družstvo pěstuje cherry rajčata téměř po celý rok na ploše zhruba 3 ha, přichází každý den už kolem páté hodiny ráno kromě víkendů. „V odpoledních hodinách bývá větší teplo a ve sklenících se to ještě násobí. Lidem se hůř pracuje,“ vysvětluje s tím, že to platí především pro letní měsíce. V zimě přicházejí zaměstnanci do skleníků o hodinu později. Kromě Koukala se o rajčata starají v Haňovicích na Olomoucku další tři desítky lidí.

Podlouhlá rajčata odrůdy Angelle pěstují v Zemědělském družstvu Haňovice ve dvou sklenících propojených expediční skladovou halou. Rostliny nerostou ze země, ale z matrací naplněných kokosovou drtí. Obtácejí se kolem provázků spouštěných ze stropu skleníku až do přibližně 3 m. Když rostlina dosáhne této výšky, je spuštěna o kousek dolů, aby měla prostor pro další růst. „Když na konci sezóny rostliny likvidujeme, mohou mít na délku až 15 m,“ poznamenal šéf podniku. Výhodou tohoto způsobu pěstování je podle Koukala delší období, po které družstvo může rajčata sklízet. Začátkem října se zasadí rostliny a zhruba za 8 týdnů začnou rodit. Celková vegetace pak trvá do poloviny září. Poté pracovníci skleníky vyčistí a připraví na další sezónu. To znamená, že podnik sklízí rajčata 10 měsíců v roce. Úroda jen za loňský rok dosáhla podle předsedy družstva celkového objemu 650 t rajčat. Přestože to byl podle Koukala dosud nejlepší výsledek za 5 let fungování skleníků, hospodaření skleníků zůstává ztrátové.

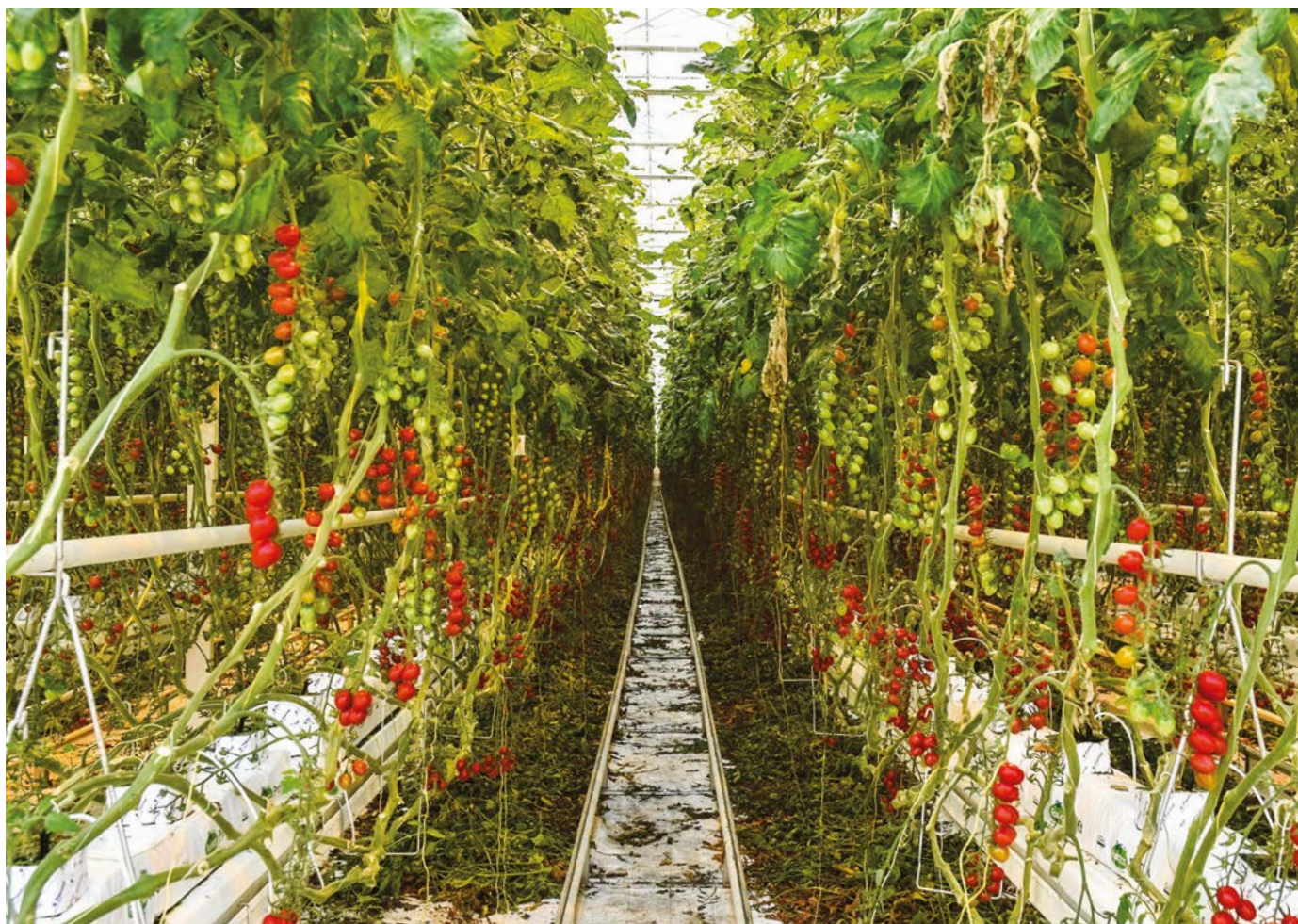
Družstvo má však další příjmy z pěstování pšenice, ječmene, cukrovky, řepky a krmných plodin. Zabývá se také chovem prasat a dojeného skotu. Podle poslední zveřejněné výroční zprávy za rok 2019 dosáhlo družstvo obrátu ve výši téměř 292 mil. Kč a zisku skoro 23 mil. Kč, což bylo více než v předešlém období.

Koukal doufá, že se do zisku postupně dostanou i skleníky s rajčaty. „Loňský rok byl takový zvláštní kvůli pandemii covidu-19. V obchodech sice některé měsíce zdražila zelenina, ale za rajčata jsme dostali méně peněz než v před-

ZD Haňovice

- 5 let fungování
- 2 skleníky
- 2,88 ha je pěstební plochy
- 32 zaměstnanců
- 650 tun rajčat ročně

chozím roce. Nejsme tvůrci ceny," sdělil předseda družstva s tím, že velký vliv mají slevové akce v obchodech. Kdy se podniku obchodování s rajčaty vyplatí, proto nechtěl odhadovat.

Zlepšení postavení rajčat z Haňovic na tuzemském trhu si Koukal slibuje od získání mezinárodní certifikace Zerya, čehož se podniku podařilo dosáhnout v prosinci loňského roku. To znamená, že rajčata splňují standardy španělské společnosti Zerya a neobsahují zbytky pesticidů. Kromě Zemědělského družstva Haňovice směřují toto označení v Česku nyní používat pouze dva další podniky. Ochranu před škůdci rajčat řeší družstvo místo chemických prostředků nasazením hmyzu. „Využíváme parazitické vosičky a dravé ploštice. To jsou přirození nepřátelé organismů, které rajčatům škodí," vysvětlil Koukal. Tato biologická ochrana je podle něj mnohem dražší než chemická. Družstvo dále pořizuje čmeláky pro opylování rostlin. „Čmeláci jsou věrnější a více se drží ve skleníku na rozdíl od včel, které vylétávají častěji. Čmeláci nejsou tak náchylní na rozdíly teplot než včely a pracují v nadsázce řečeno za každého počasí," doplnil šéf podniku. K zalévání pak používá družstvo z převážné části dešťovou vodu, kterou zachytává ze střech skleníků a dalších budov. Pandemie covidu-19 podle Koukala chod družstva zatím významně neovlivnila, pozitivní

test na nakažlivou nemoc měly jednotky zaměstnanců z více než stovky lidí. „Problém je spíš v tom, že mnoho pracovníků má malé děti a v době zavřených škol a školek s nimi musejí být doma. Bereme proto občas brigádníky," řekl. Nicméně pandemie prodrazila některé provozní náklady, jako

jsou rukavice využívané k práci ve sklenících. Kvůli vyšší poptávce se jejich cena zvýšila a v jednu chvíli byly podle Koukala jen těžko k dostání.

Barbora Pánková, Agrární komora ČR
Foto archiv ZD Haňovice

ČR fatálně zanedbává rozvoj lodní dopravy

Na skutečnost, že se v ČR už desítky let nepostavila na páteřních vodních tocích (navzdory povodním na přelomu tisíciletí i navzdory pětiletému období sucha ve druhé polovině dvacátých let tohoto století), žádná významná vodohospodářská stavba, může naše země v budoucnosti doplatit. Nejde ale pouze o výstavbu nových přehrad, ale také plavebních stupňů, jejichž symbolem je mimo jiné děčínský jez. Ani v tomto případě ale nejde jen o tuto stavbu.

Vybudování plavebních stupňů je přitom základem předpokladem rozvoje lodní dopravy, a to především mezinárodní lodní dopravy využívající síť evropsky významných vodních toků, přičemž lodní doprava je vnímána jako doprava ekologická a nezatěžující životní prostředí v takové míře jako kamiónová doprava. Paradoxně jsou to ale především ekologické regulace a požadavky, které technické stavby na vodních plochách blokují a v praxi jim zcela zamezují, ačkoli právě podle ekologické vize EU by se mělo do roku 2050 převést 75 % stávající kamiónové dopravy na železnici a vodní cesty. I když je taková ambice, vycházející ze

strategie Green Deal (Zelená dohoda) v praxi téměř nesplnitelná, je jisté, že EU bude klást na vyšší využitelnost vodních cest důraz, a pokud by měla být tato politika uskutečňována v podmínkách naší země, má ČR k dispozici jen Labe pro splavnění do Německa a Odru pro splavnění do Polska. Dohodu Green Deal navíc naše země v obecné rovině odsouhlasila, takže tato deklarace bude muset být dříve či později naplněna nějakými činy.

Prvním, alespoň psychologickým signálem, by mělo být zachování stávajících zbylých tuzemských lodnic. Těch zbývá v současné

době na území ČR jen několik, ačkoli bylo u nás původně loděnic mnohem více. V současnosti největší a nejlépe vybavenou loděnicí v ČR je Loděnice Děčín Boletice/Křešice, která je svou schopností vyzdvihnout na lodní výtah a zase spustit na vodu loď o délce větší než 100 metrů jediná ve střední Evropě, a takto plně vybavená je dokonce jako jediná na toku páteřní evropské řeky Labe. Při současných požadavcích na ochranu přírody a říčních niv navíc nelze předpokládat, že by další taková loděnice mohla v současnosti někde na Labi vzniknout, a proto je žádoucí i nadále tuto loděnici zachovat.

Uvedená Loděnice disponuje třemi lodními výtahy a v praxi je tak schopna opravovat nebo vyrábět současně šest lodí o délce více než 90 m. Zatím poslední vyrobenou „maxilodí“ se stal chemický tanker o délce přes 110 m a váze 700 t se šesti navzájem oddělenými komorami, což v praxi znamená současný převoz šesti různých komodit, včetně potravinářských, bez jakéhokoli rizika vzájemné kontaminace. Právě zemědělské komodity přitom patří a v minulosti patřily mezi zboží typické pro transporty po vodě. Bohužel, zmiňovaný tanker byl vyroben pro holandského zákazníka – naše loděnice totiž od roku 1993 nevyrábily ani jedno plavidlo pro české vodní cesty, ačkoli v minulosti patřilo Československo mezi významné výrobce lodí a bylo také největším „suchozemským“ výrobcem lodí na světě s celkovým počtem více než 1 000 plavidel.

Nejen přeprava zemědělských komodit ale spojuje oblast zemědělství a lodní dopravy. Současné lodařství v ČR totiž po listopadu 1989 prošlo a prochází hodně podobným vývojem jako tuzemská produkce zemědělských komodit a částečně i potravin, totiž vytvářením nízké přidané hodnoty, která se vytváří především v zahraničí, a naše země tak o skutečný zisk z výroby lodí přichází. I zmiňovaný tanker je v podstatě jen „lodní surovina“, takzvané „kasko“, které bude technologicky dostrojeno až v cílovém místě, přičemž jde zejména o elektroniku, zařízení kabiny apod. Což je téměř stejný princip, jako když se z ČR vyváží mléko nebo i nedostatečně vepřo-

vé maso a ze zahraničí k nám proudí produkty z vepřového masa nebo finální mlékárenské produkty. Není to tedy zdaleka jen zemědělství, které bylo negativně postiženo transformací naší ekonomiky.

Ani na záchranu zemědělství, ale ani na záchranu loděnic a lodní dopravy nemusí být pozdě. Jak totiž věří člen správní rady společnosti České loděnice, a.s. a bývalý ředitel Ředitelství vodních cest ČR (ŘVČ) Jan Skalický, stačilo by například obnovit spektrum subdodavatelů tak, aby bylo u nás možné lodě vyrábět od začátku až do konce a tím navázat na tuzemskou tradici výroby lodí v minulosti. Ještě v roce 1990 spolupracovaly podle Skalického naše loděnice s celkem 295 subdodavateli, zatímco v současné době se jejich počty pohybují v jednotkách. Výsledkem pak je, že se v ČR vyrábí jen „železařina“, tedy lodní surovina s nízkou přidanou hodnotou. Samotná Loděnice Děčín Boletice/Křešice, ale nejen ta, se pak může podle Skalického podílet na výrobě nové moderní flotily lodí, nutných k alespoň částečnému splnění deklarovaných závazků Green Deal, stejně tak ale mohou naše loděnice vyrábět menší rekreační plavidla pro české vodní cesty nebo zařízení na samotnou údržbu vodních cest, jako jsou plovoucí bagry a další technologie, které dnes musí ČR dovážet ze zahraničí. Prostor pro další zakázky ale vidí Skalický i v procesu revitalizace oblasti severních Čech po útlumu těžby hnědého uhlí. V uvedené oblasti je v plánu výstavba 15 větších či menších jezer (některá z nich již existují), na

nichž mohou a měly by vznikat přečerpávací nebo plovoucí elektrárny – a právě komponenty pro ně by bylo možné vyrábět například v loděnicích.

Zatím je to ale tak, že nejen loděnice, ale i přístavy nebo rejdaři nezískali v době uzávěrky tohoto čísla AGRObase ani kompenzace za ztráty způsobené regulacemi v souvislosti s tlumením expanze koronaviru. Lodní doprava jako celek přitom podle Skalického požadovala dohromady pouhých 88 mil. Kč, což je ve světě miliardových kompenzací v rámci celé řady anticovidových programů v zásadě směšná částka. Je tomu tak ale především proto, že se odbor vodní dopravy na Ministerstvu dopravy nedokázal ani za více než rok dohodnout na metodice výpočtu k úhradě ztrát, a to jak s adresáty pomoci, tak zejména s dalšími odbory na ministerstvu. Což leccos vypovídá o tom, jakou reálnou pozici, především pak v konkurenci se železnicí, lodní doprava na Ministerstvu dopravy má. Jenže možnosti železnice alternovat většinu kamionové dopravy jsou omezené, a navíc je třeba vytvořit pro splavnění našich páteřních řek v rámci evropských vodních cest vhodné podmínky, což je již zmiňovaný (nejen) plavební stupeň Děčín. To by totiž umožňovalo fakticky celoroční nákladní lodní dopravu po Labi a v důsledku zlepšení stavu životního prostředí částečným nahrazením dopravy po silnici. A na to by měli slyšet i ochránci přírody, i tvůrci vize Green Deal.

Redakce Agrobase

S koněm si musíte navzájem důvěřovat, říká Fousek. S chladnokrevníkem stahuje dřevo

Klučinu na rodinné vycházce v Gránickém lese u Znojma zaujal výjev jako z historie. „Prrrr,“ zastavuje statného hřebce v postrojích muž s opratěmi v ruce. Otírá si pot z čela, letmo poplácá koně po boku. „Stahujeme dříví z kopců,“ vysvětluje koňák Jiří Fousek.

Zcela se vymyká zažitým představám o starých vrásčitých mužích s koňmi. Teprve dvatřicetiletý nadšenec z Rudlic na Znojemsku chová koně pro zálibu. „Tohle je Gavor, 3,5 roku

starý tažný hřebec polského chladnokrevníka. Mám doma ještě jednoho hřebce, kobylku a hříbě,“ prozrazuje.

Majitel stavební firmy si tak plní sen. „Na koních jezdím v sedle od 12 let. Po úrazu manželky, která si při pádu ze sportovního koně zlomila obratel, jsem ale vyměnil horkokrevníky za tažné koně. Nechtěl jsem však, aby se jen tak poflakovali v ohradě, věděl jsem, že je potřeba jim vymyslet práci. Proto občas uvítám zakázku jako třeba teď od Městských lesů Znojmo na stahování dřeva z nepřístupného terénu,“ vypráví mezi úpravou koňského postroje Fousek.

Koně na práci v lese už v dnešní době podle něj skoro nikdo nemá. „Přitom je leckdy nenahraditelný. Dostane se tam, kam těžká technika neprojde, potřebuje jen zhruba 80 cm, aby se vešel mezi stromy. Nezničí porost, nešlápne na mladé stromky, podejde pod větvemi. Za čtrnáct dní nepoznáte, že v lese byl, protože půdu neudusá, nedělá koleje,“ oceňuje Fousek.

Za romantickým pohledem z povzdálí se skrývá ale tvrdá fyzická práce. „Za 4–6 hodin vypiji 3 balení vody, trpí kolena, záda. Musím dávat pozor na oči, protože od koně střílí větve, a také dobře koukat pod nohy. Kůň musí poslouchat na slovo, na „prrrr“ musí hned zastavit. Kdyby ne, tak mám každou chvíli vymknutou nohu,“ uvědomuje si riziko. Do terénu se proto může vypravit jen s koněm, s nímž si vzájemně důvěřují. „Musíte ho mít přečteného a on vás. Důvěra je zásadní. Má přece jen 900 kg, kdyby chtěl, kopne mě do hlavy a je po mně. Gavora mám doma teprve 4,5 měsíce, jsme už sehraná dvojka,“ považuje si Fousek.

Kamarádům zora s koněm i zahradu. „Pak koukáme na hotovou práci, dáme si pivo a jsme spokojení. Krásné chvíle prožíváme i s rodinou, když vyjedeme s bryčkou při západu slunce. To zapomenete na všechny starosti světa. Proto dokud budu dýchat a finančně to zvládnou, koně doma budou,“ má jasno Jiří Fousek.

V Gránickém údolí pomáhá Fousek likvidovat stromy zničené po kůrovci. „Svou práci dělá s obrovskou láskou. Gavor je vlastně ještě puberták, ale i tak je radost pohledět, jak jim jde práce společně od ruky,“ oceňuje Jana Trojanová z Městských lesů Znojmo, kteří porost v údolí spravují.

Gránice jsou jedinečným klenotem Znojma. Pár minut od historického centra města se ocitnete uprostřed kouzelného kaňonu, kde na stres běžného dne okamžitě zapomenete. Tak vstupte bez klepání,“ lákají úvodní slova webu milovníky přírody do Gránického údolí. Lesy tam ale v poslední době ničí kůrovec a sucho, správci počítají škody na zhruba čtvrtině rozlohy hospodářství. V stojících mrtvých stromech jsou vidět chodbičky larev. „Nachází se i v blízkosti cest a ohrožují návštěvníky, biomasu po těžbě pak využíváme k obnově živin,“ uvedla Jana Trojanová z Městských lesů Znojmo.

Dagmar Sedláčková
Foto: osobní archiv Jiří Fousek

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

**Projekt Ministerstva
zemědělství**

POZNEJ SVÉHO FARMÁŘE

**Ochutnávka místní produkce,
prohlídka farmy, farmářský trh s lokálními
potravinami, program pro děti**

www.poznejsvehofarmare.cz

Jaká může být budoucnost lesnických podpor v ČR

Vzhledem k tomu, že ani příznivější počasí v loňském roce nezastavilo pokračování kůrovcové kalamity v lesích na území ČR, nesnižuje se ani letos potřeba dotací do lesního hospodářství.

V průběhu únorové online konference na to poukázalo Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR (SVOL) s tím, že minimální potřeba podpor, především jako kompenzace kumulujících se ztrát z prodeje dřeva i jako příspěvek na zalesňování vykáce- ných porostů, činí 5,8 mld. Kč jen pro letošní rok. Podle expertů SVOL budou konečná čísla vývoje nahodilé těžby za rok 2020 minimálně srovnatelná s rokem 2019 a sdružení tak od- hadlo nahodilou těžbu u nestátních vlastníků lesů na 14,6 mil. kubíků. „Meziroční navýšení nahodilé jehličnaté těžby mezi lety 2019 a 2020 u respondentů z interního šetření SVOL dosáhlo 9 %. Na základě reálných dat respondentů tohoto průzkumu a našich propočtů by příspěvek na zmírnění dopadů

kůrovcové kalamity za rok 2020 u nestátních vlastníků lesa odpovídal částce 779 Kč/m³ a předpoklad skutečné finanční potřeby 11,4 mld. Kč,” konstatoval v rámci zmíněné tiskové konference expert Sdružení na finanční otázky související s hospodařením v lesích a správce Kolowratského majetku Martin Fojt.

Skutečnost, že kůrovcová kalamita nekončí a pouze se přesouvá z Moravy a Vysočiny směrem na západ naší země, potvrdil v průběhu uvedené webkonference také ředitel Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti (VÚLHM) Vít Šrámek. Podle něj sice činil loňský průměrný úhrn srážek 111 % oproti dlouhodobému normálu z let 1981 až 2010, to však stačilo jen k poklesu množství

nezpracované kůrovcové hmoty. Jak přitom všichni vlastníci i správci lesů v naší zemi věří, současná kůrovcová kalamita postupně za několik let odezní, pokud tedy bude alespoň trochu příznivé počasí, což naznačil už závěr roku 2019, téměř celý průběh loňského roku a nasvědčuje tomu zatím i začátek letošního roku, jak co do srážkových úhrnů, tak množství sněhové pokrývky. Kardinální otázkou tak je, jak bude možné (ale taky nutné) podpo- rovat tuzemské lesnictví nadále.

Opakovaně to zaznělo i na online prezentacích dvou pracovních skupin Ministerstva země- dělství, jejichž cílem je diskuse o aplikaci připravovaných zásad Společné zemědělské politiky EU (SZP) do tuzemské legislativy

a dotační praxe. Jak ovšem právě při těchto diskusích také zaznělo, i přes zveřejnění základních principů udržitelnosti lesnictví v EU zatím neexistuje a ani v nejbližším programovém období existovat nebude Společná lesnická politika EU, takže využití evropských peněz bude možné jen okrajově a především na environmentální účely, případně na podporu agrolesnictví.

Problém je i s dosud neuzavřenou definicí oprávněného žadatele v rámci podpor na takzvaná plošná lesnická opatření. Podle stávající legislativy EU nemůže být příjemcem environmentálně zaměřených dotací státní podnik, a tedy ani v ČR dominantní správce lesních porostů, státní podnik Lesy České republiky (Lesy ČR), ani Vojenské lesy a statky. Jenže právě státní lesy mohou účelně udržovat například habitatové stromy už i proto, že se mohou jejich linie vyskytovat na větší ploše, kterou často státní podnik obhospodaruje, a ještě více to platí pro další z možných dotačních titulů, který má být zaměřen na zachování porostního typu dřevin. Vůbec největším problémem je ale celková sanace lesů, a to nejen po kůrovcových těžbách. Do zvýšení odolnosti lesních porostů v ČR lze také počítat aktivity týkající se zadržování vody v lese, tedy programy Vracíme vodu lesu (Lesy ČR) a Živá voda (VLS). Na takové projekty nemají menší vlastníci lesů peníze a nejsou na ně ostatně připraveny ani žádné dotační programy v rámci aplikace SZP.

Stále častěji se tak skloňuje možnost konstrukce nějaké lesnické SAPS, respektive plošné platby na údržbu lesních porostů, i proto, že razantní několikaletý propad cen dřeva nelze jen tak nahradit, neboť možný ekonomický profit z nově vysazených porostů přijde až za desítky let. Ministerstvo zemědělství nicméně možnost plošné platby do lesnictví zcela nevylučuje, upozorňuje ale, že přitom v rámci EU není žádný vzor, jak takové platby nastavit. Na druhou stranu ale není naše země sama, která by nějakou podobu „jednotné platby na lesnickou plochu“ přivítala, a avizované „zelenání SZP“ by proto mohlo být argumentem k nějaké konstrukci nově koncipovaných podpor do lesnictví, když už se konstruuje celá řada podpůrných programů, s nimiž zatím nemá ani ČR, ale ani další země EU žádné praktické zkušenosti. Zatím je to ale tak, že by musely být plošné lesnické podpory hrazeny z národních zdrojů, což by ovšem v praxi znamenalo něco, co už je známo právě ze zemědělství – totiž soutěž národních rozpočtů. V tom by ČR téměř jistě prohrála, zvláště v době „pokoronavirové“, v níž bude na státní, a tedy i na resortní rozpočet vytvářen nepochybně velký „antidotační tlak“.

Právě lesnictví, respektive agrolesnictví je přitom jedním z nových plánovaných podpůrných programů, ty se však týkají souběhu zemědělského a lesního hospodaření a v praxi

tedy nelesní zeleně. „Nějaké stromy“ tak v budoucnosti podporovány budou, ne ale „ty hlavní“, které by bylo třeba podpořit prioritně, tedy lesní porosty jako takové. Dobrý zdravotní stav lesních porostů je ovšem jedním z důležitých nástrojů k prevenci rizik sucha i šíření škůdců, stejně tak jako je podporou biodiverzity i udržitelnosti. Tedy všeho toho, co je podle EU v budoucnosti prioritou a co také, často poněkud emotivně, požaduje laická veřejnost. Ostatně i samotné navrhované agrolesnické programy mají pořad řadu otázek. Jedním z nich, ekonomicky docela významný, je roz-

dílná cena a ujmavost sazenic a již předpřetovaných stromků, což by mělo být nějakým způsobem v nastavení dotací akceptováno. Dalším pak je „kauza akát“, který není a nebude zařazen do seznamu vhodných dřevin kvůli své značné vitalitě. Předmětem diskusí je i množství vysazovaných stromů i počet životaschopných jedinců po uplynutí pětilete dotace, stejně tak jako vzdálenost sponů pro různé druhy dřevin, včetně ovocných.

Především je ale i v tomto případě otázka, co bude dál po splnění základního pětileteho závazku, což je v praxi modelově stejný problém jako zatímní „bílé místo“ na mapě dotací po skončení kompenzací po odeznění kůrovcové kalamity, jen v mnohem menší míře. Vizi, jak dál v podpoře lesnictví ve světle nových skutečností pokračovat, je tak nepochybně jedním z důležitých úkolů pro Ministerstvo zemědělství, kterou by bylo vhodné lesníkům v naší zemi prezentovat co možná nejdříve.

Redakce Agrobaze

Kůrovcová kalamita ukázala, jak je i silný ekosystém zranitelný, náprava lesů ještě bude dlouhá a náročná.

Když vady dříví nejsou na závadu

Dřevo přesílené nebo s vadami může být pro někoho synonymem nesnadno opracovatelného, respektive nekvalitního materiálu. Pro řemeslníky bratry Václava a Davida Frassovy to jsou však vítané, ba dokonce vyhledávané aspekty, které dělají jejich ručně vyrobený nábytek a dekorace zcela nevšedními. Mnohdy tak dávají druhou šanci i palivovému dříví v podobě originálních designových kousků pod vlastní značkou Frassa Tapp Wood ve své dílně ve středočeských Kamenných Žehrovičích. V korespondenčním rozhovoru jsme se dozvěděli o jejich profesních začátcích, o dřevu, které pro výrobu poptávají, ale třeba i jakou má lokální ruční výroba pro zákazníky hodnotu.

Řemeslníci David (vlevo) a Václav Frassovi si poradí i s předimenzovaným dřívím, ze kterého vyrábí zejména stolové fošny

KDYŽ ZÁLIBA PŘEJDE V PROFESI

Výrobě fošen a unikátního nábytku a dekorací z atypického dřeva jste se společně začali věnovat před pěti lety. Jak jste si k tomuto řemeslu našli cestu a co pro vás práce se dřevem znamená?

Dříve jsme se oba věnovali povolání z úplně jiných odvětví, s prací se dřevem jsme velké zkušenosti neměli. Záliba, která se stala naší profesí, se v nás probouzela postupně. Z počátku jsme těžili palivové dřevo samovýrobou. Tvary, struktura a ornamenty ve dřevě některých stromů pro nás byly ale natolik krásné, že byla škoda je spálit, a tak jsme se rozhodli začít je zpracovávat. Vyrobili jsme si katr z motorové pily a hliníkových profilů, a tak vznikl přístroj na podélné řezání kmenů. Průřez tohoto stroje byl jen 25 cm a šlo s ním řezat fošny například na výrobu plotu apod. Naš první stůl byl konferenční, vyrobený z dubového pařezu pocházejícího z Lánské obory. Máme ho dodnes. Následně jsme vyrobili několik menších stolků a poměrně velkou dubovou sestavu ze stolu a dvou lavic. Práce se dřevem nás natolik zaujala, že jsme se rozhodli pro výrobu stolových desek z jednoho kusu dřeva. Narazili jsme však na problém – v našem okolí nebylo možné sehnat fošny požadovaných rozměrů. Našeho snu jsme se však nehodlali vzdát, a proto jsme si pořídili pilu, se kterou prořízneme i kmeny o průměru až 160 cm. Díky tomu jsme teď schopni vyrábět desky podle naší původní představy. Naši dílnu a výrobní procesy od té doby neustále zdokonalujeme. Přidáváme vybavení, které nám dává další možnosti při výrobě. Do budoucna plánujeme prezentovat naši práci v showroomech, kde bude krásně vidět, jak výrobky vypadají v obytném prostoru. Práce se dřevem je pro nás radostí. Každý kousek je originál, ukáže nádhernou kresbu dřeva, které rostlo i stovky let. Proto pro nás znamená především pokoru ke starému, kdysi živému materiálu.

VADY DŘEVA JSOU VÍTÁNY

Předimenzované kmeny, suky, křivost, hniloba, zbarvení dřeva i mechanická poškození – to pro vás nejsou vady, ale vyhledávané aspekty pro vznik jedinečného designového kusu nábytku či dekorace. Z jakých druhů dřevin a kvality je dřevo pro vaši výrobu nejvhodnější?

Všeobecně vyhledáváme tvrdé dřeviny, které jsou nadrozměrné, atypické a v nejlepší případě obojí dohromady. Nejradši pracujeme s dubem, bukem či jasanem. Vhodný je pro nás ale třeba i smrk, který má například 100 cm v průměru, nebo jakékoliv zakroucené větve, které pak tvoří na finálním výrobku nádherné tvary. Vady, které zmiňujete, právě vítáme. Jsou pro nás výhodou. Zajímavé je pro nás i přesílené či jinak netradičně rostlé dřevo. Vznikají z něj totiž ty nejkrásnější kusy nábytku. Na podobě vstupního materiálu nám tolik nezáleží – v každé vadě vidíme skrytý potenciál. Upřednostňujeme kmeny z mrtvých či nemocných stromů, které by se stejně musely pokácet. Vždy je pro nás překvapením, jaký ornament, či dokonce podobiznu příroda vytvořila a co na nás čeká v prořízlém kmeni. Například v jedné bukové fošně byla vyobrazena věrná podobizna žraloka, která dnes visí ve stejnojmenné restauraci jako dřevěný obraz s jejich ikonou.

Jak náročné je pro vás takové dříví sehnat a co by vám v tomto směru pomohlo?

Z počátku bylo náročné sehnat dříví, které by se nám pro výrobu hodilo, ale hledali jsme, kde se dalo. Většinu kmenů, se kterými jsme měli možnost pracovat, jsme získali náhodou. Příkladem je kmen, ze kterého jsme vyrobili fošnu na stůl, který jsme později přihlásili do soutěže Stůl roku 2020 – jednoho dne jsme při cestě z montáže narazili na odložené kmeny buku, které sloužily jako zábrana pro vjezd na lesní cestu. Nechali jsme na nich vzkaz s naším kontaktem a doufali, že se časem někdo ozve. Opodál jsme však narazili na kamion nakládající dřevo a přes asistujícího lesníka získali kontakt na majitele daných kmenů. Právě pro jejich využití jako zábrany nám je nejdříve nechtěli poskytnout, ale po dlouhém smlouvání se nám kmeny přesto podařilo získat, a tak mohl vzniknout tento originální kousek. Postupem času jsme si sehnali kontakty na lesní správy v různých lokalitách a momentálně máme pár zajímavých kusů v zásobě. Rádi ale přijmeme novou nabídku na přesílené nebo vadné kusy, které by pro jiné podniky mohly být těžko zpracovatelné. Přijímáme i jednotlivé kusy, které jsme schopni si sami dopravit. Jelikož vyhledáváme velmi specifické kusy, není pro nás vhodné skupovat celé kamiony. Zajímavý pro nás může být i zdánlivě obyčejný kmen. Ten potom nemusí skončit v kamnech, což se nám líbí.

Jakou cestu u vás dříví čeká od surového kmene až po finální produkt?

Získané kusy kmenů obvykle necháme pár

Stůl ze starého křivoklátského buku, se kterým bratři vyhráli druhé místo a ocenění za jídelní stůl v soutěži Stůl roku 2020 v kategorii Wood&epoxy

Kombinace přesíleného dřeva s atypickým tvarem je vítaným vstupním materiálem pro výrobu jedinečného nábytku

let odležet a přirozeně schnout. Potom je řežeme na fošny a necháme dál vysychat, ať už přirozeně, nebo v sušičce, kterou jsme si také vyrobili sami. Dále je opracováváme na rozměr požadovaný zákazníkem a ošetřujeme směsí olejů a vosků. Konkrétní složení finálního nátěru je však naše výrobní tajemství. Velmi rádi pracujeme například i s dutými kmeny apod., které nejsou vhodné na výrobu stolových fošen. Vyrábíme z nich nejrůznější dekorace, jako třeba lampy a hodiny. O fošny jako takové je jinak velký zájem u domácích kutilů, kteří si rádi stůl „dovyrobí“ podle svého.

VÝZVY SOUČASNÉ DOBY

V současnosti je trh s jehličnatým dřívím silně ovlivněn jeho přetlakem vlivem kůrovcové kalamity, svůj podíl v problematice dodávek dříví nese do jisté míry i pandemie covid-19. V čem je to pro vás jako malovýrobce výzvou?

S kůrovcovými stromy většinou nepracujeme. Kůrovcová kalamita nás limituje zejména proto, že se kácí hlavně napadené stromy. Potom se stává, že kmeny, které sháníme, nejsou pro lesní hospodáře prioritou v těžbě, a tedy ani v prodeji. Nemáme proto tak snadný přístup ke dřevu, které pro naši výrobu

Ani rozsáhlá hniloba ve kmeni pro řemeslníky není na závadu. Z fošny po opracování vznikne třeba originální designová stolová deska

potřebujeme. Tato situace nás momentálně ovlivňuje více než covid-19.

Problémy způsobuje také chalara na jasaněch. Zaznamenáváte větší nabídku této dřeviny a používáte ji při výrobě?

Jasan při výrobě používáme a s chalарou jsme

se na něm zatím nepotkali. Obvykle se k nám jasan dostane z parků, zahrad anebo z výřezů podél silnic a takové kmeny byly většinou pokáceny kvůli tomu, že byly nebezpečné. Rádi bychom však od majitelů lesů či lesních správ dostali nabídku na tyto kmeny, které jsou přesílené a jakkoliv narušené.

HODNOTA RUČNÍ VÝROBY

Do jaké míry jsou dnes zákazníci ochotni podpořit kvalitní ruční práci lokálních řemeslníků a nezaměnitelnost výrobku oproti zahraničním dodavatelům či velkovýrobcům?

Spousta zákazníků netuší, že k těmto jedinečným a netradičním výrobkům vede dlouhá cesta. Právě proto to není levná záležitost. Zpracování u nás probíhá od živého kmene k hotovému výrobku, což trvá i několik let. Je tedy potřeba zmínit, že všechny kusy z naší výroby jsou originály a vydrží po desetiletí, což se nedá srovnat s produkty z velkovýroby. Každý jeden kus je specifický a neopakovatelný, často i přímo vyrobený na přání klienta. Zákazníci, kteří poznají kvalitu řemeslných výrobků, se však na základě zkušenosti s nimi rádi vrací a nechávají si vyrobit další kusy. Obecně je začínají upřednostňovat před výrobky z obchodních řetězců. Budoucnost těchto ručních řemesel proto souvisí zejména se zájmem a podporou zákazníků, kterým čím dál více záleží i na udržitelnosti.

Markéta Penzešová

Článek je převzat z oborového časopisu Lesnická práce, Fota: archiv D. Frasse

Krása dřeva je věčná

Většinu života trávíme mezi čtyřmi stěnami. V práci, doma... Jen málokdo má to štěstí, že si může dopřávat pobytu v přírodě a jeho blahodárného vlivu v dostatečné míře. Příhodným a chytrým řešením je obklopit se přírodními materiály všude, kde to jde. Případně z nich své domovy a pracoviště rovnou stavět! A o tom, že to jde, nás přesvědčuje i velký nárůst podílu dřevostaveb u nás. Konec stromu znamená počátek dřeva, od práce lesníků k truhlářům, tesařům či stavařům.

Krása dřeva hladí oči

Každá dřevěná vařečka, každé podlahové prkno je originál. Nenajdete na světě dva stromy s totožnými letokruhy, dvě prkna se shodnými léty. Je bez nadsázky uměleckým dílem přírody. Vypovídá o době, v níž rostlo, vypráví příběhy, podněcuje fantazii. Jenom člověk může vzít dřevo z koloběhu přírody a dát mu tvar a mnohdy velmi dlouhý život. Dřevo nás přes mnoho století spojuje s našimi předky, vždyť dodnes ze dřeva děláme některé věci stejně jako oni. Jsou v něm skryty krásné tóny oživované hudebními nástroji. Ve všech svých podobách je ušlechtilé, jedinečné, nadčasové. A navíc umí stárnout do krásy!

Dřevo voní, dřevo dýchá

Dřevo vydechuje „pozitivno“. Stačí ho neznásilnit nespočtem nátěrů – a tahle schopnost mu vydrží léta. Ozdravné silice sice nemají sílu srovnatelnou s čerstvými, ale na rozdíl

od neživých materiálů, jako jsou třeba plasty, mají alespoň nějakou. K dřevotřískové kuchyňské lince napuštěné chemickými pojivy prostě nemáte chuť si přivonět vůbec nikdy. I kdyby její superkvalitní laminátová úprava vypadala sebedřevěněji. Natož když se vás snaží získat hyperlesklou hi-tech designovou dýhou. Vařit v prostředí, které připomíná kabinu kosmického korábu, má možná své výhody z hlediska údržby, ale... Sádrokartonové obložení stěn na dotek i vůni také nic moc. O panelových domech nemluvě. Jakmile nás ale obklopí dřevo, hned je nám příjemněji. A že má psychika vliv na zdraví, o tom není pochyb.

Krása dřeva léčí tělo a duši

Lidstvo má po tisíciletí dřevo spjata s příjemnými pocity. Kde praská, tam je teplo. Kde roste, tam je možné postavit příbytky, vyrobit pracovní nástroje. Stromy do kmenů

zjevně akumulují pozitivní síly, jež je obklopují. Vědeckých důkazů není třeba, byť již existují. Stačí na dřevo položit dlaň. Pocítíte měkkost a hřejivost. Předměty, jichž se dotýkáme a na které se díváme, vysílají podněty do mozku. Ten je zpracovává a pod jejich vlivem vysílá informace ostatním orgánům. Měřítka krásy se mění, podléhají módním vlnám. Chvilí jsou považované za krásné kypré, jindy žádné tvary. Jednou hranaté, podruhé šišaté domy. Jen krása dřeva je věčná, ať se kolem děje cokoli. Žádná módní vlna nás nepřesvědčí, aby se nám dřevo nelíbilo. Vždyť i imitace dřeva patří k nejčastěji používaným motivům. Zkrátka to, že je dřevo krásné, máme zakódované v genech, v podvědomí. Cítíme to srdcem.

Ing. Andrea Pondělíčková

Z projektu LDK ČR Doba dřevěná
www.doba-drevena.cz

Sto tisíc stromků do českých lesů

Lesníci a majitelé lesů vítají v dnešní době jakoukoliv pomoc a podporu. Obnova lesů, zasažených suchem a kůrovcovou kalamitou, je nyní jejich prioritou. Spolupráce s firmami, kterým je téma společenské odpovědnosti blízké, je jednou z forem, která pomáhá. Rádi proto představujeme projekt společnosti BAUHAUS, díky kterému bude letos vysazeno 100 000 sazenic lesních dřevin.

V součinnosti s certifikačním systémem PEFC vznikl projekt, který pomůže několika městským majetkům a současně přispěje k vyššímu povědomí široké veřejnosti o hlavních cílech PEFC, zodpovědnému nakupování i k podpoře ochrany životního prostředí.

Společnost Bauhaus byla založena na jaře roku 1960 v německém Mannheimu. Od té doby se stala tato centra tradičním místem, kam přicházejí zákazníci nakoupit vše pro dům, dům i zahradu. Řemeslníci, kutilové i široká veřejnost najde v odborných centrech vše přehledně v 15 specializovaných odděleních pod jednou střechou a v samoobslužné formě. V České republice působí společnost již od roku 1993, celkem osm center se nachází v Praze, Brně, Českých Budějovicích, Plzni a Liberci. Aktuálně společnost v ČR zaměstnává téměř 1 000 pracovníků. V korespondenčním rozhovoru jsem vyzpovídala Ing. Jindřicha Hovorku z oddělení marketingu pro Českou a Slovenskou republiku a koordinátora projektu.

Můžete nám přiblížit kampaň podporující výsadbu sazenic lesních dřevin, který společnost BAUHAUS právě spouští?

Zdravé životní prostředí, udržitelnost a důraz na ekologii jsou stěžejní hodnoty, které společnost podporuje a zastává. I proto dlouhodobě investujeme mimo jiné do aktivit zaměřujících se na ochranu přírody a šetrný přístup k jejím zdrojům. V letošním roce jsme se rozhodli, že vysadíme 100 000 stromů.

Myšlenku obnovy českých lesů budeme od začátku března šířit i mezi naše zákazníky, kteří se mohou do projektu zapojit.

Ve kterých lokalitách bude výsadba probíhat a které společnosti jsou do ní zapojeny?

Výsadba se uskuteční v místech našich odborných center po celé České republice, tedy v Brně, Českých Budějovicích, Liberci, Plzni a Praze. Odbornou záštitu nad projektem výsadby stromů převzala organizace PEFC, se kterou spolupracujeme již dlouhodobě. Do projektu jsou zapojeni i jednotliví správci městských a obecních lesních majetků ve vybraných lokalitách.

Z vlastní zkušenosti víme, že lidé mají zájem a chuť lesníkům pomoci a řada z nich se výsadby také aktivně účastní. Mají i vaši zákazníci možnost výsadbu podpořit finančně či vlastním přičiněním?

Vedle investice společnosti, která se pohybuje v řádu milionů korun, mohou přispět k obnově českých lesů také zákazníci zakoupením certifikátů na výsadbu stromů nad rámec plánovaných 100 000 kusů. Certifikáty budou umístěny ve všech našich odborných centrech na každé pokladně, a to v hodnotě 25 a 100 Kč. Koupí certifikátu v nižší hodnotě přispěje zákazník na výsadbu jednoho stromu, ve vyšší hodnotě pak přispěje na čtyři stromy. Víme, že našim zákazníkům, stejně jako nám, není životní prostředí lhostejné. Svědčí o tom i stále rostoucí poptávka po produktech, které jsou certifikované, šetrné k přírodě a vyrobené

né ekologicky udržitelným způsobem. Věříme tedy, že zákazníci naši letošní aktivitu uvítají a podpoří, obzvláště když se jedná o obnovu přírody v místech, která jsou jim dobře známá a která třeba i pravidelně navštěvují. Pro ty, kteří se chtějí do obnovy českých lesů zapojit v ještě větší míře a zažít výsadbu na vlastní kůži, jsme připravili možnost zúčastnit se společného sázení. Akce je určená především těm, kteří se zajímají o přírodu a chtějí se o českých lesích a jejich roli v ekosystému dozvědět více. Sázení stromů společně s našimi zákazníky je předběžně naplánováno na soboty 10. a 17. dubna, důležitá je pro zájemce registrace předem na webových stránkách www.skutecnestesti.cz. Samozřejmě však vnímáme aktuální situaci a přizpůsobíme se jí. Pracujeme proto i s variantou přesunu termínů sázení s veřejností na podzimní období.

Můžete nám představit i další environmentální aktivity společnosti Bauhaus?

Jako další konkrétní ukázkou mohu zmínit, že veškerá produkce našich katalogů je tištěná na PEFC certifikovaný papír. Dalším příkladem jsou dárkové karty, které mohou zákazníci zakoupit v našich odborných centrech. Zde jsme přešli z plastu na nový „kartonový“ materiál, který má certifikaci PEFC i FSC. A abych přidal ještě příklad mimo PEFC, tak od letošního roku u nás zákazníci nekoupí výrobky obsahující „kontroverzní látku“ glyfosát. Již v loňském roce jsme v našich odborných centrech přestali prodávat pyrotechniku. Toto jsou všechna témata, která budeme v letošním roce komunikovat směrem k našim zákazníkům.

Bauhaus spolupracuje s naším certifikačním systémem již několik let, jak tuto spolupráci hodnotíte?

Spolupráce s organizací PEFC má dlouhou historii a to, že jsme s ní spokojeni, dokládá i fakt, že jsme se rozhodli v letošním roce spolupracovat na tak velkém projektu, jako je výsadba stromů a uspořádání akcí pro veřejnost v jednotlivých regionech.

Andrea Pondělíčková,
Lesnicko-dřevařská komora ČR

**LESNICKO -
DŘEVAŘSKÁ
KOMORA ČR**

Plakáty jako svědectví doby

Někdy jsou plakáty umělecká díla. Někdy je to kýč. Vždy jsou ale svědectvím své doby. Národní zemědělské muzeum má ve své sbírce jedenáct unikátních kusů plakátů o bezpečnostních pravidlech při zacházení s elektrickými zařízeními.

Národní
zemědělské
muzeum

Podle jejich inventárních čísel víme, že se jedná o rané akvizice muzea. Plakáty pocházejí z přelomu 20. a 30. let minulého století. Dnes vyvolají spíše úsměv, protože jejich původní poselství se takřka ztratilo. Přesto ale svědčí o době svého vzniku.

Bezpečnostní pravidla a normy pro zacházení s elektrickými zařízeními se formovala postupně a jejich znalost mezi lidmi se zjevně šířila pomaleji než „po drátkách“. V rámci osvěty předcházení úrazům a nešťastným událostem začal v roce 1926 Elektrotechnický

svaz československý vydávat ve firmě Edice umělecké reklamy Jana Zieglosera soubor Úrazové plakáty. Výmluvná varování, která měla nemalou ambici – zachránit životy. Je potřeba si uvědomit, že před sto i méně lety byla elektřina stále novinkou. Lidé ji sice využívali od 19. století, ale třeba komplexní elektrifikace tehdejšího Československa byla dokončena až v září 1960. Rozmach elektřiny v domácnostech byl tedy postupný a s jejím častějším využitím rostly i případy úrazů z neznalosti jejích účinků nebo nevhodného použití. Vlastně můžeme jen doufat, že i dnes opravdu všichni víme, že se nemáme dotýkat drátů na zem spadlých, nedloubat šroubovákem v zásuvce, nefénovat se ve vaně nebo nepouštět draka u elektrického vedení.

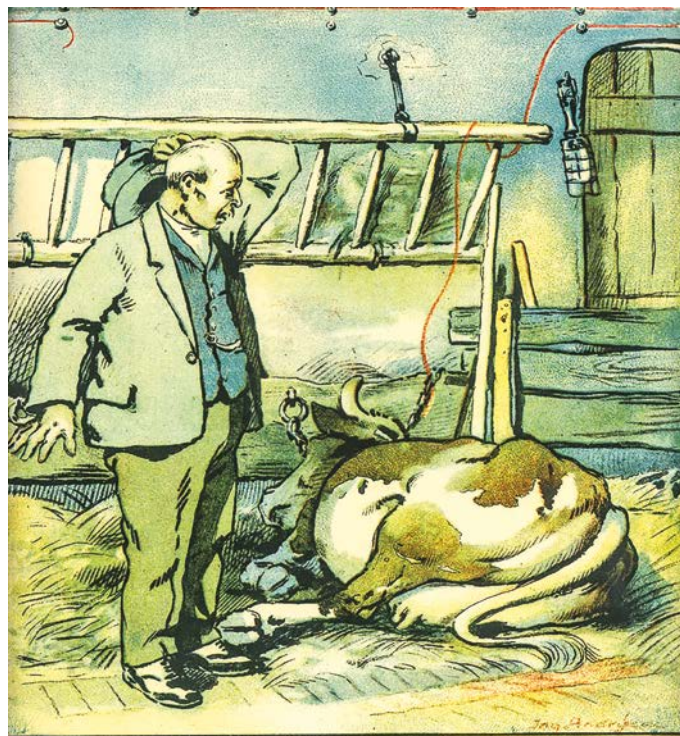
Výtvarný návrh plakátů vytvořil Ing. Štěpán Andryšek (1902 Kroměříž – 1982 Kolín). Autor byl průmyslový inženýr a výtvarnou činností

V porovnání „tehdy“ a „nyní“ nás zřejmě ani sto let elektrifikace ještě nenaučilo všem zásadám bezpečnosti.

se zabýval jako samouk. Úrazových plakátů bylo vydáno zhruba kolem třiceti, my máme ve sbírce jedenáct z let 1926–1932. Plakáty v dobové adjustaci v černém dřevěném rámu s razítkem Českého zemědělského muzea v Brně mají jednotný rozměr 29 × 20,9 cm. Kompletně jsou k vidění na webu muzea v sekci V muzeu jako doma.

www.nzm.cz

zdroj Sběrka Národního zemědělského muzea

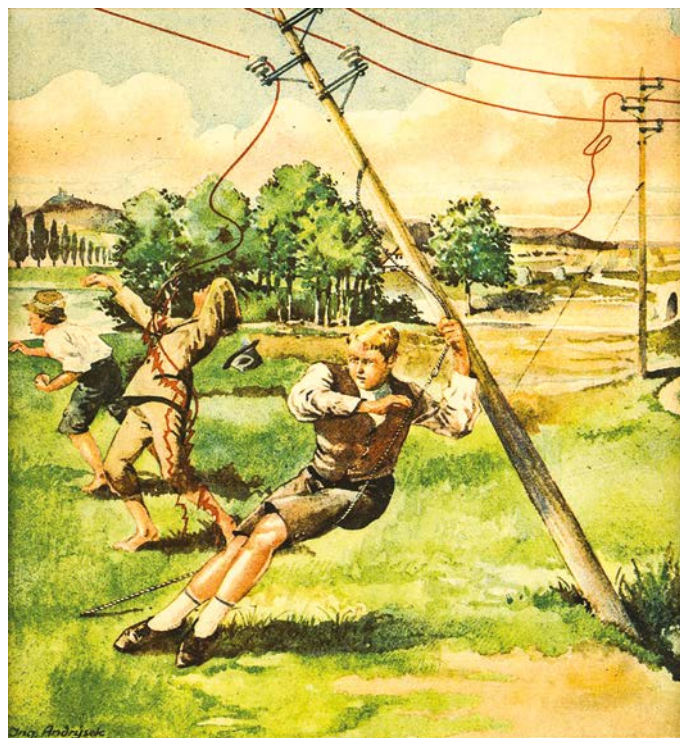

Edice uměl. rekl. Jan Ziegloser, Praha XII., 1995

**ŠPATNÉ
ELEKTRICKÉ ZAŘÍZENÍ
VE STÁJI SE NEVYPLATÍ!**

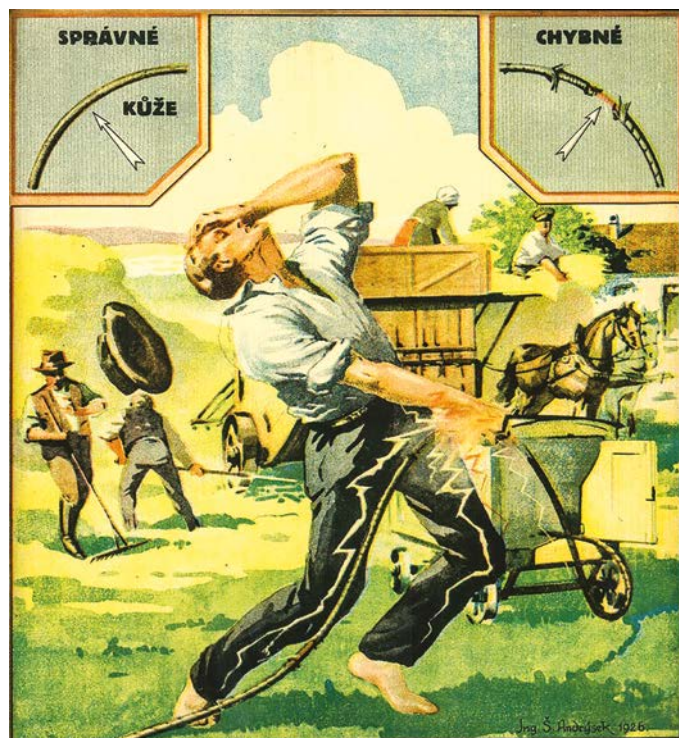
**NELEZ NA
TRANSFORMOVNY!**

**NA DRÁTECH, PŘIPEVNŮJÍCÍCH
SLOUPY, SE NEHOUBEJ
A JIMI NELOMCUJ!**

**Dejte hned spravit elektrické
zařízení, které bije nebo štípe!**

STŘEŽ SE ÚRAZU!
POZOR NA PŘÍVODNÍ KABEL!

**NEDĚLEJ DAREBÁCTVÍ!
CHCEŠ BÝT VRAHEM?**

Chutné vzpomínky na Kazachstán i babičku řešením „covidové“ krize

„V určité fázi pandemie jsem se musel rozhodnout, jestli budu fňukat nad uzavřenými restauracemi, nebo zkusím najít nové sebeuplatnění,“ popisuje impuls k rozjezdu výroby trvanlivých masných specialit David Čermák, manažer gastronomické sekce projektu Naše farma, navázané na několik jihočeských zemědělských podniků z podhůří Novohradských hor.

První pandemickou vlnu, společně s kolegy ze dvou „vypnutých“ restaurací, které má na starosti, strávil pracovním nasazením na zmíněných farmách. Po jejím odeznění byly jižní Čechy jedním z nejčastějších prázdninových cílů českých turistů a také místní „štamgasti“ se s nebývalou chutí vraceli do oblíbených restaurací.

„Bohužel po letních gastronomických žních přišla další tvrdá pandemická rána a hospody se opět dostaly pod zámek. Nejsem typ, který by někde v koutě se založenými rukama čekal na veřejnou podporu nebo hledal uplatnění v oborech, kterým nerozumí. Varianta prodeje jídel z okénka v polystyrenových krabičkách mi pro naši restauraci přišla nevhodná. Naštěstí se na mě v té době obrátila známá, provozující e-shop s delikátními potravinami, jestli nevím, kde by sehnala náhradu za dodavatele zvěřinových paštik, který ukončil výrobu,“ zmiňuje David první „nakopnutí“ k alternativnímu využití masa zvěře z farmových chovů, které spravují právě dodavatelé do jeho restaurací.

S kolegou Jiřím Drahokoupilem jsou zvyklí dotahovat receptury i servírování jídla k dokonalosti. Jakmile u chuťových buněk rodinných příslušníků uspěli s první várkou kančí paštiky vyšperkované šípky a se srncí s brusinkami, neváhali s podáním žádostí o výrobní certifikaci na státní veterinární správu. Po dosažení zákonných požadavků, spočívajících například ve splnění požadavků na hygienu provozu a dokoupení potřebných technologických zařízení a pracovních pomůcek, pustili se do ambiciózního „zavařovacího“ podniku. „Bez chemie, jen z regionálních surovin, se zkušenostmi ze světové gastronomie, s pokorou a s velkým optimismem,“ shrnuje kulinářský mistr a manažer hlavní ingredience úspěšného výsledku experimentování s výrobou tradičních i inovativních lahůdek, které spojuje designový skleněný obal a výtečná chuť.

Téměř každý výrobek s logem Naše farma má originální příběh a vypovídá o invenci výrobců a jejich úctě k přírodě a k poctivému řemeslu. „Například Houbová marmeláda z hlívy ús-

tříčné je celoroční variantou původní marmelády bedlové, kterou jsme uvařili z nadúrody bedel na pastvinách našich dodavatelů masa. Nebo Dršťkový salát. To je česká varianta pikantní pochoutky, kterou jsem poprvé ochutnal v Kazachstánu, když jsem tam vařil na české ambasádě.“ O unikátní zpracování hovězího žaludku „na kyselo“ s chilli a česnekem je podle slov Davida Čermáka ve farmářské prodejně velký zájem. „Nejenom že bezvadně chutná, ale jedná se o veskrze přírodní zdroj přírodního kolagenu,“ dodává. Na základě poptávky zejména moderních hospodyněk hledajících rovnováhu mezi časem, který jsou ochotné strávit v kuchyni, a kvalitou domácí stravy, začal vyrábět „do skla“ s rustikálními etiketami tři dny „tažený“ hovězí bujon, demi glace omáčku z pečených hovězích kostí, hovězí směs na topinky s pečenými lilky nebo boloňskou omáčku z jihočeského masa.

Nadstandardní klasikou v nabídce produktů, které jsou k mání v několika farmářských prodejnách (například v sousedství českobudějovické restaurace Naše Farma), řeznictvích a na e-shopu, je hovězí a vepřové maso zavařené ve vlastní šťávě.

Hospodářská zvířata, chovaná za účelem výroby masa, si podle slov Davida Čermáka zaslouží prožít kvalitní život v hezkém prostředí a po šetrném usmrcení by jim zpracovatelé měli vzdát hold maximálním využitím veškerých stravitelných částí. Proto neváhal zakomponovat do jídelníčku původně steakové restaurace, navázané na vlastní biochovy a jatka, třeba hovězí srdce na smetaně, pokrmy z hovězích líček nebo polévku z hovězí ohánky.

Třešničkou na dortu pestrého sortimentu z jeho produkce je Farmářské škvarkové sádlo s pečenou cibulí. „Tady jsem vsadil na vlastní chuťovou paměť. Stýskalo se mi po výpeku z vepřového masa, který jsem jako malý kluk nesmírně rád mlsal. Na knedlíku nebo chlebu, kterým jsem vytíral pekáč u babičky na chalupě,“ komentuje důvod vzniku retro lahůdky.

Ing. Hana Šťastná,
ředitelka RAK Jihočeského kraje

Regionální produktová mapa jihočeského kraje (RPM)

RPM (www.produktova-mapa.cz) je jedním z nástrojů projektu CHUTNÁ HEZKY. JIHOČESKY (www.chutnahezkyjihocesky.cz), který si v duchu sloganu „Mysli daleko, jez blízko“, klade za cíl systematickou podporu výroby a prodeje kvalitních regionálních potravin.

Jedná se o webovou platformu usnadňující budování korektních dodavatelско-odběratelských vztahů mezi jihočeskými producenty potravin a jejich spotřebiteli. Základem uživatelsky příjemného prostředí je přehledná online mapa jihočeských potravinářů, restauračních zařízení napojených na místní dodavatele surovin, prodejen, i zemědělských podniků nabízejících „prodej ze dvora“.

Mapa nabízí komplexnější pojetí budování krátkých dodavatelско-odběratelských řetězců s důrazem na zvýšené uplatnění lokálních surovin a potravin nejenom

Jihočeský nápad propojit místní producenty a poskytovatele služeb může být inspirací všem ostatním.

v komerčních provozovnách, ale též v účelových (neziskových) stravovacích zařízeních

(školních, nemocničních, podnikových jídelnách). Doplnkovým servisem je její propojení s agroturistickou mapou regionu, odkaz na kalendář „venkovských“ akcí, blog, plus nabídka aktualit souvisejících s produkcí, odbytem a prezentací regionálních potravin.

Mapu vytvořila a za podpory Jihočeského kraje spravuje Regionální agrární komora Jihočeského kraje.

Ing. Hana Šťastná,
ředitelka RAK Jihočeského kraje

Levná pochoutka zvaná pudink

V období mezi masopustem a Velikonocemi, které právě probíhá, by se podle křesťanských tradic měla konzumovat postní jídla. Co do nároků na postní stravování by takovou potravinou mohl být i docela obyčejný pudink. A tak jsme se na tuto potravinu zaměřili podrobněji.

Kdo z nás v dětství nemiloval pudink. U nás doma se připravoval pudink tří barev, tedy vanilkový, kakaový a jahodový. Když se jednotlivé barevné vrstvy opatrně navršily do vysoké sklenice, vznikla efektní pochoutka, po které se jen zaprášilo. Náš tříbarevný pudinkový pohár býval oblíbenou záměnou sladkého moučnicku po nedělním obědě. Příprava nedala mnoho práce a suroviny byly levné. Zjednodušeně řečeno se trochu kukuřičného škrobu zamíchalo spolu s cukrem do teplého

mléka a nechalo přejít varem. Pak už stačilo jen servírovat.

Odvrácenou stránkou snadné přípravy bylo poněkud pracnější mytí použitého nádobí. Po uvaření pudinku zůstávala na dně kastrolu tlustá vrstva přichyceného mléka, která vytrvale vzdorovala drhnutí mycím kartáčkem. A protože se vařil pudink tří barev, z nichž každý se připravoval v jiné nádobě, čekaly na umytí hned tři různé kastrůlky.

Okouzily jen chvíli

Když se v obchodech s potravinami objevil pudink bez vaření – stačilo ho vyšlehat se studeným mlékem a nechat v chladu pět až deset minut ztuhnout – zdálo se, že problémům s přichycenými kastrolky je odzvoněno jednou provždy. Pudinky bez vaření nás okouzily rozmanitými příchutěmi, u nás do té doby neznámými. Příchutě měly třeba karamelovou, meruňkovou nebo ananasovou. Šlo o výrobky firmy Podravka z někdejší Jugoslávie nebo Dr. Oetker z Německa. Chutnalo to senzačně. Jenom se to nesmělo nechat v ledničce přes noc do druhého dne. Za studena připravovaný pudink velmi rychle zvodnatěl a pak už byl nepoživatelný. A tak jsme se po nepříliš dlouhém čase pokorně vrátili opět k pudinku vařenému, z produkce československých škrobáren. Sáček pudinku o hmotnosti 37 gramů, který se uvařil v půl litru mléka a vystačil na tři porce, stával v obchodě šedesát haléřů. Pamatuji si to dodnes, protože pudink tuzemské značky Amyl byl můj nejoblíbenější pamlssek.

Dietní i postní

Kromě toho, že je pudink levná a chutná potravinu, má i další přednost. Je to dietní strava. Svým složením a konzistencí také splňuje nároky na postní jídlo. Obstal by dokonce i ve dnech zvláště přísného půstu, za které byla v minulosti považována například Popeleční středa, která letos připadá na 17. února. Také na Velký pátek se praktikoval přísný půst. Tento den patří mezi státní svátky a letos připadá na 2. dubna.

O Popeleční středě a Velkém pátku věřící nesměli přijmout žádnou pevnou stravu, až okolo páté hodiny odpolední mohli pojmout lehký laktovegetariánský pokrm, máme-li použít soudobou mluvu. V mléce uvařený pudink s rosolovitou konzistencí tyto požadavky do puntíku splňuje. Tím samozřejmě nechceme nikoho vybízet k tomu, aby si snad pro příští dny naordinoval půst. Jen jsme chtěli připomenout někdejší tradice, kdy lidé po skončení masopustního veselí vyškrtli ze svého jídelníčku maso a jedli střídavě až do Velikonoc. Tyto svátky letos připadají na začátek dubna. Zelený čtvrtek je právě na apríl.

Doplňme, že předvelikonoční bezmasý půst trval vždy 40 dní. Úlevy měly jen děti do 14 let a senioři po dovršení věku 60 let. Za zmínku

stojí, že během postních dnů se směly konzumovat ryby. Zákaz konzumace masa platil pouze pro maso teplokrevných zvířat, což ryby nejsou. Navíc byly ryby v minulosti považovány za jídlo chudých. Půst symbolizoval odříkání a chudoba sama znamenala odříkání. Postním dnem byl vlastně každý pátek, neboť v pátek byl ukřižován Ježíš Kristus. Postem si lidé připomínali oběť Ježíše Krista a sami se v jeho průběhu zřekli kromě masa například i alkoholu, kouření a lahůdek.

Univerzální přísada

Pudink byl a stále je oblíbenou potravinou také proto, že má v české kuchyni široké využití. Přidává se do krémů a náplní, aby byly hustší, do pečiva i do bábovek, aby byly nadýchanější a vláčnější. Podstatou pudinku je kukuřičný škrob, který po smísení s mlékem nabobtná a dodá potravině objem. V obchodech se v minulosti kromě pudinkového prášku prodával a stále ještě prodává i kukuřičný škrob pod názvem Maizena a také bramborová moučka s názvem Solamyl. Jak kukuřičný, tak bramborový škrob nesměl a dosud nesmí chybět ve spíži žádné hospodyňky. Předností škrobu je také to, že ač chuťově neutrální, snadno přebírá chuť potravin, do které je přidáván. Slouží tedy jako univerzální náhražka. Toho k pramalé radosti spotřebitelů zhusta využívají výrobci potravin a přidávají škrob třeba do levnějších párků nebo šunků.

Puddingy našich prababiček

Pracné čištění kastrolů od zbytků vařeného pudinku není nic proti námaze, jakou musely vynaložit hospodyňky v dobách našich prababiček na začátku minulého století, když chtěly uvařit pudink podle tehdejší receptury. Za pudinky, podle tehdejšího pravopisu puddingy, se považovaly jemné moučníky anebo nákypy, vařené v páře. Vypadaly a chutnaly tedy trochu jinak, než jsme zvyklí dnes. Už tehdy ale byl pokrm s názvem pudding považován za velmi lehce stravitelný, protože jeho povrch neměl opečenou kůrku. Nevýhodou bylo, že se musel servírovat ihned po uvaření. Jinak pozbyl své kyprosti nebo se srazil.

Místo škrobu se požadované kyprosti „puddingu“ docílilo sněhem ušlehaným z vaječných bílků a práškem do pečiva. Dobové kuchařské knihy zdůrazňují, že sníh musí být dobře ušlehaný, všechny suroviny dobře promíchány a jejich požadovaná hmotnost pečlivě odvážena. Z mouky, tuku, vajec, pečivového prášku a cukru se zpracovalo těsto, které se nalilo do kovové formy s těsně přiléhajícím víkem.

Po naplnění se forma s pečlivě zaklapnutým víkem postavila do hrnce s vodou a v této vodní lázni se pudink vařil tři čtvrtě hodiny až hodinu. Po vyložení z formy se v páře uvařený pokrm poléval sladkým krémem, omáčkou nebo ovocnou šťávou. Plechové formy na pudink měly různý tvar. Byly kulaté, hranaté, oválné. Jiné připomínaly formu na bábovku

s terčovitým výstupkem uprostřed, anebo byly ve tvaru věnce. Nechybělo víko, které se po nasazení na formu upevnilo zaklapovacím uzávěrem. Pevně zajištěné víko bylo zárukou, že při vaření voda nebude vystříkavat do pudinkového těsta. Kdo by snad doma neměl formu na vaření pudinku, mohl by si v nouzi vypomoci vařením pudinku v ubrousku zavěšeném na vařečce nad hrncem s vroucí vodou. Rada se může hodit tomu, kdo by se rozhodl zkusit uvařit pudink podle některého z dnes již pamětnických receptů, které jsme našli v bezmála sedmdesát let staré kuchařské knize Vaříme zdravě, chutně a hospodárně.

Že není pudink jako pudink, vyplývá nejen z receptů našich babiček a prababiček. Co teprve pudink anglický. Toto jídlo nemá s naším

současným pudinkem nic společného, i když slovo pudink pochází z angličtiny. Ten britský má mnoho podob, v žádném případě však ani vzdáleně nepřipomíná náš sladký krém z vařeného mléka a škrobu.

Britské pudinky mohou být nejen sladké, ale i slané. Tradiční vánoční pudink je bochánek z větší části tvořený rozinkami a kandovaným ovocem. Patří neodmyslitelně k britským Vánocům a možná ho znáte z učebnic angličtiny nebo románů britských autorů. Co možná nevíte, je fakt, že se k němu přidává i lůj. Připravuje se několik hodin v páře a pak se nechává až dva měsíce uležet. To náš středoevropský pudink je hotový jedna dvě...

Alice Olbrichová

Z RUMU A CHLEBA

Tvrďí chléb, máte-li ho doma, nemusíte nutně vyhodit. Lze ho zužitkovat na chlebový pudink. Pikatní na tomto receptu je, že do chebového pudinku se přidává rum.

Budeme potřebovat: 90 gramů nastrouhaného chleba, 5 lžic rumu, 50 gramů másla, 4 vaječné žloutky, 90 gramů cukru, 30 gramů loje, 20 gramů kandované citrónové kůry, 20 gramů kandované pomerančové kůry, 50 gramů rozinek, na špičku nože skořice, špetku tlučené hřebíčku a tuhý sníh ze čtyř bílků.

Rozstrouhaný chléb polijeme rumem. V míse utřeme máslo s cukrem do pěny a přidáme jeden žloutek po druhém. Potom přimícháme na kostičky nakrájený lůj, na jemné nudličky nakrájenou kandovanou kůru citrónu a pomeranče. Do mísy dále přidáme rozinky, rumem navlhčený chléb a nakonec tuhý sníh z bílků. Těsto vlijeme do tukem vymazané, jemnou strouhanou houskou vysypané formy a vaříme v páře zvolna jednu hodinu. Protože pudinky při vaření hodně nabývají na objemu, plní se forma těstem jen do dvou třetin, nejvýše do tří čtvrtin. Vymazat tukem a vysypat hrubou moukou nebo strouhankou je nutno i víko formy.

Kdo nemá doma uzavíratelnou formu, může si vypomoci třeba plechovou formou na bábovku a místo víka ji přikrýt utěrkou, na kterou se položí plechová poklice. Je třeba dbát na to, aby při vaření voda v hrnci nesahala příliš vysoko a nevystříkovala do formy. Poklice by neměla nádobu úplně překrývat, aby mohla pára volně odcházet. Hotový pudink podáváme přelité třeshňovou nebo višňovou omáčkou. Budeme potřebovat: 250 gramů ovocné zavařeniny, 1/8 l vody, 1/8 l bílého vína, 2 lžíce cukru, 1 kávová lžička škrobové moučky.

Zavařeninu zalijeme vodou smíchanou s vínem a rozvaříme ji s cukrem. Škrobovou moučku rozmícháme v troše studené vody, přilijeme ji k omáčce a necháme přejít var.

Z TVAROHU A ROZINEK

Sladkým zákuskem může být i tvarohový pudink. Budeme potřebovat: 70 gramů másla, 4 žloutky, 70 gramů cukru, 70 gramů krupice, 120 gramů tvrdého tvarohu, 50 gramů rozinek, citrónová kůra, ze 4 bílků sníh.

Máslo utřeme s cukrem do pěny, přidáme jeden žloutek po druhém a ještě chvíli třeme. Potom přidáme jemně ušlehaný tvaroh, rozinky, nastrouhanou citrónovou kůru a z bílků tuhý sníh zároveň s jemnou krupicí. Pudinkovou formu dobře vymažeme máslem, vysypeme jemně prosátou strouhanou houskou, naplníme do dvou třetin pudinkem, uzavřeme a vaříme v páře jednu hodinu. Pudink podáváme politý máslem nebo s kompotem.

Zemědělství a těžkosti obyvatel venkova za 1. světové války

První světová válka (1914–1918), jako všechny válečné pohromy, přinesla národům kromě lidského utrpení i rozvrácení jejich hospodářství včetně zemědělství. České zemědělství patřilo před válkou v Rakousku-Uhersku k nejvyspělejšímu, avšak válečnými důsledky bylo vážně poškozeno.

Předně se zvýšily zásahy státní moci a vojenské mašinérie do zemědělství, čímž Vídeň sledovala zajištění výživy obyvatelstva v rakouských zemích a potřeb armády. Válka také přivodila v důsledku branné povinnosti podstatný pokles pracovních sil, dále pak vzrůstající nedostatek kvalitních potahů, strojů, šlechtěného osiva, hnojiva a nedostačného obdělávání půdy a došlo k poklesu její úrodnosti.

To vše se zákonitě projevilo prudkým zhoršením podmínek hospodaření, postupným přechodem od intenzivní k extenzivní výrobě a snižující se úrovni rostlinné a živočišné výroby. Předlitavsko, kam patřily i české země, od konce 19. století bylo stále více závislé na dovozu zemědělských výrobků z Uher, Srbska, ale i ze zámořských zemí (například masa z Argentiny). Dovoz potravin byl za války podstatně ztížen, například Uhry omezily vývoz obilovin a masa už na začátku války. Předlitavsko bylo tak stále více vázáno na vlastní produkční zdroje, které hledalo především v českých zemích, které ač rozlohou menší produkovaly více výrobků a měly větší hektarové výnosy, než tomu bylo ve zbývajících zemích.

Promítneme válečné události a zásahy státní moci do života jedné pomyslné vesnice Velhartice s česko-německým prostředím, protože obě národnosti byly válkou postiženy podobně. Vesnice nejdříve pociťovala úbytek pracovních sil v zemědělství, když postupně byli odváděni mladí, později i starší muži na frontu. Již všeobecná mobilizace vyhlášená 31. července 1914 přinesla do mnohých domovů strach a smutek. Lidé znali válku jen z doslechu, z vyprávění starců nebo pouze z kalendáře, vždyť posledním válečným konfliktem byla prusko-rakouská válka v roce 1866. Vesnická inteligence prohlašovala „... při dnešních zbraních válka brzy skončí“. Jak krutě ovšem měli být zklamáni. Muže starší 40 let, kteří se tiše radovali, že nebyli odvedeni při první mobilizaci, tehdy ještě nenapadlo, že také oni zaplatí svou daň. V roce 1915 byli povoláni do armády muži od 38 do 42 let, následně v červnu to byli muži narození v letech 1878–1894 a tak se měsíc co měsíc číslo povolaných zvyšovalo. Zatímco staří již opustili vesnici, tak 15. října museli nastoupit k výkonu vojenské služby 18letí mládenci, což byl černý den pro vesnici. Kromě toho, v důsledku vypuknutí války s Itálií 9. června 1915, se objevili u nás první uprchlíci. Také ve vesnici se usídlilo 29 chorvatských a slovinských běženců.

Hned po vypuknutí války vydala rakouská vláda řadu opatření týkající se zemědělství a zásobování, aby podpořila armádu. Válka kladla na místní obyvatelstvo vysoké požadavky a vesničané jim nejprve s ochotou vycházeli vstříc. Ještě první válečné Vánoce byly ve znamení dobročinné péče, když také školní mládež chystala teplé zimní oblečení pro vojáky na frontě. Ale již v roce 1915 docházelo ke zhoršování životních podmínek a postupné izolaci vesnice. K tomu všemu došlo k výpásání dvou válečných dluhopisů. Místní obyvatelé poskytovali své těžce vydělané peníze státu. Také mnozí chudší lidé, včetně služebných, poskytli své úspory, které byly určeny na zařízení domácnosti nebo zaopatření ve stáří, na válečný dluhopis. Rovněž nedostatek kovů si vyžádal sbírky. První, z konce roku 1914, vynesla zde přes 100 kg kovů a koncem příštího roku byly z moci úřední odevzdány přístroje z mědi, mosazi, niklu a bronzu, popřípadě byly vyměněny za železné náhradní díly. Takovéto

vynucené sbírky kovů, včetně měděných kotlů na prádlo, odebírání kostelních zvonů, včetně sundání zvonu ze školní věže, probíhaly nadále pod heslem „vyměním zlato za železo.“ Aby si zemědělci nemohli sami doma vyrábět krmivo pro dobytek, byly jim zabaveny všechny důležité součástky šrotovacích mlýnů, a tak se stalo toto zařízení nepoužitelné. Tu a tam se někomu podařilo schovat si kotel nebo odevzdat jeden hmoždíř. V kronice obce stálo, že „také zde se projevila velká obětavost místních“. Mnozí se vzdali i svých svatebních prstýnků, za které dostávali železné kroužky. Přiblížily se Vánoce roku 1915, ale tradiční opojná vánoční atmosféra se vytratila. Přestávala platit slova patřící k Vánocům „pokoj lidem dobré vůle“. Smutek a úzkostlivá starost vstoupily do většiny domovů a vesnice nezadržitelně vstoupila do roku 1916, skrývajícím ještě větší hoře a utrpení.

Válka zhoršila podmínky pro hospodaření, což se projevilo v klesající úrovni rostlinné výroby (i když existovaly místní rozdíly), na což měla vliv řada faktorů, především úbytek pracovních sil a nedostatek strojů. Všeobecně poklesly hektarové výnosy obilovin (zhruba na polovinu), stejně i jejich plochy z 60,7 % (1914) na 54 % (1918) orné plochy. Pšenice se rozšiřovala dokonce i do vyšších oblastí, kde se předtím nepěstovala. Za čtyři válečné roky klesla produkce brambor na třetinu a cukrovky na 70 %. V malých a středních hospodářstvích došlo k úpadku výrobních sil a na velkostatech k jejich stagnaci. Zvýšila se závislost drobných zemědělců na statcích. Vláda se snažila zabránit úpadku produkce zřízením tzv. žňových komisí, které měly pečovat o zdárný průběh zemědělských prací a obdělávání pozemků v obcích. Jak se v praxi ukázalo, byla to jenom formální záležitost. Válečné hospodářství zasáhlo citelně též chov skotu, protože kontingenty se zvyšovaly a počty hospodářských zvířat a jejich kvalita klesaly. V tomto směru byla vydána řada opatření, např. zákaz porážet březí dobytek, skot do určitého stáří se směl prodávat jen s úředním povolením. Celkové stavy skotu se snížily od roku 1914 do léta 1918 o více než 840 000 kusů, tj. o 32 % a do konce války byly ztráty ještě vyšší. Boj proti dodávkám skotu a koní byl v posledních dvou letech války

na vesnici ostřejší, než tomu bylo v případě rekvizice obilovin, protože nahrazení těchto ztrát bylo náročnější, a pro drobné a střední zemědělce měla zvířata velký, mnohdy rozhodující význam. Za této situace je přirozené, že se zvýšily i ceny skotu, zhruba až pětinasobně. Válkou postižené dobytkařství mělo negativní dopad také na do té doby slibně se rozvíjející mlékařství.

Již v říjnu 1914 nařídila vláda dodávky obilí a pro Čechy byly určeny v přesném rozsahu. Pro představu dodávky obilí od října 1914 do března 1917 činily přes 7 000 vagonů. Tento kontingent byl plněn v půlročních lhůtách, byl rozdělen na okresy a obce, a v pozdějších letech byl zvyšován. Zemědělci pochopitelně plnili povinné dodávky s nevolí, neboť se stávaly stále více tíživějším břemenem. Mnozí z nich produkci schovávali, podobně jak tomu bylo u povinného odevzdávání drahých kovů, a dodávky plnili jenom částečně. Ale i zde existovaly četnické kontroly, byly prováděny nezbytné trpné domovní prohlídky, a jelikož je lidská závist věčná, i zde se objevili tací, co vyrazili tajné úkryty. Zemědělci za zatažení těchto produktů nebo předmětů byli trestáni pokutami, ale i vězením.

K rozličnému strádání, které muselo obyvatelstvo vytrpět, stále více přispíval nedostatek potravin, konkrétně masa, mléka a brambor, což byl nejtíživější problém pro domácnost, zvláště když bylo více hladových „krků“. Chybějící brambory byly nahrazovány brukvemi, bílou řepou nebo zelím či kapustou. Začátkem ledna 1916 byly ve vesnici zavedeny lístky na chleba. Na osobu a den bylo určeno 312 g mouky, což se rovnalo 70 g chleba a 50 g mouky. Následně byly přidělovány lístky na tuk a máslo, které platily po dobu čtyř týdnů. Děti od jednoho roku do tří let měly dostávat 120 g, děti mladší nedostávaly nic, dospělí 150 g na týden. Lístky se sice pravidelně vydávaly, ale tuk nebyl k dostání. Máslo obdrželi jen ti, kteří měli nárok na tuk a dostávali 100 g na týden.

„Šťěstí, že tato zima byla obzvláště mírná,“ radostně poznamenal kronikář. V březnu 1916 proběhla v obci revize obilí, v dalším měsíci byla omezena spotřeba cukru a jeho přidělování probíhalo co čtyři týdny. V důsledku odběru dobytka zůstaly mnohé stáje prázdné. Avšak chytří rolníci ve vesnici si poradili tak, že místo krav si pořídili kozy. Spotřeba brambor byla upravena a každý těžce pracující měl nárok na 800 g na den, každý lehce pracující na 600 g. Zemědělci zůstali 1/5 úrody

brambor na obživu a krmení a 22 q na 1 ha jako osivo. Vše, co zbylo, muselo být odesláno vojsku nebo na obživu městům. Samotná naše vesnice musela odevzdat 700 q.

Ceny potravin stoupaly den ze dne, jak dokládají dvě důležitá nařízení týkající se stravování. Cena hovězího masa se zvýšila z 1 K 60 h na celých 8 K, stejně tak jehněčí maso bylo zdraženo a vepřové maso zmizelo z trhu úplně. Dále bylo zdraženo mléko (1 litr z 16 h na 24), vejce (z 6 h na 16 h) a také mýdlo v důsledku nedostatku tuku bylo velmi drahé. Lidé proto vyhledávali staré recepty na vaření mýdla. Pivo, jež také podražilo, bylo ve vesnici a okolí stále méně k dostání, a tak vesničané používali k jeho výrobě ječmen, který byl určen na pečení chleba. Dávali ho do trouby, kde vyklíčil, a poté z něho vařili pivo. Brzy začala chybět i cikorka, byla tedy nahrazována cukrovou třtinou, která se nakrájela a potom opražila do zlatova. Nejvíce bědovali milovníci kávy, jelikož kávová zrna již nebyla pro obyčejné lidi. Proto se začal pražit ječmen a lidé byli nuceni vrátit se ke sladové „kávě“. Špatně se vedlo i kuřákům, protože tabáku bylo velmi málo a patřil mezi oblíbené směnné zboží. Rovněž oblečení stoupl na ceně, například boty, které dříve stály mezi 8–10 K, podražily až na 40 K. Zemědělci museli mnohem více zaplatit za zakoupení obilí a dobytka. Pro dokreslení tohoto tíživého stavu malé srovnání: cena 1 q žita ze 14 K se vyšplhala na 28–30 K, u ova dokonce z 12–28 K. Poslední dva válečné roky byl těžce snášen nedostatek prostředků na osvětlení (zejména petrolej). Naše vesnice si s nedostatkem potravin poradila po svém, vždyť kronikář poznamenal: „Vesnice disponovala přebytky i v době omezeného přidělu jídla.“ Ovšem v obecném měřítku vždy bylo třeba přihlídnout k místním poměrům, a ne všude tomu tak bylo. Naproti tomu bída v okolních dvou menších městech rostla ze dne na den. Obyvatelstvo trhalo jetel, kopřivy a listy z řepy, z kterých se připravoval špenát. Bledé městské děti chodily vesnicí a žebrały jídlo.

Kromě nedostatku potravin a rostoucích cen válečné události přinesly vesnici další změny. Od 1. května do 30. září začal platit letní čas, což obyvatelstvo přijalo bez reptání. Zato na svátek Dušiček (2. listopadu) bylo osvětlení hrobů svíčkami z úsporných důvodů zakázáno. Následně 27. listopadu 1916 se konala ve vesnici smuteční slavnost k uctění památky zemřelého císaře Františka Josefa. Poslední dva roky války se těžce přežívaly. Ačkoliv mělo zdrazování stále stoupající charakter, někteří

lidé peníze měli, například rodiny narukovaných obdržely příspěvek na živobytí, ale kupní síla peněz stále více klesala. Velká část zboží nebyla vůbec k dostání, nebo jen velmi vzácně, některé zboží se dalo sehnat jako pašované nebo směnné. Není divu, že za této situace kvetl černý obchod. Byli to překupníci a šmelináři většinou z měst, kteří zaplatili vysoké ceny za zboží a potom ho prodali s velkým ziskem. Tak například za 1 kg cigaretového tabáku požadovali 1 q pšenice. Docházelo ke krádežím nedozrálých zemědělských produktů, hlavně brambor, řepy a ovoce. Když byly brambory velikosti ořechu, přišli nezvaní hosté, kteří zpusťovali celou úrodu. Proto kromě četnictva byly zřízeny i pomocné stráže z řad místních, které těmto krádežím měly zabránit. V posledním roce války byla špatná úroda. Duben a květen zůstaly suché a koncem května přišly velké mrazy, několik nocí bylo pod nulou, následkem čehož zmrzly brambory, ovoce a zelenina.

Tíhu války nejhůře nesli drobní a střední zemědělci, ale i chudší obyvatelstvo ve městech. Jejich již tak těžké postavení se dále zhoršovalo novými zmocňovacími nařízeními. Nedostatek potravin vyvolal v přidělovém systému postupné snižování dodávek i kvalitu zboží. Prohlubující výrobní a zásobovací krize, rostoucí nedostatek textilu, uhlí, mýdla, petroleje a dalších základních průmyslových potřeb silně narušovaly hospodářství a trhy. K tomu se přidala podvýživa obyvatelstva, černý trh s potravinami a dalším zbožím domácí potřeby. To vše bylo společensky doplněno skepsí, apatií a v posledním roce války i revolučními náladami ve městech. Hospodářské a sociální postavení zemědělců se během války zhoršovalo, nejhůře se jim žilo v oblastech nejméně úrodných nebo výše položených. Válka na druhé straně umožnila některým zemědělcům, aby v důsledku rostoucích cen a znehodnocování peněz snížili, nebo se dokonce zbavili svého zadlužení. Zemědělství bylo také nepříznivě poznamenáno i tím, že investiční výstavba se téměř zastavila a nákup zemědělských strojů byl silně omezen. Ve svých důsledcích vedly hospodářské a vojenské neúspěchy ke krizi rakousko-uherské monarchie a koncem léta roku 1918 se direktivně řízené válečné hospodářství blížilo svému zániku.

(ak)

Literatura:

Franěk, R., *Důsledky válečného hospodářství pro české zemědělství (1914–1918)*, Sociologie a historie zemědělství, č. 2, 1965

ROZHODČÍ SOUD

při Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky

Řešení Vašeho sporu efektivně, rychle a odborně!

O Rozhodčím soudu

- byl založen roku 1949
- řídí se zákonem, Statutem, Řádem
- vede Seznam rozhodců a tím garantuje odbornou kvalitu rozhodčího řízení probíhajícího před Rozhodčím soudem
- na Seznamu rozhodců je více než 240 rozhodců z tuzemska i zahraničí

Sekretariát Rozhodčího soudu zajišťuje

- konzultace před uzavřením smlouvy či podáním žaloby u Rozhodčího soudu
- odborné znalce
- tlumočníky
- veškerou administrativu spojenou s rozhodčím řízením před Rozhodčím soudem

Jaké spory řeší?

- obchodní vztahy (kupní smlouvy, nájemní smlouvy, smlouvy o dílo, úvěrové smlouvy ...)
- občanskoprávní (mj. i manželské smlouvy, kupní smlouvy na nemovitost, smlouvy o půjčce ...)
- pracovní právní vztahy (smluvní podmínky mzdového charakteru)

Výhody rozhodčího řízení

- řízení je jednoinstanční, neveřejné, rychlé, méně formální
- rozhodčí nálezy jsou v tuzemsku i v zahraničí dobře vykonatelné
- Newyorská úmluva z roku 1958 umožňuje uznání a výkon rozhodčích nálezů ve více než 140 státech světa
- strany si mohou určit místo i jazyk rozhodčího řízení

Podmínka pro rozhodování sporu v rozhodčím řízení před Rozhodčím soudem při HK ČR a AK ČR je platná rozhodčí doložka ve prospěch tohoto soudu.

Znění rozhodčí doložky doporučené k zapracování do Vašich smluv:

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu třemi rozhodci.

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu jedním rozhodcem jmenovaným předsedou rozhodčího soudu.

Veškeré potřebné dokumenty lze nalézt na adrese: www.soud.cz

Rozhodčí soud je tu pro Vás.

Další informační materiály jsou k dispozici stranám, ale i ostatním zájemcům v sídle soudu
Vladislavova 1390/17, Praha 1, v jazyce českém, ruském, anglickém, německém a francouzském.
Telefonní spojení je: tel.: +420-222 333 340, fax: +420-222 333 341, e-mail: paha@soud.cz